

Møteinnkalling

Utval:	Hovudutval for næring
Møtestad:	Stord hotell, Kjøtteinsvegen 67, Leirvik/Stord
Dato:	26.10.2021
Tid:	09:00

Program

09:00 Opning av møte

09:10 Orienteringar om næringsutvikling i Sunnhordland:

- Næringsalliansen i Sunnhordland/Stord Næringsråd ved dagleg leiar Anne-Grete Sandtorv.
- Maritime Clean Tech ved administrerande direktør Hege Økland.
- Katapulten Sustainable Energy ved administrerande direktør Willie Vaagen
- Atheno ved administrerande direktør Astrid Kjellevoid
- Unitech ved administrerande direktør Gunnar Birkeland
- Wartsila ved administrerande direktør Jane Junger

11:30 Lunsj

12:15 Kystskogbruket i Vestland - Styringsgruppa for «Felles fylkeskommunalt oppfølgingsprogram» i Kystskogbruk ynskjer å treffe fylkeskommunen med tema: korleis skal fylket levere på FNs Bærekraftsmål? - fylket sine enorme muligheiter i skogen.

13:15- Saksbehandling til møtet kan avsluttast

Oppmodar om at avklaring om habilitet vert meldt i forkant av møtet.

Melding om forfall:

Eirik Haga (A) og Tom Hiis Bergh (V) stiller som vara for ledige verv.

Alle medlemer vil få tilsendt ein e-post kor det vert forklart korleis forfall kan registrerast. Denne e-posten vil kome innan to dagar.

Innkallinga gjeld valde medlemer i hovudutval for næring. Ved eventuelt forfall frå faste medlemer vil varamedlemer bli kalla inn særskilt.

Tor André Ljosland

utvalsleiar

Saksliste

Utvals- saksnr	Innhald	Arkiv- saksnr	U.Off
	Godkjenningssaker		
GK 21/21	Godkjenning innkalling og sakliste		
GK 22/21	Godkjenning av møteprotokoll får møte i hovudutval for næring 06.10.2021	2020/77170	
	Referatsaker		
RS 51/21	Regjeringa har varsla store kutt i Interreg-midlar for 2022	2020/62788	
RS 52/21	Det fylkeskommunale tilskotet til eigne fagskular	2021/18979	
RS 53/21	Halvårsrapport INV 1H 2021	2021/1142	
RS 54/21	Kommunesamling - frå plan til handling	2021/50696	
	Politiske saker		
PS 68/21	Høyring av forslag om prøveordning for rullerande maksimalt tillatt biomasse (RMTB) for kommersielle matfiskløyve for laks og aure	2021/46897	
PS 69/21	Eigarstyring av Fagskulen Vestland og delegeringsreglement	2021/18979	
PS 70/21	Konsekvensar av nullutsleppsvedtaket	2021/19603	
PS 71/21	"Havbyen Bergen", regionalt samarbeid	2021/46394	

**Godkjenningssaker
GK 21/21 Godkjenning innkalling og sakliste**

Saksnr: 2020/77170-28
Saksbehandlar: Dianne Kilvær

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Hovudutval for næring	22/21	26.10.2021

Godkjenning av møteprotokoll får møte i hovudutval for næring 06.10.2021

Møteprotokoll frå møte i hovudutval for næring 6. oktober 2021 er lagt ved saka.

Tor André Ljosland (KrF) har gjort framlegg om at forslagsgjevar i PS 67/21 *Vurdering av søknader utanom etablerte søknadsordningar - overskotsmidlar 2020* endrast frå «Tor André Ljosland (KrF) sette fram slikt forslag:» til «Karl Vågstøl (H) sette fram slikt forslag på vegne av alle partia:».

Møteprotokoll

Utval:	Hovudutval for næring
Møtestad:	Thon Hotel Bergen Airport, Kokstadvegen 3, Kokstad
Dato:	06.10.2021
Tid:	12:30-13.30

Følgjande faste medlemmer møte:

Namn	Funksjon	Representerer
Tor André Ljosland	Leiar	KRF
Kine Bratli Dale	Medlem	A
Mark Taylor	Medlem	MDG
Noralv Distad	Medlem	H
Helge Stormoen	Medlem	FRP
Jana Midelfart-Hoff	Medlem	H
Morten Klementsén	Medlem	UA
Aleksander Øren Heen	Medlem	SP
Sigríð Brattabø Handegard	Nestleiar	SP
Karl Vågstøl	Medlem	H
Marianne Sæhle	Medlem	SV
Terje Søvíknes	Medlem	FRP

Følgjande varamedlemmer møte:

Namn	Møtte for	Representerer
Eirik Haga	Ikkje vald	A
Tom Hiis Bergh	Ikkje vald	V

Frå administrasjonen møte:

Namn	Stilling
Bård Sandal	Avdelingsdirektør innovasjon og næringsutvikling
Kathrin Jakobsen	Seksjonsleiar for forskning, kompetanse og internasjonalisering
Sølve Sundbø	Seksjonsleiar for grøn vekst, klima og energi
Endre Høgalmen	Seksjonsleiar for naturressursar, landbruk og reiseliv
Ingrid Birkelund	Seksjonsleiar for stad, innovasjon og næringsutvikling
Anne Koch Grønlien	Rådgjevar politisk sekretariat/møtesekretær
Silje Lyngstad	Rådgjevar politisk sekretariat/møtesekretær

Saksliste

Utvals- saksnr	Innhald	Arkiv- saksnr	U.Off
	Godkjenningssaker		
GK 19/21	Godkjenning innkalling og sakliste		
GK 20/21	Godkjenning av møteprotokoll frå møte i hovudutval fr næring 08.09.2021	2020/77170	
	Referatsaker		
RS 49/21	Høve til å halde fjernmøter i 2022 etter at midlertidig lov om unntak frå kommunelova opphevast 01. desember 2021	2021/1290	
RS 50/21	Orientering om arbeidet med Handlingsprogram 2022- 20225 for Berekraftig verdiskaping. Regional plan for innovasjon og næringsutvikling.	2021/27440	
	Skriftlege spørsmål		
SI 8/21	Spørsmål frå Midelfart-Hoff (H) - kassering av frukt	2020/39466	
SI 9/21	Spørsmål frå Taylor (MDG) - om vassverk	2020/39466	
	Politiske saker		
PS 66/21	Høyringsuttale - Forskrift om jakt- og fangsttider 2022-2028	2021/4006	
PS 67/21	Vurdering av søknader utanom etablerte søknadsordningar - overskotsmidlar 2020	2020/72391	

Godkjenningssaker

GK 19/21 Godkjenning innkalling og sakliste

Saksprotokoll i hovudutval for næring - 06.10.2021

Innkallinga og sakslista vart godkjent utan merknader.

GK 20/21 Godkjenning av møteprotokoll frå møte i hovudutval fr næring 08.09.2021

Saksprotokoll i hovudutval for næring - 06.10.2021

Protokoll frå møtet 8. september 2021 vart godkjent utan merknader.

Referatsaker

RS 49/21 Høve til å halde fjernmøter i 2022 etter at midlertidig lov om unntak frå kommunelova opphevast 01. desember 2021

Saksprotokoll i hovudutval for næring - 06.10.2021

Vart referert.

RS 50/21 Orientering om arbeidet med Handlingsprogram 2022-20225 for Berekraftig verdiskaping. Regional plan for innovasjon og næringsutvikling.

Saksprotokoll i hovudutval for næring - 06.10.2021

Vart referert.

Skriftlege spørsmål

SI 8/21 Spørsmål frå Midelfart-Hoff (H) - kassering av frukt

Spørsmål frå representanten Jana Midelfart Hoff (H) til møte i næring 06.10.2021:

Årets frukthøst på Vestlandet har vært svært god, ikke minst hva plommer og epler angår. Dette har imidlertid også bydd på problemer hva distribusjon gjelder. Vi har fått informasjon fra fruktbønder om at blant annet flere tonn med plommer er kastet, fordi videre distribusjon ikke har fungert. Dette har også vært tilfellet tidligere.

At store mengder flott frukt må kasseres, er hverken bærekraftig eller økonomisk hensiktsmessig.

- Har man oversikt over hvor mye frukt som måtte kasseres så langt i år og årsakene til dette?
- Hvordan kan fylket i fremtiden bidra til at dette unngås? Kan man tenke seg etablering av supplerende distribusjonsnettverk, markedsføringskampanjer og tilsvarende?
- Er dette noe man vil se på i samarbeid med fylkets fruktbønder?

Svar på spørsmål:

2021 har vore eit svært godt fruktår i Vestland, med god kvalitet og godt sal. Høge temperaturar i juli og august, gav rask modning for kvar sort, og at det vart stor overlapping mellom sortar. Dette gav store utfordringar for produsentane med å få hausta til rett tid, for fruktmottaka sin kjøle- og pakkekapasitet og for salsapparatet å få omsett frukta medan kvaliteten var god.

Største utfordringa i 2021 var plommer, der mengdene var større enn rekordåret 2019, men med kortare tid å selja på. For alle pakkeria i Vestland tok det om lag 6 veker frå fyrste plommene vart mottekne til siste innlevering. I eit middelsår, er spennet både 7 og 8 veker. Halve plommetonnasjen i Vestland kom inn i løpet av ei veke i 2021. Sjølv om salet var godt og det var

lite på lager helga før, klarde ikkje marknaden å omsetje dei ekstreme mengdene som kom i veke 34. Tonnasjen på kjølelager auka sterkt på mottaka i alle plommedistrikta.

Det varme vêret førde til rask mogning, og mange produsentar makta ikkje å plukke alt ved rett mogningsgrad. Då dei samstundes måtte i gang med å hauste eple og pære, vart difor denne frukta prioritert og resten av plommene vart hengande att. Plommene som var komne inn på lager, fekk gradvis svakare kvalitet på grunn av auka lagringstid, med større utkast som resultat.

Mottaka i Vestland tok imot nær 1500 tonn plommer i 2021. Truleg vart omlag 20% hengande att i hagane på grunn av marknadssituasjonen og varmt, drivande vår. Det vil alltid vere slik når det er varmt i vêret, at ein del plommer er for mogne og må sleppast på bakken under haustinga. Nok arbeidskapasitet kan også vere ei utfordring for ein del produsentar. Det er også ei klar kost/nyttevurdering bak. Det er ofte ikkje lønsamt å hausta plommer til industri. Det største tapet for produsentane ligg på det som er hausta, men som ikkje vert selt. I 2021 utgjorde dette i overkant av 100 tonn, som er vesentleg meir enn i eit normalår. På landsbasis har ein rekna med at det kan seljast 2.000 - 2.300 tonn plomme i ein sesong, og i år var produksjonen vesentleg over dette. I tillegg var sesongen kort og det var ein svært høg tilførsletopp i veke 34.

For å vera leveringsdyktig i alle år, må produsentane rigga produksjonen slik at det i enkelte år blir for store volum. I eple er det godt utbygd vidareforedling til juice og sider, som tek vare på overskotet til ein akseptabel pris for produsentane. Slik vil det også vera i 2021. Utfordringane er vesentleg større i steinfrukt, særleg i plomme. I Hardanger er det starta eit prøveprosjekt med bruk av steinfrukt til industri, gjennom eit nystarta selskap Frukthagen Hardanger AS. I Sogn og Nordfjord har Balholm og Gardsbrenneriet teke imot nokre tonn utsortert vare, men store mengder utsortert vare har gått til dyrefôr eller blitt levert deponi. Uansett bruk, vil alle plommer som er hausta og ikkje blir selde til konsum vera eit stort økonomisk tap for produsentane.

Det vil vera aktuelt å sjå på felleisløysingar i Vestland kring dette temaet. Fylkeskommunen har eit godt samarbeid med frukt og bærprodusentane og det vil me utvikle vidare til beste for næringa. Njøs frukt og bærsenter som fylkeskommunen har samarbeidsavtale med, har vore til god hjelp med å skaffe grunnlag for dette svaret.

SI 9/21 Spørsmål frå Taylor (MDG) - om vassverk

Representanten Mark Taylor (MDG) har stilt slikt spørsmål:

Samarbeidsplattforma til posisjonen seier:

Vestland vil vege naturmangfald og miljøvern høgt i saker om vasskraftutbygging. Me vil gjere ei vurdering av dei samla miljøkonsekvensane utover det enkelte prosjekt. Me vil ikkje tillate utbygging av kraftverk, herunder småkraftverk, i verna vassdrag. Eit unntak kan t.d. vere prosjekt som har flaumsikring som hovudargument, eller der utbygginga direkte erstattar bruk av fossile energikjelder.

Hittil har berre ei sak om vasskraftutbygging kome til politisk handsaming:

Hovudutval for næring PS 6/2019 Svoldal kraftverk - høyringsuttale

Delegeringsreglementet seier:

Lov om vassdragsreguleringer av 14. 12. 1917 nr. 17

§ 12. Hovudutval for næring har mynde til å gje uttale i saker om vassdragsregulering, under dette også konsesjonssøknader.

Lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning og fordeling av energi m.m. (energilova) av 29.06. 1990 nr. 50.

§ 2-1 Fylkesutvalet har mynde til å gje uttale til meldingar med konsekvensutgreiingsprogram og konsesjonssøknader.

Fylkeskommunedirektøren har delegert mynde til å gje uttale i enkle og uproblematisk saker.

Fylkeskommunedirektøren har mynde til å til å trekkje seg frå inngått avtale.

Spørsmål:

Kvifor kjem så få saker om vassdragsregulering og konsesjonssøknader til politisk handsaming?

Kor mange «enkle og uproblematisk» saker har fylkesdirektøren gitt uttaler i?

Var naturmangfald og miljøvern vege høgt i uttalene til sakene handsama administrativt?

Var det gjort ei vurdering av dei samla miljøkonsekvensane utover det enkelte prosjekt i uttalene?

Var det gitt positive uttaler til utbygging i verna vassdrag?

Utviklingsplanen seier om *Regional plan med tema knytt til vasskraftutbygging (Sogn og Fjordane 2012)* og *Fylkesdelplan for små vasskraftverk i Hordaland 2009-2021 (Justert 2013 etter handsaming i Miljøverndepartementet)* at «Retningslinene i planane fungerer godt som grunnlag for vurdering av konsesjonssaker. Planane vert difor vidareførte i denne perioden for å oppretthalde retningslinene, men ein må vurdere desse på nytt i arbeidet med Regional plan for fornybar energi. Det kan vere behov for ei avgrensa oppdatering av kunnskapsgrunnlaget.»

Spørsmål:

Utviklingsplanen seier på side 38 at *Regional plan for fornybar energi* skal ha oppstart i 2021. Når kjem saka om oppstart av *Regional plan for fornybar energi* til politisk handsaming?

Svar frå avdelingsdirektør for innovasjon og næringsutvikling:

Spørsmål 1:

Kvifor kjem så få saker om vassdragsregulering og konsesjonssøknader til politisk handsaming?

Svar:

Det har kome færre nye vasskraftsaker til Vestland fylke for uttale siste to åra enn det har vore tidlegare. Det var mange saker fremma for nokre år sidan for å rekke fristen for å få elsertifikat, der siste frist for idriftsetting av anlegg som kan delta i ordninga med elsertifikater er 31.12.2021. I 2021 har NVE fokusert mykje på revisjonar av vilkår på eldre konsesjonar. To slike saker har vore til handsaming hjå FUV tidlegare i år og det er planen at tre slike saker skal handsamast i FUV, som er vedtaksmynde i desse sakene, i november. Grunnen til at dei berre er meldt opp i FUV er at høyringsfristen frå NVE ikkje har tillate handsaming i begge utvala.

Spørsmål 2:

Kor mange «enkle og uproblematisk» saker har fylkesdirektøren gitt uttaler i?

Svar:

Dei sakene knytt til vasskraft det er absolutt flest av er detaljplanar, og endring av desse, der NVE ber fylkeskommunen uttala seg fagleg til planen. Desse har me hatt nokre av i år. Typisk ber NVE fylkeskommunen uttala seg med omsyn til kulturminne i tilknytning til planområdet som ikkje er avklart i konsesjonsprosessen, og vassdrag som ikkje fører anadrom laksefisk, kreps og haustbare artar av innlandsfisk som ikkje er trua. Det er ikkje handsama nye vasskraftkonsesjonar i år. Viss planen er innom andre tema fylkeskommunen har kunnskap om kan vi uttala oss til dette òg. Sjølv om ikkje NVE ber spesifikt om dette.

Spørsmål 3:

Var naturmangfald og miljøvern vege høgt i uttalene til sakene handsama administrativt?

Svar:

Desse tema skal avklarast så langt det er mogeleg i konsesjonen. Vi ynskjer at alle konsesjonar, så langt det let seg gjere, skal handsamast politisk. På detaljplanane innom gjeve konsesjon uttalar vi oss hovudsakleg på våre ansvarsområde, men kan støtte Statsforvaltaren i sine faglege utgreiingar om naturmangfaldet i planområdet.

Spørsmål 4:

Var det gjort ei vurdering av dei samla miljøkonsekvensane utover det enkelte prosjekt i uttalene?

Svar:

Dette er vanskeleg å vurdere ved nye saker i dag fordi det i kvar enkelt sak ikkje er krav om å gjere utgreiingar utover arealet i konsesjonen. Nokre år har NVE sendt ut mange søknadar i eit område med felles høyringsfrist og felles handsaming. På grunn av få søknadar så langt i år har ikkje dette skjedd i år. Det er heller ikkje noko god oversikt over miljøstatusar og ulike innverknadar på desse frå etablert og planlagt vasskraft.

Spørsmål 5:

Var det gitt positive uttaler til utbygging i verna vassdrag?

Svar:

Nei.

Spørsmål 6:

Utviklingsplanen seier på side 38 at Regional plan for fornybar energi skal ha oppstart i 2021. Når kjem saka om oppstart av Regional plan for fornybar energi til politisk handsaming?

Svar:

Det skal engasjerast ei stilling for å laga denne planen. Rekrutteringsfasen er godt i gang. Noko utgreiingsarbeid er alt i gang i samband med prosjektet « Grøn region Vestland». Arbeidet med planprogrammet startar opp i år. Utkast til Planprogram kan ventast til politisk handsaming fyrste del av 2022.

Politiske saker

PS 66/21 Høyringsuttale - Forskrift om jakt- og fangsttider 2022-2028

Forslag til innstilling

1. Vestland fylkeskommune støttar dei føreslegne endringane i forskrifta, med unntak av innskrenka jakttid på kråke.
2. Vestland fylkeskommune viser til at Miljødirektoratet har gitt høve til å kome med innspel på heile forskrifta, og føreslår utvida jakttid på hjort, avgrensa til innmark, i periodane 20.08.-31.08. og 01.01.-31.01. Den utvida jakttida vert grunngitt med behov for betre høve til å ta ut hjort som gir beiteskade. Avgrensinga av den utvida jakta til innmark er av omsyn til andre naturbruksinteresser og ro for dyra.
3. Vestland fylkeskommune føreslår at jakttida på hjort vert sendt på ny høyring i Vestland fylke med to alternativ, enten uendra jakttid på hjort i fylket eller utvida jakttid som føreslått i vedtaket pkt 2.

Saksprotokoll i hovudutval for næring - 06.10.2021

Aleksander Øren Heen (Sp) sette fram slikt forslag:

«Tillegg punkt 2:

Vestland fylke er uroa for konsekvensane av veksande hjortebestand i fylket. Fylkeskommunen meiner miljødirektoratet må vurdere andre regulatoriske verkemiddel enn jakttid for å redusere hjortebestandane.»

Avrøysting

Innstillinga vart samrøystes vedteke.

Heen sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak

1. Vestland fylkeskommune støttar dei føreslegne endringane i forskrifta, med unntak av innskrenka jakttid på kråke.
2. Vestland fylkeskommune viser til at Miljødirektoratet har gitt høve til å kome med innspel på heile forskrifta, og føreslår utvida jakttid på hjort, avgrensa til innmark, i periodane 20.08.-31.08. og 01.01.-31.01. Den utvida jakttida vert grunngitt med behov for betre høve til å ta ut hjort som gir beiteskade. Avgrensinga av den utvida jakta til innmark er av omsyn til andre naturbruksinteresser og ro for dyra. Vestland fylke er uroa for konsekvensane av veksande hjortebestand i fylket. Fylkeskommunen meiner miljødirektoratet må vurdere andre regulatoriske verkemiddel enn jakttid for å redusere hjortebestandane.
3. Vestland fylkeskommune føreslår at jakttida på hjort vert sendt på ny høyring i Vestland fylke med to alternativ, enten uendra jakttid på hjort i fylket eller utvida jakttid som føreslått i vedtaket pkt. 2.

PS 67/21 Vurdering av søknader utanom etablerte søknadsordningar - overskotsmidlar 2020

Forslag til vedtak

1. Det vert sett av 600 000 kr til prosjektet «Redusert klimaavtrykk frå vestlandsjordbruket» for 2023-2024. Fylkeskommunedirektøren får fullmakt til å gjere endeleg vedtak om støtte når status for åra 2021 og 2022 er kjent, og på bakgrunn av ei tydeleg forankring og samarbeid i partnerskapen.
2. Det vert sett av inntil 3,5 mill kr til støtte til fellespakkeri for frukt og bær i Nordfjord, jf søknad frå Innvik Frukklager. Dette føreset støtte frå andre aktørar, jf finansieringsplanen. Fylkeskommunedirektøren får fullmakt til å gjere endeleg vedtak om støtte, og høve til å setje nærmare vilkår for støtta.
3. Det vert sett av inntil 2,25 mill kr til eit sams Vestlandsprosjekt der landbrukspartnerskapen skal løfte satsinga på frukt, bær og grønt i Vestland. Hovudutvalet vil ta stilling til innretninga av dette prosjektet i form av ei eiga sak.
4. Invest in Bergen vert tildelt inntil 450 000 kr til prosjektet «Ocean Innovation Showroom» - eit visningsenter for havnasjonen Norge, fase 2.
5. Stad kommune vert tildelt inntil 500 000 kr til prosjektet «Ringverknadar Stad Skipstunnel fase 1», under føresetnad av at dei tre kommunane i prosjektet også går inn med midlar.
6. Det vert sett av 500 000 kr til støtte til konferansar. Fylkeskommunedirektøren får fullmakt til å tildele desse midlane.
7. Det vert sett av inntil 200 000 kr til å støtte mindre søknader. Fylkeskommunedirektøren får fullmakt til å tildele desse midlane.
8. Dei resterande 2 mill kr vert disponert i seinare sak i hovudutval for næring.
9. Fylkeskommunedirektøren får høve til å setje nærmare vilkår i tilskotsbrev.

Saksprotokoll i hovudutval for næring - 06.10.2021

Tor André Ljosland (KrF) sette fram slikt forslag:

«Alternativ til punkt 8:

Dei resterande 1.75 mill. kr vert disponert til marin satsing. Tildeling til Stad skipstunnel vert auka med kr 250.000 frå kr. 500 000 til kr. 750 000.»

Avrøysting

Innstillinga vart samrøystes vedteke.

Ljosland sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak

1. Det vert sett av 600 000 kr til prosjektet «Redusert klimaavtrykk frå vestlandsjordbruket» for 2023-2024. Fylkeskommunedirektøren får fullmakt til å gjere endeleg vedtak om støtte når status for åra 2021 og 2022 er kjent, og på bakgrunn av ei tydeleg forankring og samarbeid i partnerskapen.
2. Det vert sett av inntil 3,5 mill kr til støtte til fellespakkeri for frukt og bær i Nordfjord, jf søknad frå Innvik Frukklager. Dette føreset støtte frå andre aktørar, jf finansieringsplanen. Fylkeskommunedirektøren får fullmakt til å gjere endeleg vedtak om støtte, og høve til å setje nærmare vilkår for støtta.
3. Det vert sett av inntil 2,25 mill kr til eit sams Vestlandsprosjekt der landbrukspartnerskapen skal løfte satsinga på frukt, bær og grønt i Vestland. Hovudutvalet vil ta stilling til innretninga av dette prosjektet i form av ei eiga sak.

4. Invest in Bergen vert tildelt inntil 450 000 kr til prosjektet «Ocean Innovation Showroom» - eit visningsenter for havnasjonen Norge, fase 2.
5. Stad kommune vert tildelt inntil 500 000 kr til prosjektet «Ringverknadar Stad Skipstunnel fase 1», under føresetnad av at dei tre kommunane i prosjektet også går inn med midlar.
6. Det vert sett av 500 000 kr til støtte til konferansar. Fylkeskommunedirektøren får fullmakt til å tildele desse midlane.
7. Det vert sett av inntil 200 000 kr til å støtte mindre søknader. Fylkeskommunedirektøren får fullmakt til å tildele desse midlane.
8. Dei resterande 1.75 mill. kr vert disponert til marin satsing. Tildeling til Stad skipstunnel vert auka med kr 250.000 frå kr. 500 000 til kr. 750 000.
9. Fylkeskommunedirektøren får høve til å setje nærmare vilkår i tilskotsbreva

Referatsaker
RS 51/21 Regjeringa har varsla store kutt i Interreg-midlar for 2022

Saksnr: 2020/62788-2
Saksbehandlar Katharine Louise Clarke
Dato: 22.09.2021

Til: Hovudutval for næring

Frå: Avdelingsdirektør Bård Sandal

Regjeringa har varsla store kutt i Interreg-midlar for 2022

Innleiing

Interreg er eit fellesnamn for EU sine grenseoverskridande samarbeidsprogram. Medlemslanda i EU har avtala ein ny budsjettperiode for 2021-2027 og Norge har bekrefta til EU-kommisjonen at Norge ønskjer å delta i 11 Interregprogram. Programma er samarbeidsprogram under samhøyrepolitikken (Cohesion policy) og er lagt opp til at medlemsland driv felles programmering og felles forvaltning av desse programma. Programma har innsats innan fleire område. Næringsutvikling, klima og miljø, berekraftig transportløyisingar, grøn omstilling og innovasjon vert høgt prioritert. Prosjekt som fremjar godt samarbeid på tvers av sektorar og fagområde kjem også inn som tema i dei nye programma under tema «governance».

Interreg er finansiert over EU sitt budsjett for strukturfonda. Regionalpolitikken er utanfor EØS-avtalen. Regjeringa har derfor vedtatt at Norge skal delta i Interreg i neste programperiode 2021-2027 under same modell som tidlegare programperiodar, der Regjeringa fordeler midlane kvart år over statsbudsjettet. Regjeringa har vedtatt å vidareføre modellen for løyvingar mellom programtypane, der dei grenseregionale A-programma får den største delen av norske Interregmidlar, deretter dei transnasjonale B-programma, medan den lågaste delen går til dei interregionale C-programma.

Regjeringa gjennomfører ei endring i den geografiske inndelinga for deltaking i Interreg for den neste perioden. Dei tre vestlandsfylke har høve til å delta i to B-program, Nordsjøprogrammet og Østersjøprogrammet, i tillegg til C-programma i den nye programperioden. Tilgangen til Interreg B-programmet Nordleg Periferi og Arktis er fjerna for dei tre Vestlandsfylka. Nordland og Troms og Finmark har ikkje lenger høve til å delta i Nordsjøprogrammet. Dei tre Vestlandsfylke deltek berre i B- og C-program i og med at dei ikkje har grenser med nokre EU-land. Den endelege fordelingsnøkkelen for løyvingar mellom programma i EU er rettleiande også for den norske fordelinga.

Norske fordelingar og endringar

Norge har levert ei oversikt over løyvingar for kvart program Norge deltek i som eit beløp for heile programperioden (sjå tabell 1). Dette gir ei oversikt over det norske budsjettet over heile programperioden. Dette er ein føresetnad for at norske partnerar kan delta i prosjekt. Tal i tabell 1 for programperioden 2021-2027 har vorte levert til programkomiteane og EU-kommisjonen. Det er viktig at programkomiteane på EU-nivå har eit programbudsjett som er føreseieleg for heile perioden sidan dei baserer prosjektmidlar og løns- og administrasjonskostnader til drift av sekretariata på løyvingar frå alle deltakande land. Norge leverer likevel sine programløyvingar med atterhald. Norge har, med sine tildelingar, allereie kuttet i midlane for neste programperioden for nesten alle programområde, unntatt for ØKS og URBACT programma.

Dei norske midlane for dei nye Interreg-programma har vore fordelt i statsbudsjettet for 2021. Oversikten i tabell 1 er laga med utgangspunkt i opphavslege løyvingar som har vore annonsert for 2021 og gjeld for heile programperioden. Samstundes har ikkje Regjeringa fatta noko formell avgjerd om løyvingar for heile programperioden, jf. at Norge gjer årlege løyvingar.

Program	2014-2020 (mill. kr)	2021-2027 (mill. kr)
Kolarctic (A-program)	56	54
Aurora (A-program)	85	83
Sverige-Norge (A-program)	186	160
Øresund Kattegat Skagerrak (ØKS) (A-program)	85	94
SUM A program	412	391
NPA (B-program)	52	50
Nordsjøen (B-program)	85	81
Østersjøen (B-program)	51	50
Sum B program	188	181
Interreg Europe (C-program)	25	21
URBACT (C-program)	1,4	2,5
ESPON (C-program)	8,6	7
Interact (C-program)	0,7	0,7
Sum C program	35,7	31,2

Tabell 1. Norske løyvingar for Interreg 2021-2027 med atterhald om årlege løyvingar over statsbudsjettet. Vestland deltek i programområde merka i raud

Nye kutt i Interreg-midlar annonsert

KMD kalla EU-rådgjevarar i alle fylkeskommune inn til eit møtet 20. september og informerte at Regjeringa har foreslått store endringar i Interregmidlar som ein del av statsbudsjett for 2022. KMD har fått særskilt lov til å informere både programsekretariata, fylkeskommunane og EU-kommisjonen (DG Regio) om budsjettforslag, sjølv om statsbudsjettet ikkje leggst fram før 12. oktober. Dette fordi programsekretariata er midt i ein budsjetteringsprosess og at desse kutta vil ha stor betydning for programgjennomføring og for norsk innsats og deltaking. Regjeringa foreslår svært store kutt i Interreg midlane (sjå tabell 2 & 3) frå 2021 til 2022 og Vestlandet er hardast ramma sidan ingen av dei tre Vestlandsfylke deltek under A-programma.

NKR mill	2021	2022	nedgang
A program - sum	56,2	42	25 %
Kolarctic	7,8	6,3	19 %
Nord / Aurora	12	9,5	21 %
Norge Sverige	23	17	26 %
ØKS	13,4	9,2	31 %

Tabell 2 - Forslag under statsbudsjett. Kutt i A-program 2021-2022

NKR mill	2021	2022	nedgang
B & C - sum	30	10	67 %
NPA	7,1	4	44 %
Østersjø	7,1	1,9	73 %
Nordsjø	11,6	1,9	84 %
Europe	3	1	67 %
Espon	1	0,6	40 %
Interact	0,1	0,1	0 %
Urbact	0,1	0,1	0 %

Tabell 3 - Forslag under statsbudsjettet. Kutt i B og C program 2021-2022

Det kan berre spekulera i kvifor Regjeringa gjer dette no. Vi går ikkje inn i moglege årsak i dette notatet. KMD opplyser at Regjeringa ønskjer å prioritere desentralisert utdanning, samferdsel og næringsutvikling.

Forslaget er i strid med tal som KMD nyleg leverte til programsekretariata for heile programperioden og i strid med argumentasjon i Proposisjon til Stortinget for budsjettåret 2021 (Prop.1 S KMD). Her står det på side 162 mellom anna:

«Regionalpolitikk er et område hvor det internasjonale elementet er sentralt. Programmene er relevante virkemidler for å nå norske sektorpolitiske mål og regionalpolitiske mål, både på regionalt og nasjonalt nivå. Gjennom Norges deltakelse i Interreg synliggjøres norske prioriteringer og spesielle utfordringer overfor Europakommisjonen og deltakerlandene. I 2021 starter en ny Interreg-periode, som varer ut 2027. Norge skal delta som en aktiv og likeverdig aktør i samarbeidet.»

Konsekvensar for Norge

Det nye forslaget til midlar under B-program vil skape eit lite nålauge og gjere programma uinteressante for norske aktørar å bruke tid på. Midlane vil berre dekkje eit eller to mindre prosjekt kvart år og det blir stor konkurranse om få midlar. Med ei med-finansiering på 50% vil risikoen vere for stor for å satse på dette programmet. Norge har kuttet i Interreg-midlar midt i programperioden ved fleire høve tidlegare. Dette har skapt stor usikkerheit for norske deltakarar. Fylkeskommunane har gjort sentrale myndigheiter merksame på dei negative ringverknadene av slike budsjettkutt fleire gongar. Slike handlingar gjer at Norge ser ut som ein uføreseieleg og ustabil partnar i denne samanheng. Det skaper mykje usikkerheit rundt budsjett og deltaking både på EU-nivå, medlemslandnivå og ikkje minst, for norske prosjektaktørar. Akkurat no, r dei norske aktørane i ein vanskeleg posisjon. Mange har allereie begynt å utvikle prosjekt anten som prosjektpartnar i eit konsortium, eller som prosjektleiar. Det er ingen prosjektutviklingsmidlar for norske partnarar under Interreg, og mange bruker store ressursar for å utvikle partnaraskap og prosjekt.

Kva gjer fylkeskommunane framover?

Austlandssamarbeida tar opp saka i sitt Europaforum i veke 39 og forsøker å få på plass ei utsegn, både om samarbeid i Norden og Europa generelt og Interreg spesielt, som innspel til Regjeringsforhandlingane og til budsjettet for 2022. Dei har som mål å få alle programma tilbake til 2021 tildelingsnivå og at det nivået held fram vidare i perioden.

KS kjem til å vurdere om det er mogleg å ta dette temaet som ein del av fylkesordførarkollegiet sitt innspel til ny regjeringsplattform. Ann-Irene Sæternes, Fagsjef i Austlandssamarbeid har også orientert Gunn Marit Helgesen om dette som nestleiar i KS og Europaansvarleg.

Rogaland og Møre og Romsdal var ikkje til stades under møtet med KMD. Katharine Clarke, seniorrådgjevar i Vestland fylkeskommune, har derfor informert dei om innhald i etterkant. Som resultat har Birgit Aarønæs, Seksjonssjef internasjonalt arbeid i Møre og Romsdal fylkeskommune, hatt eit møte med fylkesordføraren og fylkesvaraordføraren i Møre og Romsdal. Dei var begge positive til å ta saka vidare. Fylkesordføraren vil ta opp saka med sine kollegar i Vestland og Rogaland, og Per Vidar Kjølmoen vil ta med seg dette inn i sin nye posisjon som stortingsrepresentant for Ap. Dei ønskjer også ei politisk sak etter at statsbudsjettet er lagt fram, eventuelt også i Vestlandsrådet.

Katharine Clarke, nasjonalt kontaktpunkt for Nordsjøprogrammet, har hatt eit møte med Marianne Chesak, fylkesordførar i Rogaland. Ho er norsk representant i Executive Committee i Nordsjøkommisjon. Ho ønskjer å bruke dette notatet inn i budsjettforhandlingane. Politikarar i Vestland fylkeskommune kan også bruke denne informasjon inn mot budsjettforhandlingane. Same sak vil kome opp i AU for Vestlandsrådet.

Nasjonalt kontaktpunkt for Nordsjøprogrammet vil rå partnarane til å fortsetje med prosjektutvikling inntil statsbudsjettet er vedtatt før jul i håp om at eit samla initiativ frå alle fylkeskommunane i lag med KS kan få den nye regjeringa til å oppretthalde tildelingar til Interreg i statsbudsjettet for 2022 på same nivå som for 2021.

Saksnr: 2021/18979-2
Saksbehandlar: Adeline Berntsen Landro
Dato: 01.10.2021

Til: Y-nemnda, Hovudutval for opplæring og kompetanse, Hovudutval for næring, Fylkesutvalet og Fylkestinget

---

Frå: Fylkesdirektøren

Det fylkeskommunale tilskotet til egne fagskular

Vestland fylkeskommunen ved fylkesutvalet har i møte 09.02.2021 vedteke ei bestilling av sak om eigarstyringa av fagskulen i Vestland som følgjer:

Vedtak

Uttale/bestilling av sak: Fagskulen i Vestland

I samband med samanslåinga av fagskulane i Sogn og Fjordane og Hordaland, er det etablert eit eige prosjektstyre. Fagskulen i Vestland blir den nest største fagskulen i landet. Arbeidet er omfattande og det er difor avgjerande at roller og ansvar er så tydeleg som mogeleg. Då må grensesnittet mot opplæringsavdelinga i Vestland fylke vera avklart.

Fylkesutvalet ber om ei sak om eigarstyring av Fagskulen i Vestland. I saka ber ein fylkesdirektøren fremja eit delegasjonsdokument som regulerer forholdet og fordeling av myndighet mellom fagskulestyret/rektor og fylkesadministrasjonen. Rolla til fylkesadministrasjonen og fylkestinget som skuleeigar og den organisatoriske plasseringen av fagskulen i fylkeskommunen, bør også drøftast.

Vidare bør saka sjå nærare på størrelsen på den fylkeskommunale delen av fagskulen sitt budsjett, samt størrelsen på Vestland fylkeskommune sitt bidrag relativt til andre fylkeskommunale fagskular i landet.

Saka skal leggjast fram for politisk handsaming hausten 2021. Prosjektstyret for Fagskulen i Vestland skal gje uttale til saka før politisk behandling.

Denne meldinga vil svare på spørsmål om storleiken på det fylkeskommunale tilskotet til fagskulane i Vestland fylkeskommune, samt fylkeskommunen sitt bidrag relativt til andre fylkeskommunale fagskular i landet.

Tilskot til dei fylkeskommunale fagskulane i Vestland fylkeskommune 2021

I 2021 var det til saman løyvd kr 143,3 mill. til dei to fylkeskommunale fagskulane med følgjande fordeling:

Fagskule	Fylkeskommunal t tilskot 2021	Statleg tilskot 2021	Sum
Fagskulen i Sogn og Fjordane	9 500 000	18 200 000	27 700 000
Fagskolen i Hordaland	11 900 000	103 700 000	115 600 000

Tabell 1: Fylkeskommunalt og statleg tilskot i 2021 fordelt på Fagskulen i Sogn og Fjordane og Fagskolen i Hordaland.

For Fagskulen i Sogn og Fjordane utgjer det fylkeskommunale tilskotet 34,3 % av det samla tilskotet for 2021, medan det for Fagskolen i Hordaland utgjer 10,3 %. Sjølv om det er stor forskjell i delen av det fylkeskommunale tilskotet mellom dei to fagskulane har det vore eit viktig tilskot i høve til veksten av studentar og tilbod for begge. Til dømes er ein klasse på heitid innan dei tekniske faga ved Fagskolen i Hordaland rekna til å koste om lag 2 mill. i året, og det fylkeskommunale tilskotet sørgjer for tilbod om 6 fleire klassar årleg enn kva det ville ha vore med berre eit statleg tilskot. Ved Fagskulen i Sogn og Fjordane har det fylkeskommunale tilskotet vore avgjerande for drifta.

Det fylkeskommunale tilskotet i Vestland relativt til andre fylkeskommunale fagskular

Tabell 2 under viser kva dei 11 fylkeskommunane har løyvd i fylkeskommunalt og statleg tilskot til fagskular i 2020, samt talet på fagskular som det samla tilskotet har vore fordelt til (både offentleg og privat). Tabellen syner ikkje kva fagskular som har motteke fylkeskommunalt tilskot, men dette kjem fram av tabell 3 lengre nede i meldinga. Tabell 2 syner også fylkeskommunal del av det samla tilskotet.

Fylkeskommune	2020			
	Tilskot frå Fylkeskommunen	Tilskot frå Kunnskapsdepartementet (via DIKU)	Totalt tal fagskular	Fylkeskommuna I del av totalt tilskot (%)
Agder fylkeskommune		56 651 322	4	0,0
Innlandet fylkeskommune		61 821 405	4	0,0
Møre og Romsdal fylkeskommune	15 989 000	44 509 000	4	26,4
Nordland fylkeskommune	9 308 418	25 117 000	2	27,0
Oslo fylkeskommune		128 213 782	9	0,0
Rogaland fylkeskommune	8 073 282	75 073 705	3	9,7
Troms og Finnmark fylkeskommune	23 185 305	33 300 000	6	41,0
Trøndelag fylkeskommune	10 474 499	67 856 049	11	13,4
Vestfold og Telemark fylkeskommune		68 187 083	5	0,0
Vestland fylkeskommune	21 110 196	122 379 188	6	14,7
Viken fylkeskommune	15 107 258	103 964 149	11	12,7
Sum	103 247 958	787 072 683	65	

Tabell 2: Oversikt over fylkeskommunalt og statleg tilskot til fagskular frå fylkeskommunane i 2020 (kjelde: DBH-F).

Vidare viser tabell 2 at det var fire fylkeskommunar som ikkje gav eit fylkeskommunalt tilskot i 2020, og at det er Oslo og Vestland fylkeskommunar som har det største statlege tilskotet. Den fylkeskommunen som har løyvd mest fylkeskommunalt tilskot er Troms og Finnmark fylkeskommune med kr 23,1 mill., og nest etter er Vestland fylkeskommune med ei løyving på kr 21,1 mill. Troms og Finnmark er også den fylkeskommunen som gjev høgast del fylkeskommunalt tilskot i høve til det samla tilskotet i fylket (41 %), etterfølgd av Nordland og Møre og Romsdal fylkeskommunar med høvesvis 27 og 26,4 %. Vestland fylkeskommune er nummer 4 med 14,7 %, og er om lag på same nivå som Trøndelag og Viken fylkeskommunar (høvesvis 13,4 og 12,7 %).

Tabell 3 under viser fylkeskommunale fagskular som har fått fylkeskommunalt tilskot i 2020.

Fagskule	2020			
	Tilskot frå Fylkeskommunen	Tilskot frå Kunnskapsdepartementet (via DIKU)	Samla tilskot	Del fylkeskommunalt av samla tilskot (%)
Chr. Thams fagskole	794 912	3 718 169	4 513 081	17,6
Fagskolen i Hordaland	11 745 196	91 515 681	103 260 877	11,4
Fagskolen i Kirkenes	2 636 963	1 418 017	4 054 980	65,0
Fagskolen i Kristiansund	1 467 000	8 484 000	9 951 000	14,7
Fagskolen i Troms	18 214 496	28 511 200	46 725 696	39,0
Fagskolen i Viken*		36 642 331	36 642 331	0,0
Fagskolen i Østfold	7 645 450	12 334 550	19 980 000	38,3
Fagskolen i Ålesund	14 522 000	29 822 000	44 344 000	32,7
Fagskolen Oslo	2 481 233	47 473 438	49 954 671	5,0
Fagskolen Rogaland	7 454 282	46 486 975	53 941 257	13,8
Fagskolen Tinius Olsen	4 980 575	12 767 563	17 748 138	28,1
Fagskolen i Sogn og Fjordane	9 365 000	17 361 512	26 726 512	35,0
Gauldal fagskole	184 138	1 033 392	1 217 530	15,1
Kunstskolen i Stavanger AS	619 000	5 474 400	6 093 400	10,2
Levanger Fagskole	286 037	1 285 425	1 571 462	18,2
Nordkapp maritime fagskole	2 333 846	1 418 016	3 751 862	62,2
Nordland fagskole	9 308 418	23 212 486	32 520 904	28,6
Steinkjer fagskole	469 580	2 837 946	3 307 526	14,2
Stjørdal fagskole	1 529 510	8 362 272	9 891 782	15,5
Trondheim fagskole	2 245 692	13 412 839	15 658 531	14,3
Trøndelag høgere yrkesfagskole	4 364 375	27 881 773	32 246 148	13,5
Ytre Namdal fagskole	600 255	3 533 342	4 133 597	14,5

Tabell 3: Oversikt over fagskular med både fylkeskommunalt og statleg tilskot i 2020 (kjelde: DBH-F).

*Fagskolen i Viken er ei samanslåing av Fagskolen i Østfold, Akershus sin del av Fagskolen Oslo-Akershus, og Fagskolen Tinius Olsen i Kongsberg, det fylkeskommunale tilskotet er rapportert ved dei tidlegare einingane.

Fagskolen i Troms er den fagskulen som fekk det høgaste fylkeskommunale tilskotet i 2020 med kr 18,2 mill., etterfølgt av Fagskulen i Viken (etter samanslåing) med kr 15,1 mill. Fagskolen i Hordaland er nummer 4 og Fagskulen i Sogn og Fjordane er nummer 5. I høve til del fylkeskommunalt tilskot er det Fagskolen i Kirkenes og Nordkapp maritime fagskole som har høgast del fylkeskommunalt tilskot med høvesvis 65 og 62,2 %. Dette kjem også fram av tabell 4 under.

Fagskule	2020	
	Samla tilskot	Del fylkeskommunalt av samla tilskot (%)
Fagskolen i Kirkenes	4 054 980	65,0
Nordkapp maritime fagskole	3 751 862	62,2
Fagskolen i Troms	46 725 696	39,0
Fagskulen i Sogn og Fjordane	26 726 512	35,0
Fagskolen i Ålesund	44 344 000	32,7
Fagskolen i Viken*	71 983 920	29,2
Nordland fagskole	32 520 904	28,6
Levanger Fagskole	1 571 462	18,2
Chr. Thams fagskole	4 513 081	17,6
Stjørdal fagskole	9 891 782	15,5
Gauldal fagskole	1 217 530	15,1
Fagskolen i Kristiansund	9 951 000	14,7
Ytre Namdal fagskole	4 133 597	14,5
Trondheim fagskole	15 658 531	14,3
Steinkjer fagskole	3 307 526	14,2
Fagskolen Rogaland	53 941 257	13,8
Trøndelag høgere yrkesfagskole	32 246 148	13,5
Fagskolen i Hordaland	103 260 877	11,4

Tabell 4: Prosentdel av det samla tilskotet for fagskular som har motteke fylkeskommunalt tilskot i 2020 (Kjelde: DBH-F).

*Fagskolen i Viken er slått saman i denne tabellen.

Som nemnt er det fire fylkeskommunar som ikkje har gjeve tilskot til fylkeskommunale fagskular i 2020, og tabell 5 under syner kva fagskular som berre har motteke statleg tilskot.

Fagskule	2020
	Tilskot frå Kunnskapsdepartementet (via DIKU)
Fagskolen i Agder	43 089 000
Fagskolen Innlandet	62 982 070
Fagskolen Oslo	47 473 438
Fagskolen Vestfold og Telemark	53 327 083

Tabell 5: Fylkeskommunale fagskular som ikkje har motteke fylkeskommunalt tilskot i 2020 (Kjelde: DBH-F).

For dei to fagskulane i Vestland fylkeskommune er det fylkeskommunale tilskotet berre tilskot til drift av utdanningane, medan kostnader knytt til husleige, reinhald, noko IKT, straum og varme, kjem i tillegg til dette. Dei nemnte driftskostnadene knytt til skulebygg vert dekt av fylkesadministrasjonen i Vestland fylkeskommune. I samband med denne meldinga har det også blitt undersøkt kva det fylkeskommunale tilskotet dekker ved dei andre fylkeskommunale fagskulane, og trenden er i all hovudsak den same som i Vestland fylkeskommune.

Saksnr: 2021/1142-6
Saksbehandlar: Gisle Johanson
Dato: 27.09.2021

Til: Hovudutval for næring

Frå: Avdelingsdirektør Bård Sandal

Halvårsrapport Innovasjon Norge Vestland 1. halvår 2021

Hovudutval for næring løyva i møte 17. februar 2021 til saman kr 75 766 000 til Innovasjon Norge Vestland for 2021. Innanfor løyvinga vart følgande midlar øyremerka:

- Bedriftsnettverk kr 4 000 000
- Mentortenesta kr 1 500 000
- Etablerartilskott marknadsavklaring kr 5 000 000
- Bedriftsretta låne- og tilskotsordningar i distrikta kr 65 266 000

I rapport til fylkeskommunane etter første halvår 2021 melder innovasjon Norge om forbruk av administrasjon- og gjennomføringskostnader for ordningane som finansierast over Statsbudsjettet kap 553, kap 61 Mobiliserande og kvalifiserande næringsutvikling:

Innanfor løyvingsramma er det gitt tilsegn til kundar på til saman kr 35 651 500 pr. 30. juni 2021. Distriktsretta tilskott står for kr 30 264 000 av dette.

Innovasjon Norge Vestland har nytta kr 4 687 634 til gjennomføring av dei ulike ordningane.

Innvilga tilsegn og påløpte gjennomføringskostnadar fordelar seg på dei ulike ordningane:

	Tilsegn	Kostnader	Løyving i oppdragsbrev for 2021
Mentorordninga	472 500	192 747	1 500 000
Etablerartilskott til marknadsavklaring	2 365 000	760 365	5 000 000
Distriktsretta tilskott	30 264 000	1 998 197	65 266 000
Bedriftsnettverk	2 550 000	352 759	4 000 000
Sum	25 651 500	3 303 765	75 766 000

Innovasjon Norge Vestland opplyser at etterspørselen etter midlar til tidligfase-midlar (Mentorordninga og Etablerartilskott) har vore noko lågare enn forventa. Dette kan vere ein følgje av at det var svært høg tidligfase-aktivitet i 2020 grunna pandemien. Etterspørsel etter midlar under Distriktsretta tilskott og Bedriftsnettverk er om lag som planlagt.

Innovasjon Norge legg til grunn ulike satser for gjennomføringskostnader for dei ulike ordningane. Tabellen under viser dei generelle satsane og den realiserte andelen (gjennomføringskostnadane i høve til sum av tilsegn/ gjennomføringskostnader) for Innovasjon Norge Vestland.

	Gjennomføringssatser	Realisert andel Innovasjon Norge Vestland 1 H 2021
Mentorordninga	40 %	29%
Etablerartilskott til marknadsavklaring	15%	24%
Distriktsretta tilskott	8%	6%
Bedriftsnettverk	15%	12%

Vedlegg

- 1 Rapport til FK om adm- og gjennomføringskostnader kap. 553 post 61 pr 30.06.2021

Rapport til fylkeskommunene om forbruk på KMD kap. 553 post 61
Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling:

- Rammeforbruk pr. 30.06.2021
- Påløpte administrasjons- og gjennomføringskostnader pr. 30.06.2021

Oslo, 31.08.2021

Innholdsfortegnelse

1. Bakgrunn	3
2. Rammeutnyttelse pr. 30.06.2021 for kap. 553 post 61 pr. fylke	4
2.1 Kommentarer til rammeforbruket	4
3. Administrasjons- og gjennomføringskostnader pr. 30.06.2021	6
3.1 Kommentarer til kostnadspådraget	6
3.1.1 Mentortjenesten	7
3.1.2 Markedsavklaringstilskudd	7
3.1.3 Distriktsrettede tilskudd	7
3.1.4 Bedriftsnettverk	8
3.2 Udisponert gjennomføringsfinansiering i 2020 som er overført til 2021-budsjettet	9
4. Beregning av uttak av gjennomføringsfinansiering per ordning fra hver enkelt fylkesramme	9

1. Bakgrunn

I henhold til malen for oppdragsbrev fra fylkeskommunene til Innovasjon Norge, skal Innovasjon Norge rapportere til fylkeskommunene om påløpte administrasjons- og gjennomføringskostnader for de ordningene som finansieres over kap. 553, post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling én gang pr år.

Etter nærmere dialog med representanter for fylkeskommunene, har man blitt enige om å gi en slik rapportering én gang pr. halvår, da fylkeskommunene ønsker å bli mer løpende orientert om utviklingen knyttet til disse kostnadene i den regionale styringsdialogen. Denne rapporten viser tallene per 30. juni 2021.

Innledningsvis i rapporten framgår det hvordan rammeutnyttelsen samlet så ut pr. 30.06.2021 for kap. 553 post 61 pr. fylke.

Deretter viser vi hvor store administrasjons- og gjennomføringskostnader som har påløpt pr. 30.06.2021 for hver ordning pr fylke. Den faktiske prosentandelen som gjennomføringskostnadene utgjør av totalforbruket for hver ordning holdes opp mot den prosentvise andelen gjennomføringsfinansiering som Innovasjon Norge la til grunn ved starten av året.

Regionkontorene kan selv vurdere om de vil innarbeide tallene for sitt fylke inn i den øvrige rapporteringen til fylkeskommunen om oppdraget eller om de vil nøye seg med å vise til denne rapporten.

Innovasjon Norge sentralt vil lage en tilsvarende rapport pr 31.12.2021 som i henhold til årshjulet for den regionale styringsdialogen med fylkeskommunene skal være klar innen 1. mars 2022.

2. Rammeutnyttelse pr. 30.06.2021 for kap. 553 post 61 pr. fylke

Tabellen nedenfor viser status for rammeforbruk på 61-posten pr. 30.06.2021.

Tabell 1: Totaloversikt rammer i 2021 kap. 553, post 61

Fylke	Årets ramme				Årets rammeforbruk			Rammeutnyttelse i prosent	Netto disponibelt pr. 30.06.2021
	Årets bevilgning	Udisponert kunderamme fra tidligere år	Overføring mellom fylker i 2021 pr 30.06.	Annullering av tidligere års tilsagn pr 30.06.	Uttak til gjennomføring i 2021	Årets tilsagn til kunder pr. 30.06.	Tapsavsetning for lån og garantier		
Agder	20 100 000	4 168 301		6 500	973 277	6 375 500	-	30 %	16 926 024
Innlandet	74 615 000	7 418 397		450 497	2 462 974	27 650 300	3 457 500	41 %	52 370 620
Møre og Romsdal	42 781 000	7 471 250		436 578	1 151 084	8 339 000	2 750 000	24 %	41 198 744
Nordland	87 225 000	16 598 941	1 160 000	247 669	4 580 641	34 908 400	3 436 750	42 %	63 422 569
Oslo	15 247 000	22 846 285		5 023	883 944	13 747 700	-	38 %	23 466 664
Viken	23 150 000	944 193		81 386	738 915	6 712 930	156 250	34 %	14 835 348
Rogaland	15 381 000	4 620 735		0	787 925	8 390 590	-	46 %	10 823 220
Troms og Finnmark	99 241 000	3 442 196	1 160 000	664 000	11 429 696	37 351 920	2 381 375	49 %	55 725 580
Trøndelag	70 500 000	1 694 407		1 285 627	706 681	33 778 000	3 778 125	55 %	35 606 539
Vestfold og Telemark	32 875 000	8 731 793		3 068 425	1 241 023	21 723 636	543 750	53 %	21 710 559
Vestland	75 766 000	4 051 548		166 750	4 687 634	35 651 500	1 950 000	53 %	39 645 164
Sum	556 881 000	76 710 846	-	6 412 455	29 643 794	234 629 476	18 453 750	44 %	375 731 031

I kolonnen «Udisponert kunderamme fra tidligere år» viser vi hvor mye av fjorårets ramme som stod igjen per 31.12.2020 og som kommer som et tillegg til årets ramme. Merk at udisponert kunderamme fra tidligere år ikke stemmer helt overens med netto disponibelt per 31.12.2020 (ref. rapport per 31.12.2020). Grunnen er at tilsagnstallene som ble trukket fra rammene for 2020 i årsrapporten var basert på i hvilket fylke prosjektene var lokalisert, og ikke hvilken fylkesramme som tilsagnene faktisk hadde belastet. Her er det ikke alltid samsvar dersom en bedrift gjennomfører et prosjekt i et annet fylke enn der søkerbedriften har tilhold.

Tilsagnstallene som vises i denne halvårsrapporten, er også basert på i hvilket fylke prosjektene er lokalisert. Det vil derfor kunne forekomme avvik mellom tilsagnstallene som framgår av tabell 1 ovenfor og tallene som oppgis i halvårsrapportene fra våre regionkontorer. F.o.m. årsrapporten for 2021, vil vi konsekvent vise tilsagnstall og rammeutnyttelse basert på hvilken fylkesramme som faktisk har blitt belastet med tilsagnene.

Kolonnen «Overføring mellom fylker i 2021 pr 30.06.» er tatt med for å vise at det har blitt flyttet rammer fra Nordland til Troms og Finnmark for å finansiere et felles leverandørutviklingsprosjekt innenfor Havrommet i Nord-Norge (LU-Havtek).

Kolonnen «Annullering av tidligere års tilsagn per 30.06.» viser sum tilsagn innvilget før 1.1.2021 som har blitt annullerte ila 1. halvår 2021. Tilsagn som har blitt innvilget og annullert i inneværende år, påvirker kun kolonnen «Årets tilsagn til kunder».

Kolonnen «Uttak til gjennomføring i 2021» viser hvor mye av 2021-rammen vi har hentet ut til finansiering av administrasjons- og gjennomføringskostnader. Siden vi hadde igjen en del ubrukte gjennomføringsmidler fra 2020, er denne summen kun omtrent halvparten av årets estimerte behov, se oversikt under punkt 3.2.

Kolonnen «Tapsavsetning for lån og garantier» viser hva som er innvilget fra årets rammer til tapsavsetninger.

2.1 Kommentarer til rammeforbruket

Samlet sett ligger rammeforbruket på midler fra kap. 553, post 61 pr. 30.06.2021 på 44 prosent av årets disponible rammer, se kolonnen «Rammeutnyttelse i prosent». Det er imidlertid noe variasjon mellom fylkene. Rammeforbruket pr. 1. halvår 2020 var til sammenligning på 64 prosent for landet som helhet, noe som kan tyde på at det er noe bedre samsvar mellom disponible rammer og etterspørsel i 2021 enn i 2020.

Trøndelag ligger i det øvre sjiktet med 55 prosent. Trøndelag hadde overforbruk av rammene i 2020, som dekkes over årets rammer, og har i tillegg høye tapsavsetninger i år.

I den andre enden av skalaen har vi Agder og Møre og Romsdal med rammeforbruk på hhv. 30 og 24 prosent. Agder har en del udisponerte rammer fra 2020 (som øker årets disponible ramme), og har i tillegg ikke reservert midler til tapsavsetning. Møre og Romsdal har også udisponerte midler fra 2020, både kunderammer og gjennomføringsmidler. På grunn av disse reservene er det hentet ut vesentlig mindre til gjennomføring i 2021 enn estimert behov tilsier. Relativt til rammen har man i Møre og Romsdal også innvilget mindre til kunder sammenlignet med de andre fylkene.

3. Administrasjons- og gjennomføringskostnader pr. 30.06.2021

Tabell 2 viser innvilgede tilsagn og påløpte administrasjons- og gjennomføringskostnader pr ordning pr fylke pr. 30.06.2021, samt hvor stor gjennomføringsandel dette utgjør.

Tabell 2: Innvilgede tilsagn og påløpte gjennomføringskostnader pr 30.06.2021

Fylke	Mentorordningen				Etablerertilskudd til markedsavklaring FK			
	Innvilgede tilsagn	Kostnader	Ramme brukt	Gj.andel	Innvilgede tilsagn	Kostnader	Ramme brukt	Gj.andel
Agder	157 500	61 099	218 599	28 %	1 493 000	398 581	1 891 581	21 %
Innlandet	-	26 460	26 460	100 %	800 000	277 311	1 077 311	26 %
Møre og Romsdal	204 000	129 479	333 479	39 %	700 000	264 544	964 544	27 %
Nordland	220 500	137 379	357 879	38 %	1 000 000	268 131	1 268 131	21 %
Oslo	630 000	276 436	906 436	30 %	4 032 000	1 352 419	5 384 419	25 %
Viken	283 500	138 218	421 718	33 %	2 899 430	1 040 322	3 939 752	26 %
Rogaland	346 500	174 378	520 878	33 %	1 869 090	538 038	2 407 128	22 %
Troms og Finnmark	550 500	347 057	897 557	39 %	800 000	490 245	1 290 245	38 %
Trøndelag	638 000	354 556	992 556	36 %	1 600 000	499 319	2 099 319	24 %
Vestfold og Telemar	189 000	83 039	272 039	31 %	1 575 186	383 114	1 958 300	20 %
Vestland	472 500	192 747	665 247	29 %	2 365 000	760 365	3 125 365	24 %
Sum	3 692 000	1 920 848	5 612 848	34 %	19 133 706	6 272 389	25 406 095	25 %

Fylke	Distriktsrettet tilskudd FK				Bedriftsnettverk FK			
	Innvilgede tilsagn	Kostnader	Ramme brukt	Gj.andel	Innvilgede tilsagn	Kostnader	Ramme brukt	Gj.andel
Agder	3 025 000	239 720	3 264 720	7 %	1 700 000	428 860	2 128 860	20 %
Innlandet	25 800 300	1 884 196	27 684 496	7 %	1 050 000	205 879	1 255 879	16 %
Møre og Romsdal	6 685 000	517 059	7 202 059	7 %	750 000	145 072	895 072	16 %
Nordland	31 787 900	2 242 551	34 030 451	7 %	1 900 000	409 295	2 309 295	18 %
Oslo	31 098 797	183 009	31 281 806	1 %	3 750 000	228 551	3 978 551	6 %
Viken	3 530 000	149 734	3 679 734	4 %	-	114 275	114 275	100 %
Rogaland	3 975 000	246 643	4 221 643	6 %	2 200 000	531 499	2 731 499	19 %
Troms og Finnmark	35 601 420	6 285 103	41 886 523	15 %	400 000	232 200	632 200	37 %
Trøndelag	28 730 000	1 652 330	30 382 330	5 %	2 810 000	379 571	3 189 571	12 %
Vestfold og Telemar	17 299 450	1 088 633	18 388 083	6 %	2 660 000	239 655	2 899 655	8 %
Vestland	30 264 000	1 998 197	32 262 197	6 %	2 550 000	352 759	2 902 759	12 %
Sum	217 796 867	16 487 175	234 284 042	7 %	19 770 000	3 267 618	23 037 618	14 %

Kolonnen «Gj.andel» viser andel kostnader av «Ramme brukt».

3.1 Kommentarer til kostnadspådraget

Ved uttak av gjennomføringsfinansiering fra den enkelte fylkesramme i 2021 tok vi utgangspunkt i følgende gjennomføringssatser i prosent av rammen for de ulike ordningene:

Tabell 3: Gjennomføringssatser som grunnlag for uttak fra fylkesrammene

Gjennomføringssatser	
Bedriftsnettverk	15 %
Markedsavklaringstilskudd	15 %
Mentorordningen	40 %
Distriktsrettet tilskudd	8 %

Basert på erfaring fra 2020 valgte vi å justere ned satsene for 2021. Per 30.06.2021 treffer vi totalt sett ganske godt på gjennomføringssatsene. Distriktsrettet tilskudd og Bedriftsnettverk treffer rimelig godt, Mentorordningen ligger noe under og Markedsavklaringstilskudd ligger noe over.

I de tilfellene at faktisk gjennomføringsfinansiering i prosent av samlet forbruk pr. 30.06.2021 avviker vesentlig fra uttaket av gjennomføringsfinansiering fra fylkesrammene, kan det være flere forklaringer. Vi vil nedenfor redegjøre for de viktigste av disse.

3.1.1 Mentortjenesten

For Mentortjenesten har vi ved uttaket av gjennomføringsfinansiering fra rammene lagt til grunn en gjennomføringsprosent på 40 prosent for 2021. I 2020 ble de faktiske kostnadene knyttet til Mentortjenesten samlet sett vesentlig lavere enn vi la til grunn ved uttaket av årets ramme og gjennomføringsandelen vi hadde lagt til grunn (45 prosent) var noe høyere enn den faktiske andelen (39 prosent). Dette har vi tatt hensyn til ved valg av gjennomføringsprosent for 2021.

40 prosent kan fremdeles virke høyt, men skyldes måten Mentortjenesten leveres på. Noe over halvparten av støtten pr. prosjekt går til kunden for å finansiere den innleide mentoren. Resten av støtten går til finansiering av honoraret til et kople-miljø (Connect m.fl.) for å kople kunden med en kvalifisert mentor, samt til dekning av Innovasjon Norges timekostnader og andre kostnader med å forvalte ordningen.

Vi ser at gjennomføringsandelen per 30.06. varierer noe mellom de ulike fylkene. Innlandet har en gjennomføringsandel på 100 prosent noe som skyldes at de har noe arbeid knyttet til Mentortjenesten, men ingen tilskudd hittil i 2021. For de øvrige fylkene er gjennomføringsandelen mellom 28 og 39 prosent.

3.1.2 Markedsavklaringstilskudd

Innovasjon Norge har valgt å samle all saksbehandling av Etablerertilskudd til markedsavklaring ved Vekst- og gründersenteret i Førde. Dette innebærer at alle fylker må dele på den felleskostnaden som dette utgjør. Vi har brukt antall behandlede saker (avslått, innvilget, returnert og trukket) pr. fylke som nøkkel for å fordele saksbehandlingskostnadene ved Vekst- og gründersenteret. I tillegg må ordinære felleskostnader som ikke er volumavhengige også fordeles, og vi har da benyttet samme fordelingsnøkkel.

For markedsavklaringstilskudd har vi ved uttaket av gjennomføringsfinansiering lagt til grunn en gjennomføringsandel på 15 prosent basert på erfaringstall fra tidligere år (mot 20 prosent i 2020). Pr. 30.06. ligger de faktiske påløpte gjennomføringskostnadene på 25 prosent i gjennomsnitt.

Ved inngangen til 2021 valgte vi å dele det interne prosjektet for timeføring på etablerertilskudd i to: ett prosjekt for distriktsrettet tilskudd som innvilges av regionkonrørene, hvor også distriktsrettet etablerertilskudd til kommersialisering inngår, og ett prosjekt for etablerertilskudd til markedsavklaring som hovedsakelig benyttes av Vekst- og gründersenteret og noen støttefunksjoner. Det kan se ut til at enkelte ikke har fått med seg at timene for kommersialiseringstilskudd og markedsavklaringstilskudd skal føres på to ulike prosjekter i 2021 og at de derfor har ført for mange timer på prosjektet for markedsavklaringstilskudd og for få timer på prosjektet for distriktsrettede tilskudd. Dette vil vi følge opp, og feilførte timer vil bli korrigert i løpet av 2. halvår. Vi forventer at gjennomføringsandelen for markedsavklaringstilskudd vil bli noe lavere når timeføringen er korrigert.

3.1.3 Distriktsrettede tilskudd

I 2020 viste gjennomføringsandelen seg å bli 8 prosent i gjennomsnitt, altså noe lavere enn gjennomføringsandelen vi hadde lagt til grunn ved uttak av gjennomføringsfinansiering. Vi antar at denne gjennomføringsandelen er representativ for flere år, og for 2021 har vi derfor valgt 8 prosent som grunnlag for uttaket.

Det framgår av tabell 2 at faktisk gjennomføringsandel for distriktsrettede tilskudd (inkludert distriktsrettet kommersialiseringstilskudd) per 30.06.2021 ble noe lavere enn forventet. Som kommentert under pkt. 3.1.2 kan det se ut som at dette skyldes at timer knyttet til kommersialiseringstilskudd har blitt ført på prosjektet for markedsavklaringstilskudd. Dette vil vi undersøke videre og eventuelt korrigere i løpet av 2. halvår.

I 2020 så vi at gjennomføringsandelen for distriktsrettede tilskudd varierte en god del fra regionkontor til regionkontor. Dette ser vi til en viss grad fremdeles. Oslo har en gjennomføringsprosent på bare 1 prosent, mens Troms og Finnmark ligger på 15 prosent.

I 2020 hadde Oslo, som normalt er, ingen tilsagn på distriktsrettede tilskudd. Bakgrunnen for at Oslo i 2021 har tilsagn på disse virkemidlene er at Innovasjon Norge i 2020 fikk et tilleggsoppdrag fra Oslo kommune om å forvalte 22 mill. kr av en tiltakspakke fra KMD til styrking av Oslo kommunes næringsfond. IN Oslo Viken rakk imidlertid ikke å disponere disse midlene i 2020 fordi bevilgningen kom så seint på året. Tiltakspakke midlene vil derfor bli brukt i 2021 og kommer derfor fram på årets tilsagnstatistikk. Midlene kan benyttes til kommersialiseringstilskudd, bedriftsutvikling og investeringer i bedrifter i Oslo kommune. Det ble derfor, som en unntaksordning, åpnet for at disse virkemidlene, som normalt er forbeholdt distriktsområdene, kan benyttes til bedrifter i Oslo kommune.

3.1.4 Bedriftsnettverk

For Bedriftsnettverkstjenesten har vi ved uttaket av gjennomføringsfinansiering lagt til grunn en gjennomføringsprosent på 15 prosent (25 prosent i 2020). Overordnet ser dette ut til å være et riktig nivå for 2021. Pr. 30.06. ligger de faktiske påløpte gjennomføringskostnadene på 14 prosent i gjennomsnitt.

Vi ser imidlertid at gjennomføringsandelen varierer en del mellom fylkene. Variasjoner i regionale gjennomføringskostnader (andeler) henger normalt sammen med at det i noen regioner er nødvendig med betydelig mobiliserings- og veiledningsaktivitet for å styrke tilgangen til gode prosjekter, mens det i andre regioner som for eksempel i Oslo, er god tilgang på prosjekter sett i forhold til tilgjengelig ramme. Prosjektene kommer i større grad inn av seg selv.

Viken har gjennomføringskostnader på 100 prosent per 30.06. Dette henger sammen med at de har gjennomføringskostnader, men ingen innvilgede tilsagn per 30.06. Forklaringen er dels at det ene prosjektet som har fått innvilget støtte fra Vikens ramme i 2021 inngår i statistikken for Oslo kommune¹. Det arbeides edessuten med nettverk som fikk innvilget midler i 2020. Bedriftene bruker ikke alltid opp pengene samme året som de er innvilget og prosjektåret strekker seg ofte fra det ene kalenderåret og over i det andre.

I Troms og Finnmark er gjennomføringsandelen relativt høy sammenlignet med andre fylker. Forklaringen kan være at det har blitt gitt tilsagn til tre forstudier, men ingen aktive hovedprosjekter. Tilsagnsbeløpene er dermed små sammenlignet med arbeidet som legges ned. Troms og Finnmark har også aktive hovedprosjekter som er støttet under Leverandørutviklingsprogrammet N2-Nord-Norge som har sentral finansiering fra KMD.

---

¹ Rammen til Viken er belastet med ett bedriftsnettverksprosjekt på kr 750 000 pr. 30.06., men dette beløpet inngår i statistikken for Oslo kommune i Tabell 2 fordi prosjektet er registrert med Oslo som prosjektfylke. Dette vil bli endret i årsrapporten, der det vil framgå hvilken fylkesramme som er blitt belastet med de prosjektene som har fått støtte.

3.2 Udisponert gjennomføringsfinansiering i 2020 som er overført til 2021-budsjettet

Som kommentert i rapporteringen per 31.12.2020, ble uttaket av administrasjons- og gjennomføringsfinansiering for å forvalte de ulike post 61-ordningene i 2020 samlet sett noe større enn de faktiske kostnadene viste seg å bli. Av tabell 4 nedenfor framgår det hvor mye udisponert administrasjons- og gjennomføringsfinansiering fra 2020 som ble overført til 2021-budsjettet per fylke. Tilsvarende mindre beløp har blitt hentet ut fra de respektive fylkesrammene for å finansiere administrasjons- og gjennomføringskostnader i 2021.

Tabell 4: Gjennomføringsramme for 2021, inklusiv udisponerte midler fra 2020

Fylke	Udisponert gj. ramme fra tidligere år	Tilleggsuttak til gj. ramme (fra 2021-rammen)	Sum gj. ramme 2021
Agder	1 413 636	973 277	2 386 913
Innlandet	4 744 322	2 462 974	7 207 296
Møre og Romsdal	3 547 101	1 151 084	4 698 185
Nordland	4 346 781	4 580 641	8 927 421
Oslo	1 953 048	883 944	2 836 992
Viken	2 320 602	738 915	3 059 517
Rogaland	1 671 279	787 925	2 459 204
Troms og Finnmark	-2 430 525	11 429 696	8 999 171
Trøndelag	6 521 373	706 681	7 228 053
Vestfold og Telemark	2 489 509	1 241 023	3 730 532
Vestland	3 169 079	4 687 634	7 856 713
Sum	29 746 203	29 643 795	59 389 998

4. Beregning av uttak av gjennomføringsfinansiering per ordning fra hver enkelt fylkesramme

Nedenfor følger en beskrivelse av hvordan Innovasjon Norge har beregnet uttaket av gjennomføringsfinansiering for 2021 for hver enkelt ordning som finansieres over 61-posten i det enkelte fylke. I de tilfellene at rammene ikke var fordelt på ordning i oppdragsbrevet, ble uttaket basert på en tentativ rammefordeling satt opp av det enkelte regionkontor basert på deres kjennskap til markedets behov for de ulike tjenestene.

Det er de faktiske gjennomføringssatsene for 2020 justert for kjente endringer som ligger til grunn for årets gjennomføringssatser.

De faktiske kostnadene knyttet til gjennomføring hentes fortløpende ut fra Innovasjon Norges økonomisystemer per tjeneste og koststed (regionkontor). Felleskostnadene, altså kostnadene som ikke direkte knytter seg til saksbehandlingen på et regionkontor, for eksempel kostnader knyttet til tjenesteutvikling, sentral saksbehandling av markedsavklaringstilskudd på Vekst- og gründersenteret i Førde og backoffice-funksjoner, fordeles via en egen fordelingsnøkkel for de ulike ordningene. Grunnlaget for fordelingsnøkklene er følgende:

- Mentortjenesten: Antall saker innvilget per fylke i 2021 per 30.06.2021
- Markedsavklaringstilskudd: Antall saker behandlet per fylke i 2021 per 30.06.2021 (avslått, innvilget, returnert og trukket)
- Distriktsrettede tilskudd: Antall saker behandlet per fylke i 2021 per 30.06.2021 (avslått, innvilget, returnert og trukket)

- Bedriftsnettverk: Antall aktive hovedprosjekter i 2021 per 30.06.2021

Valg av fordelingsnøkkel har blitt gjort i samarbeid med tjenesteansvarlig for de ulike ordningene, og man har forsøkt å velge en nøkkel som man antar gir en mest mulig riktig fordeling av felleskostnadene.

Saknr: 2021/50696-1
Saksbehandlar Grete Kathrine Jacobsen
Dato: 08.10.2021

Til: Hovudutval for næring

Frå: Avdelingsdirektør innovasjon og næringsutvikling

Kommunesamling hausten 2021 - frå plan til handling

Fylkeskommunen inviterte kommunane til digital samling om innovasjon og næringsutvikling torsdag 7. oktober. Hovudtema for samlinga var «frå plan til handling». Samlinga hadde 70 påmeldte frå 35 kommunar, og om lag 50 - 60 personar deltok.

På samlinga satt vi handlingsprogrammet til regional plan på dagsorden, og derav tittelen «frå plan til handling».

Status for arbeidet med handlingsprogrammet ble presentert, og i det vidare følgde innlegg om ulike tema knytt til satsingsområda.

Prosjektet grøn region Vestland er eit sentralt bidrag inn i handlingsprogrammet. På samlinga fekk vi høyre om korleis Indre Vestland og Hardanger jobbar med prosjektet.

Tilgang på rett kompetanse er ein utfordring for fleire bedrifter og kommunar i Vestland. På samlinga fekk vi høyre om korleis Nordfjord jobbar aktivt med desse spørsmåla.

For å sikre ein berekraftig utvikling av reiselivet treng vi å auke verdiskapinga utan å auke volumet turistar. Fylkeskommunen presenterte prosjektet «ein rikare reise» som ser på korleis ein kan nytte mat og kulturopplevingar for å auke verdiskapinga.

På den siste delen av samlinga utfordra vi kommunane til å kome med innspel: Korleis bør vi rigge oss for å hjelpe entreprenørane i heile Vestland? Dette er eit tema Fylkeskommunen jobbar med gjennom prosjektet «heilskapleg støtte til entreprenørar».

Vedlegg

- 1 Program kommunesamling 07.10.2021
- 2 Eit lite glimt av samlinga

Kommunesamling 2021

Berekraftig verdiskaping – frå plan til handling

Dato og tid: 7.10 09:00 – 12:00

Stad: Virtuelt møterom

Møteleiar: Mette Nora Sætre, seksjonssjef innovasjon og næringsutvikling, VLFK

Kl. 09:00 Oppkopling, kaffiprat og velkomen v/møteleiar

Kl. 09:10 Innleiing
V/ Tor André Ljosland, leiar næringsutvalet

Frå plan til handling – status for Handlingsprogrammet 2022-2025 regional plan for innovasjon og næringsutvikling
v/Randi Lotsberg, prosjektleiar, VLFK

Kommentarar, spørsmål og svar

Prosjekt grøn region indre Vestland – statusrapport frå Team Hardanger
v/Jostein Eitrheim, dagleg leiar Hardangerrådet IKS

Spørsmål og svar

Kl. 10:00 Pause

Kl. 10:10 «Vi har jobbane, men ikkje folka!» - Korleis sikre rett kompetanse og rekruttering? Døme frå arbeidet i Nordfjord - regionen
v/Tonje Bjerkan, leiar Nordfjordakademiet

Spørsmål og svar

«Ei rikare reise» - auka verdiskaping i reiselivet gjennom satsing på mat og kultur
v/Heidi Bjønnes Larsen, seniorrådgjevar, VLFK

Spørsmål og svar

Kl. 10:50 Pause

Mini - workshop

Kl. 11:00 Korleis sikre god hjelp til alle entreprenørar - og kva rolle skal kommunane ha?
v/Anne-Kathrine Torvund, prosjektleiar, VLFK

Næringstilsette i kommunane innleiar til felles innspelsrunde

Kl. 11:40 Vegen vidare - saman
møteleiar i samtale med avdelingsdirektør Bård Sandal

FRÅ PLAN TIL HANDLING!

«**Vestland tek føringa!**» - Tor André Ljosland, leiar hovudutval for næring, har store ambisjonar for verdiskapingsfylket Vestland!

Prosjektleiar Randi Lotsberg fortalde om **det solide arbeidet med handlingsprogrammet innan de ulike satsingsområda!**

Engasjert og godt arbeid i regionane med prosjekt grøn region Vestland! - Jostein Eitrheim om Grøn region indre Vestland og Team Hardanger

Tonje Bjerkan, leiar Nordfjordakademiet, **inspirerte oss og viste ein rekkje døme på korleis dei jobbar med rekruttering og kompetanse!**

«**Vi vil ha ei reise som gjer gjesten rikare på opplevingar, lokalsamfunnet rikare på utvikling og tilbydarar rikare på forteneeste**» formidla Heidi Bjønnes Larsen, prosjektleiar for «ei rikare reise». Ho har utfordra næringa, og no utfordra ho kommunane: Korleis skal vi lukkast?

Korleis sikre god hjelp til alle entreprenørar - og kva rolle skal kommunane ha? Anne-Kathrine Torvund ønskjer kommunane med på laget!

«**Viljen og styrken til samarbeid er veldig tydeleg!**» oppsummerte ein nøgd avdelingsdirektør Bård Sandal

Politiske saker

PS 68/21 Høyring av forslag om prøveordning for rullerande maksimalt tillatt biomasse (RMTB) for kommersielle matfiskløyve for laks og aure

---

Saksnr: 2021/46897-2
Saksbehandlar: Endre Korsøen

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Hovudutval for næring	68/21	26.10.2021
Fylkesutvalet		09.11.2021

Høyring av forslag om prøveordning for rullerande maksimalt tillatt biomasse (RMTB) for kommersielle matfiskløyve for laks og aure

Forslag til innstilling:

1. Vestland fylkeskommune stør framlegget om prøveordning for rullerande maksimalt tillat biomasse (RMTB) under føresetnad av at prøveordninga vert innretta slik at den ikkje fører til auka miljøbelastning eller redusert fiskevelferd.
2. Vestland fylkeskommune tilrår valet av makstak då denne ordninga legg opp til å redusere dei biologiske utfordringane.
3. Vestland fylkeskommune forventar at ordninga vert innretta slik at aktørar i heile landet kan delta uavhengig av farge på produksjonsområde og om verksemda har fellesbiomassetak mellom produksjonsområda.
4. Vestland fylkeskommune krev at tildelingsaker etter akvakulturlova vert handsama av fylkeskommunane.

Samandrag

Nærings- og fiskeridepartementet har send på høyring forslag om prøveordning for rullerande maksimalt tillaten biomasse (RMTB) for kommersielle matfiskløyve for oppdrett av laks og aure. Formålet med prøveordninga er å sjå om RMTB vil bidra til ein meir marknadsretta produksjon i oppdrettsnæringa, og slik legge til rette for auka verdiskaping og bearbeiding av fisk. Vidare er det eit mål å legge til rette for ei biomasseregulering som er meir tilpassa dei biologiske vilkåra for lakse- og aureproduksjon og gje oppdrettarane (særleg mindre oppdrettarar) meir fleksibilitet. Det vil ikkje vera i samsvar med felles målsetting om berekraftig vekst i havbruksnæringa om innføring av ordninga medfører auka miljøbelastning og redusert dyrevelferd.

Rune Haugsdal
fylkesdirektør

Bård Sandal
avdelingsdirektør

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Vi viser til høyring av forslag om prøveordning for rullerande maksimalt tillaten biomasse (RMTB) for kommersielle matfiskløyve for oppdrett av laks og aure motteke 07.09.2021.

Forslaget er ei oppfølging av Stortinget sitt oppmodningsvedtak nr. 72 (2020-2021), som lyder: «*Stortinget ber regjeringen utrede en ordning med rullerende MTB, og legge fram en sak for Stortinget innen utløpet av fristen for behandlingen i vårsesjonen 2021, med sikte på å innføre en prøveordning som skal bidra til økt bearbeiding og verdiskaping.*»

Formålet med prøveordninga er å sjå om RMTB vil bidra til ein meir marknadsretta produksjon i oppdrettsnæringa, og slik legge til rette for auka verdiskaping og bearbeiding av fisk. Vidare er det eit mål å legge til rette for ei biomasseregulering som er meir tilpassa dei biologiske vilkåra for lakse- og aureproduksjon og gje oppdrettarane (særleg mindre oppdrettarar) meir fleksibilitet. Det følgjer av Stortinget si behandling at det ikkje vil vera i samsvar med felles målsetting om berekraftig vekst i havbruksnæringa om innføring av ordninga medfører auka miljøbelastning og redusert dyrevelferd.

Dagens system inneberer at ståande biomasse ikkje på noko tidspunkt kan overstige den tildelte biomassen som følgjer av løyve. Forslaget påverkar ikkje korleis løyve elles kan utnyttast på lokalitetsnivå, og gjev ikkje oppdrettarane høve til å halde ein biomasse som overstiger den einiskilde lokalitet si klarering. Dersom oppdrettarane som følgje av deltaking i ordninga meiner det er behov for auka MTB på lokalitetsnivå eller nye lokalitetar, må dette omsøkast på ordinær måte. I forslaget er det opp til oppdrettar å avgjera korleis MTB vert nytta på løyvenivå så lenge den ståande biomassen over ein periode på eit kalenderår ikkje overstiger fastsett MTB i snitt. Det inneber at ståande biomasse i periodar kan overstige løyve sin pålydande MTB.

Moglegheitene til i periodar å halde ein biomasse som overstiger løyve sin MTB, kan få negative følgjer for fiskevelferd, fiskehelse og miljø. For å redusere risikoen for uakseptable konsekvensar vert det sett eit makstak for overskriding av løyve sin MTB om hausten, og eit makstak som er under løyve sin MTB om våren.

Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) justerer produksjonskapasiteten i oppdrett av matfisk av laks og aure annan kvart år gjennom trafikklyssystemet. Systemet inneberer at kvart ordinær kommersiell matfiskløyve er heimehøyrande i eitt av tretten produksjonsområde (PO) langs kysten. Annan kvart år vurderer departementet om miljøpåverknaden mht lakselus i kvart PO er akseptabel (grøn), moderat (gul) eller uakseptabel (rød). I forslaget er ordninga avgrensa til eit utval av grønne produksjonsområde, basert på den komande fargelegginga (seint 2021/tidleg 2022). Aktørane som deltek i ordninga, kan ikkje ha felles biomassetak på tvers av produksjonsområde.

Ordninga vil bli evaluert etter prøveperioden på fem år. Det vil her være sentralt å gjere greie for i kva grad ordninga faktisk har bidratt til auka verdiskaping og bearbeiding, samt om ordninga har hatt negative konsekvensar for fiskehelse, fiskevelferd og miljø.

Vedtakskompetanse: fylkesutvalet kan gje uttale.

Vurderingar og verknader

Økonomi: Ikkje relevant for fylkeskommunen sin økonomi.

Klima: Endringane skal ikkje påverke klima.

Folkehelse: Ikkje relevant.

Regional planstrategi: Ikkje i strid med føringar i regional planstrategi.

Vurdering av prøveordninga si utforming

Forslaget går ut på å innføre ei frivillig 5-årig prøveordning som gjeld moglegheit til fleksibel utnytting av eksisterande løyve til oppdrett av matfisk av laks og aure i sjø.

Høyringa inneheld tre alternative innretningar for korleis rullerande MTB kan gjennomførast:

1) Skjematisk variabel MTB

Skjematisk variabel MTB består av førehandsdefinerte absolutte grenser for kor høg biomassen i eit løyve kan vere i ein periode.

2) Rullerande MTB utan tak

Rullerande MTB utan tak er ei løysing basert på MTB definert av eit glidande gjennomsnitt av biomasse i løyve i ein periode på tolv månader. Oppdrettar står her fritt til å ha ein så høg biomasse som ønskeleg på eit gitt tidspunkt, så lenge gjennomsnittet ved avrekningstidspunktet er innanfor regulær MTB.

3) Rullerande MTB med tak

Her vert det sett varierande maksgrenser (tak) for MTB, for eksempel for einskilde periodar av året som er sett på å vere av særleg betydning for fiskehelse og miljøpåverknad. Det er ein føresetnad at gjennomsnittleg biomasse ved avrekningstidspunktet er innanfor grensene for regulær MTB. Det nivådelte taket er tenkt lågast i andre og tredje kvartal, mot ein høgare oppregulering i andre delar av året.

Dei ulike modellane har klare positive og negative sider, avhengig av om det er næringa, forvaltninga eller miljøperspektivet som står i sentrum. Samlege alternativ har potensial til å gje volumauke. Denne volumveksten vil skje fordi oppdretterane kan ha ståande meir fisk i sjøen i den perioden der tilveksten er mest gunstig, men også halde større volum av fisk i sjø over ein lengre periode ut over hausten og tidleg vinter.

Departementet er av den oppfatning at det vil vere sentralt at profilen som vert vald legg opp til å redusere dei biologiske utfordringane, i tråd med Stortinget sine føringar. Departementet foreslår at prøveordninga som ein «*Rullerande MTB med tak*», og har utarbeida eit forskriftsforslag som illustrerast korleis ei slik ordning kan regulerast.

Vestland fylkeskommune tilrår valet av makstak då denne ordninga legg opp til å redusere dei biologiske utfordringane.

Verknad for produksjonen og bearbeiding

Ein verknad kan vera at auka fleksibilitet vert nytta til å halde meir fisk over til fyrste kvartal før den vert slakta, både av omsyn til stabile leveransar til kundane og for å oppretthalde drift ved slakteri og foredlingsanlegg i større delar av året. Det vert vist til at etterspurnadstilhøva og marknadsdynamikken har endra seg. Kundane etterspør ikkje lenger laks berre ved påske- og juletider, men krev kontinuerlege leveransar gjennom heile året. Det vert hevda at innføring av RMTB kan redusere store svingingar i tilbud og prisar, med dertil store svingingar i inntening og lønnsemd. Produksjonen må i større grad styrast etter marknads- og kundeforhold heller enn biologiske prosessar. Det er semje om at ståande biomasse vil auke på hausten, men det vert vist til at ståande biomasse ikkje vil kunne auke ut over nivået bestemt av lokalitetsbiomassen.

Tidlegare utgreiingar viser at innføring av RMTB truleg vil ha liten effekt på bearbeidingsgraden. Grunnen er at det vil vere rasjonelt for den einskilde oppdrettar å optimalisere sin eigen drift gjennom høgast muleg produksjon, dvs. gjennom å ha høg biomasse i den beste tilvekstperioden på hausten. Verksemder som i større grad kontrollerer heile verdikjeda si, kan tenkast å ville prioritere å spreie uttaket av fisk over ein lengre periode for å sørge for eit meir jamt produksjonsmønster. Om dette vil medføre ein høgare grad av bearbeiding, er usikkert og avhengig av ein rad faktorar, medrekna kva som er mest lønnsamt.

Ordninga vil berre gjelde for grønne produksjonsområde

Departementet sitt forslag er at prøveordninga vert avgrensa til nokre grønne produksjonsområde basert på den komande fargelegginga (seint 2021/tidleg 2022). I desse produksjonsområda er miljøsituasjonen med omsyn til lakselus akseptabel, i følgje trafikklssystemet. Produksjonsområde 3 og 4 i Vestland fylke vart farga gult og raudt ved siste fastsetting, og utifrå kjent kunnskap er det ikkje truleg at produksjonsområda i Vestland vil få status grøn ved neste fargelegging. Slik framlegget ligg føre vil ikkje RMTB vera aktuelt for næringa i fylke. Under føresetnad av at prøveordninga vert innretta slik at den ikkje fører til auka miljøbelastning eller redusert fiskevelferd bør ordninga verte innretta slik at aktørar i heile landet kan delta.

Ordninga vil berre gjelde for aktørar som ikkje har felles biomassetak mellom produksjonsområde

I forslaget ligg det at aktørane som deltek i ordninga, ikkje kan ha felles biomassetak på tvers av produksjonsområda. Det kan vurderast om aktørar som har felles biomassetak mellom produksjonsområde kan delta dersom dei seier frå seg denne moglegheita under prøveperioden. Hovuddelen av akvakulturløyva i Vestland fylke har felles biomassetak mellom produksjonsområde. Slik framlegget er utforma kan storparten av aktørane i fylke ikkje delta i ordninga. Vidare vert det lagt opp til ein moglegheit for deltaking om ein aktør går ut av ordninga med felles biomassetak i den perioden ein er inne i ordninga med RMTB. Under føresetnad av at prøveordninga vert innretta slik at den ikkje fører til auka miljøbelastning eller redusert fiskevelferd bør ordninga verte innretta slik at aktørar i heile landet kan delta.

Verknad for miljø og fiskevelferd

Det er sannsynleg at mange aktørar vil nytte auka fleksibilitet til å flytte meir biomasse og utslakting til den beste tilvekstperioden på hausten. Auka ståande biomasse på hausten kan vere uheldig av omsyn til miljømessige berekraft, særleg i område kor det allereie er utfordringar med lakselus.

Styringsgruppa for vurdering av lakselus påverknad på ville laksefisk har på oppdrag frå NFD laga ein rapport som belyser kva konsekvensar variabel MTB vil ha på lakselusindusert påverknad på laks og aure i PO 4 (Hjeltefjorden til Stad). Rapporten konkluderer med at dersom RMTB fører til at det blir ein auke i biomassen i perioden august - mars (noko som i praksis er formålet med RTMB) vil luseproduksjonen auke samanlikna med situasjon i dag. Konsekvensen av dette vil vere auka lakselus påverknad på sjøaure som oppheld seg i sjøen om hausten og vinteren. Oppdrettarane vil då gå inn i haust- og vinterperioden med eit høgare biomasse av oppdrettslaks og eit større potensiale for produksjon av lakselus. Eit høgare lakselusetal i inngangen til vinter vil truleg også gje eit høgare lakselus nivå på seinvinteren. Dette vil kunne føre til auka infeksjon på utvandrande laksesmolt om våren og sjøaure som vandrar tidleg ut i sjøen. Seinsommar og haust er generelt en utfordrande periode for fiskehelsa med ein kombinasjon av høg temperatur i vatnet og stor biomasse i anlegga. Lakselus utviklar seg også hurtigare ved høgare temperatur. Når både biomassen, tettleiken og handteringa av fisk aukar i ein periode som allereie er utfordrande for fiskehelsa og -velferda, kan resultatet bli auka dødelegheit, auka førekomst av sjukdom og svekka velferd både for laks og reinsefisk.

Auke av tal produksjonseiningar (merdar) i bruk er marginalt ved innføring av ordninga. Det er derfor ei vurdering at denne auken av ståande biomasse om hausten ikkje vil gje vesentlege endringar i risikobildet i høve rømming.

Med bakgrunn i potensielle miljøverknader av prøveordninga er det avgjerande at RMTB vert innretta slik at den ikkje fører til auka miljøbelastning eller redusert fiskevelferd.

Handsaming av søknader om RMTB

I høyringa vert det lagt opp til at søknad om deltaking skal skje i elektronisk form via Fiskeridirektoratet sin nettbaserte søknadsløysing med søknad til Fiskeridirektoratet. Høyringa seier ikkje noko om kven som skal behandle søknaden. Etter vår vurdering er denne oppgåva ei tildelingsoppgåve, og rette vedkomande for handsaming av akvakultursøknader i fyrste instans vil då vera fylkeskommunane.

Ein variant av rullerande MTB, kalla Bremnes-modellen vart avslutta som prøveordning i 2019. Det er ikkje gjort nokon evaluering av denne prøveordninga. I Vestland fylke var det tre mindre selskap som deltok i ordninga, og oppgåva vart den gongen sett på som ei tildelingsoppgåve som vart utført av fylkeskommunen. Vestland fylkeskommune meiner at tildelingsaker etter Akvakulturlova er ei oppgåve som høyrer til fylkeskommunane.

Konklusjon

Fylkeskommunen er i prinsippet positiv til ei prøveordning for rullerande maksimalt tillat biomasse (RMTB) under føresetnad av at prøveordninga vert innretta slik at den ikkje fører til auka miljøbelastning eller redusert fiskevelferd. Av dei tre alternative innretningar for korleis rullerande MTB kan gjennomførast tilrår fylkeskommune valet av makstak då denne ordninga legg opp til å redusere dei biologiske utfordringane. Fylkeskommunen forventar at ordninga vert innretta slik at aktørar i heile landet kan delta uavhengig av farge på produksjonsområde og om verksemda har fellesbiomassetak mellom produksjonsområda. Prøveordninga er innretta som ei tildelingsak etter akvakulturlova og skal sakshandsamast av fylkeskommunane.

Vedlegg som følgjer saka:

Høyringsnotat

Høyringsbrev frå Fiskeridirektoratet

Forslag til endringar i forskrifter

Forskrift om innføring av prøveordning om rullerende gjennomsnittlig maksimalt tillatt biomasse

Hjemmel: Fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet [dato] med hjemmel i lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur (akvakulturloven) § 5, § 6, § 7, § 24, § 25, § 29a og § 30.

I

I forskrift 22. desember 2004 nr. 1798 om tillatelse til akvakultur for laks, ørret og regnbueørret gjøres følgende endringer:

Nytt kapittel 3a skal lyde:

Kapittel 3a. Prøveordning med rullerende gjennomsnittlig maksimalt tillatt biomasse

§ 20a. Prøveordning med rullerende gjennomsnittlig maksimal tillatt biomasse

Fra [dato] kan innehaver av kommersiell tillatelse til akvakultur med matfisk av laks, ørret og regnbueørret i produksjonsområde X - X¹ søke om å delta i en prøveordning med rullerende gjennomsnittlig maksimalt tillatt biomasse.

Søknaden sendes via Fiskeridirektoratets elektroniske nettbaserte løsning og må omfatte alle kommersielle matfisktillatelser tildelt innenfor samme art, til samme formål, samme type og tilhørende samme person innenfor et produksjonsområde.

Prøveordningen gjelder fra 1. januar 2022 til 31. desember 2026.

§ 20b Vederlag/reduksjon i MTB

Alt 1:

I perioden en tillatelse inngår i prøveordningen med rullerende gjennomsnittlig tillatt biomasse senkes maksimalt tillatt biomasse som følger av tillatelsen med x pst.

Alt 2:

For å delta i prøveordningen skal det betales vederlag til staten. Vederlaget er x kroner per tonn MTB som inngår i prøveordningen. Vederlaget skal betales til Fiskeridirektoratet, Økonomiseksjonen, Postboks 185 Sentrum, 5804 Bergen, kontonummer 7694 05 09048, og være merket «Vederlag RMTB– [nummer på tillatelse]». Frist for innbetaling er 15 virkedager etter at vedtak om tillatelse til å delta i prøveordningen er gitt. Er ikke vederlaget betalt innen fristen, skal Fiskeridirektoratet omgjøre vedtaket om deltakelse i prøveordningen. Vederlaget blir ikke refundert ved eventuell senere utmelding av prøveordning, inndragning eller reduksjon av tillatelsens kapasitet på bakgrunn av forhold nevnt i akvakulturloven § 9 eller andre lovbestemte forhold, herunder reduksjon i kapasitet besluttet i eller i medhold av produksjonsområdeforskriften.

§ 20c. Rullerende maksimalt tillatt biomasse

For tillatelser som inngår i prøveordningen med rullerende tillatt biomasse gjelder at gjennomsnittlig stående biomasse i løpet av en 12 måneders periode ikke kan overstige den tillatte biomassen som følger av tillatelsen. Videre gjelder følgende begrensninger [eksempel]:

---

¹ Jf. produksjonsområdeforskriften § 3

- a. I perioden 1. september til 31. mars kan biomassen som følger av tillatelsen ikke overskrides med mer enn 20 prosent.
- b. I perioden 1. april til 30. juni kan inntil 80 prosent av tillatelsens pålydende utnyttes.
- c. I øvrige perioder kan inntil 100 prosent av tillatelsens pålydende utnyttes

12- månedersperioden regnes fra 01.01 kl. 00:00 til 31.12 kl. 23.59 hvert år i prøveperioden. I beregningen av gjennomsnittet legges til grunn den stående biomassen hver dag klokken 23.59.

§ 20d. Felles biomassetak mellom produksjonsområder og samdrift

Tillatelser som inngår i prøveordningen med rullerende maksimalt tillatt biomasse kan ikke samtidig inngå i et felles biomassetak mellom produksjonsområder i perioden for prøveordningen.

Tilsvarende gjelder for felles biomassetak mellom produksjonsområder for selskap som videreforedler en høy andel fisk jf. driftsforskriften § 48b.

Tillatelser som inngår i prøveordningen med rullerende maksimalt tillatt biomasse kan ikke inngå i samdrift, jf. akvakulturdriftsforskriften § 49, med mindre alle tillatelsene som inngår i samdriften også inngår i prøveordningen.

§ 20e. Rapportering og melding

Rapportering fra lokaliteter der tillatelser deltar i prøveordning av rullerende biomasse skal rapportere opplysningene nevnt i akvakulturdriftsforskriften § 44 første ledd og sjøtemperatur daglig, innen kl. 23:59, og elektronisk på den måten Fiskeridirektoratet bestemmer.

§ 20f. Utmelding av prøveordningen

Innehaver av tillatelse som inngår i prøveordningen kan til enhver tid søke Fiskeridirektoratet om utmelding fra prøveordningen. En tillatelse som er meldt ut av prøveordningen kan ikke senere meldes inn igjen i prøveordningen. Utmeldelsen trer i kraft når Fiskeridirektoratet treffer vedtak om utmelding.

Fiskeridirektoratet fastsetter i vedtaket om utmelding vilkår om begrensninger i tillatelsenes utnyttelse, slik at biomasseutnyttelsen ved kalenderårets slutt ikke overskrider de begrensninger som følger av § 20a første ledd.

Alt 1: Ved utmelding fra prøveordningen refunderes ikke vederlaget innbetalt i medhold av § 20b/

Alt 2: Ved utmelding opphører reduksjonen i tillatelsens MTB, jf. § 20b.

Nåværende § 20 blir til § 21

Nåværende § 21 blir til § 21a.

II

I forskrift 20. desember 2013 nr. 1675 om reaksjoner, sanksjoner med mer ved overtredelse av akvakulturloven gjøres følgende endringer:

§ 6 første ledd skal lyde

Ved inndragning av utbytte for overtredelse av forskrift om drift av akvakulturanlegg § 47, § 47a, § 48, § 48a, § 48b og 48c og forskrift 22. desember 2004 nr. 1798 om tillatelse til akvakultur for laks, ørret og regnbueørret § x3 og x5 legges følgende til grunn for beregning av netto utbytte:

§ 7 første ledd bokstav a skal lyde:

- a) Forskrift om tillatelse til akvakultur for laks, ørret og regnbueørret §§ x3, x4, x5 og 29,

III

I forskrift 21. desember 2001 nr. 1597 om gebyr og avgift i forbindelse med akvakulturvirksomhet gjøres følgende endringer:

Nytt § 3 femte ledd skal lyde:

Innehaver av tillatelse til akvakultur med matfisk av laks, ørret og regnbueørret som inngår i prøveordning med rullerende maksimalt tillatt biomasse betaler en tilleggsavgift på kr. 12 000,- for tilsyn og kontroll per tillatelse.

Nåværende § 3 femte og sjette ledd blir nytt sjette og syvende ledd.

IV

Forskriften trer i kraft [dato].

Høringsnotatet – Prøveordning for rullerende maksimal tillatt biomasse (RMTB)

Innhold

Høringsnotatet – Prøveordning for rullerende maksimal tillatt biomasse (RMTB).....	1
1 Innledning	2
2 Oppsummering av forslaget	2
3 Bakgrunn	3
3.1 Anmodningsvedtak	3
3.2 Systemet med maksimalt tillatt biomasse.....	4
3.3 Tidligere forslag og ordninger	4
4 Forslag til prøveordning om rullerende maksimalt tillatt biomasse.....	6
4.1 Innledning	6
4.2 Prøveordningens utforming.....	7
4.2.1 Innretning på rullerende MTB	7
4.2.2 Makstak	10
4.2.3 Tidsintervall	12
4.2.4 Biomassetak og avgrensning mot felles biomassetak og samdrift.....	12
4.2.5 Varighet av prøveordning	13
4.3 Tilsyn og rapportering	13
4.3.1 Tilsynsavgift	14
4.4 Nærmere om innmelding og utmelding av prøveordningen	14
4.5 Forholdet til produksjonsområdeforskriften	14
4.6 Vederlag	15
4.7 Forholdet til reaksjonsforskriften	16
5 Økonomiske, administrative og miljømessige konsekvenser.....	16
5.1 Miljø, fiskehelse og fiskevelferd	16
5.2 Økonomiske konsekvenser	17
5.3 Administrative konsekvenser	19

1 Innledning

Nærings- og fiskeridepartementet sender med dette på høring forslag om prøveordning for rullerende maksimalt tillatt biomasse (RMTB) for kommersielle matfisktillatelser til akvakultur med laks, ørret og regnbueørret. Forskriftsforslaget er vedlagt høringsbrevet.

2 Oppsummering av forslaget

Dette forslaget er en oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak nr. 72 (2020-2021), som lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en ordning med rullerende MTB, og legge fram en sak for Stortinget innen utløpet av fristen for behandlingen i vårsesjonen 2021, med sikte på å innføre en prøveordning som skal bidra til økt bearbeiding og verdiskaping.»

I prop. 195 S (2020-2021) fremkommer det at regjeringen vil sende forslag til en mulig prøveordning med RMTB på alminnelig høring.

Forslaget går følgelig ut på å innføre en frivilling 5-årig prøveordning for rullerende maksimalt tillatt biomasse (RMTB), for å gjøre MTB-systemet som regulerer havbruksnæringens produksjonskapasitet mer fleksibelt på tillatelsesnivå. Basert på anmodningsvedtaket og Stortingets behandling av dette, er formålet med prøveordningen å se om RMTB vil bidra til en mer markedsrettet produksjon i oppdrettsnæringen, og slik legge til rette for økt verdiskaping og bearbeiding av fisk. Videre er det et mål å legge til rette for en biomasseregulering som er mer tilpasset de biologiske betingelsene for lakse- og ørretproduksjon og gi oppdrettere (særlig mindre oppdrettere) mer fleksibilitet. Det følger av Stortingets behandling at det ikke vil være i tråd med omforent målsetting om bærekraftig vekst i havbruksnæringen hvis innføring av ordningen medfører økt miljøbelastning og redusert dyrevelferd.

Dagens system innebærer at stående biomasse ikke på noe tidspunkt kan overstige den tildelte biomassen som følger av tillatelsen. Forslaget påvirker ikke hvordan tillatelser ellers kan utnyttes på lokalitetsnivå, og gir ikke oppdretter anledning til å holde en biomasse som overstiger den enkelte lokalitets klarering. Dersom oppdretter som følge av deltakelse i ordningen mener det er behov for økt MTB på lokalitetsnivå eller nye lokaliteter, må dette omsøkes på ordinær måte. I forslaget som nå fremmes er det opp til oppdretter å bestemme hvordan MTB utnyttes på tillatelsesnivå så lenge den stående biomassen over en periode på et kalenderår ikke overstiger fastsatt MTB i snitt. Det innebærer at stående biomasse i perioder kan overstige tillatelsens pålydende MTB.

Muligheten til i perioder holde en biomasse som overstiger tillatelsens pålydende MTB, vil kunne få negative følger for fiskevelferd, fiskehelse og miljø. For å redusere risikoen for uakseptable konsekvenser vil det settes et makstak for overskridelse av tillatelsens MTB om høsten, og et makstak som er under tillatelsens pålydende om våren.

Nærings- og fiskeridepartementet justerer produksjonskapasiteten i norsk lakse- og ørretoppdrett annet hvert år gjennom det såkalte trafikklssystemet. Systemet innebærer at hver ordinær kommersiell matfisktillatelse er hjemmehørende i ett av tretten produksjonsområder (PO) langs kysten. Annet hvert år vurderer departementet om miljøpåvirkningen mht lakselus i hvert PO er

akseptabel (grønn), moderat (gul) eller uakseptabel (rød). Prøveordningen vil avgrenses til et utvalg av grønne produksjonsområder, basert på den kommende fargeleggingen (sent 2021/tidlig 2022). Aktørene som deltar i ordningen, kan ikke ha felles biomassetak på tvers av produksjonsområder.

Tidligere utredninger viser at innføring av RMTB trolig vil ha liten effekt på bearbeidingsgraden. Det skyldes at det vil være rasjonelt for den enkelte oppdretter å optimalisere sin egen drift gjennom høyest mulig produksjon, dvs. gjennom å ha høy biomasse i den beste tilvekstperioden på høsten. Selskaper som i større grad kontrollerer hele verdikjeden sin, kan tenkes å ville prioritere å spre uttaket av fisk over en lengre periode for å sørge for et mer jevnt produksjonsmønster. Om dette vil medføre en høyere grad av bearbeiding, er usikkert og avhengig av en rekke faktorer, herunder hva som er mest lønnsomt.

Ordnningen vil evalueres etter endt prøveperiode på fem år. Det vil her være sentralt å belyse i hvilken grad ordningen faktisk har bidratt til økt verdiskaping og bearbeiding. Og hvorvidt ordningen har hatt negative konsekvenser for fiskehelse, fiskevelferd og miljø.

3 Bakgrunn

3.1 Anmodningsvedtak

I Dok 8: 105 S (2019-2020) fremmet stortingsrepresentantene Bengt Rune Strifeldt, Sivert Bjørnstad, Kjell-Børge Freiberg og Per-Willy Amundsen (Frp) et representantforslag om *innføring av rullerende gjennomsnittlig maksimalt tillatt biomasse, for en mer fleksibel forvaltning av havbruksnæringen.*

Forslaget lød:

"Stortinget ber regjeringen innføre en ordning med rullerende MTB i oppdrettsnæringen snarest mulig, med bakgrunn i erfaringer fra prøveordningen med variabel MTB. Ordnningen evalueres etter fem år".

Etter komitébehandling fremmet Næringskomiteen Innst. 60 S (2020-2021) til Stortinget 3. november 2020, hvor komiteen ba regjeringen om å utrede en ordning med rullerende MTB. I innstillingen ble det vektlagt at *"de minste havbruksselskapene ikke i samme grad som de store aktørene har mulighet til å utnytte tildelt biomasse med produksjon. ...Flertallet...mener at eventuell innføring av en ordning med en form for variabel MTB må utredes grundig med tanke på eventuelle negative miljøkonsekvenser. Det vil ikke være i tråd med en omforent målsetting om bærekraftig vekst i havbruksnæringen hvis innføring av variabel MTB vil medføre økt miljøbelastning og redusert dyrevelferd".*

På bakgrunn av komitéinnstillingen vedtok Stortinget 12. november 2020 anmodningsvedtak Nr. 72 (2020-2021), hvor regjeringen ble bedt om å utrede en ordning med rullerende maksimalt tillatt biomasse (RMTB).

Anmodningsvedtaket lyder:

"Stortinget ber regjeringen utrede en ordning med rullerende MTB, og legge fram en sak for Stortinget innen utløpet av fristen for behandlingen i vårsesjonen 2021, med sikte på å innføre en prøveordning som skal bidra til økt bearbeiding og verdiskaping."

Regjeringen kunngjorde i pressemelding av 11. mai 2021 at regjeringen ville sende et forslag til en mulig prøveordning med rullerende MTB på høring. Rammene for prøveordningen ble presentert i revidert nasjonalbudsjett. Fiskeri- og sjømatminister Odd Emil Ingebrigtsen presiserte i pressemeldingen at Regjeringen fant det utfordrende å realisere en prøveordning under de forutsetninger som Stortinget skisserte i innstillingen og anmodningsvedtaket. *"Dette gjelder særlig med hensyn til formålet om økt bearbeiding, og at ordningen ikke skal gi økt miljøbelastning eller redusert fiskevelferd"*.

3.2 Systemet med maksimalt tillatt biomasse

Kommersielle matfisktillatelser til akvakultur med laks, ørret og regnbueørret er antallsbegrenset og tildeles i tildelingsrunder etter trafikklyssystemet.

Systemet med maksimalt tillatt biomasse ble innført i 2005 til erstatning for et system med maksimalt tillatt merdvolum. Hver tillatelse er avgrenset i maksimalt tillatt biomasse (MTB), dvs hvor mange tonn fisk oppdretter kan ha stående i sjø til enhver tid. Overgangen fra maksimalt tillatt merdvolum til MTB og avskaffelsen av ordningen med førkvoter medførte betydelig rom for volumvekst for oppdretterne, anslått til minimum 30 prosent. I 2010 ble videreutviklingen av MTB-systemet satt på dagsorden i takt med at vekstmulighetene og fleksibiliteten som lå i overgangen til nytt system var brukt opp.

3.3 Tidligere forslag og ordninger

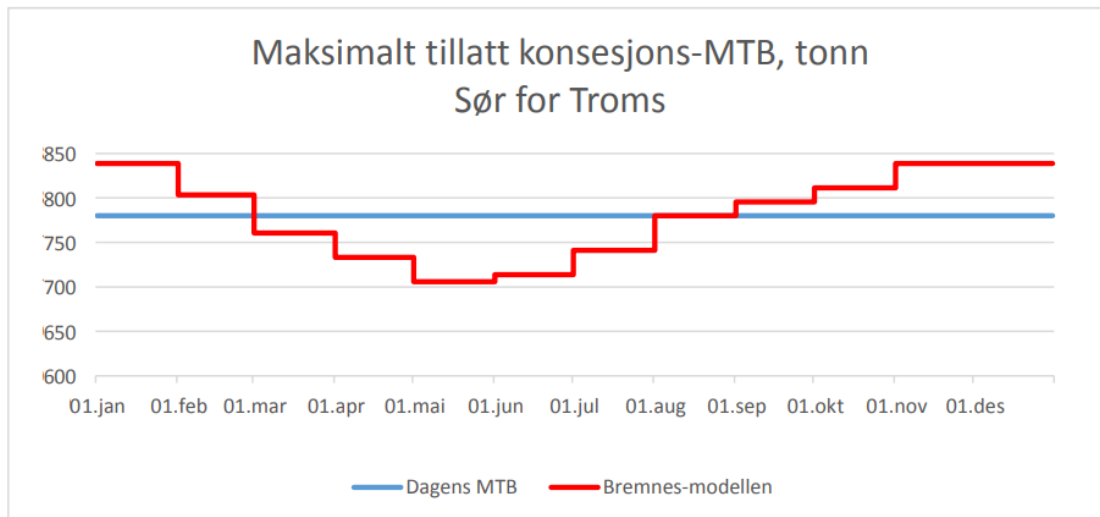
I 2013 sendte daværende Fiskeri- og kystdepartementet (FKD) på høring et forslag om videreutvikling av MTB-systemet. Høringsforslaget inkluderte flere varianter av ordningen med rullerende MTB.

I høringsrunden kom det frem at samtlige fagmiljøer og etater under FKD var kritiske til forslaget fordi det kan resultere i negative miljøkonsekvenser. Det fremgikk også at de ulike næringsaktørene var splittet i synet på om hvorvidt rullerende MTB var ønskelig. Selskaper som Mowi, Grieg Seafood, Cermaq, Nova Sea, Norway Royal Salmon, Bremnes Seashore og flere viste til at forslaget trolig ville gi stor produksjonsøkning over en kort periode på høsten, og slik føre til et slaktemønster som er mindre tilpasset markedssituasjonen. Dette vil øke prisvariasjonen utover året, samt føre til uheldige konsekvenser for miljøet.

Aktørene Bremnes Seashore og Salmar uttalte i et felles høringsbrev at *"det er utover sensommeren og høsten at lusepresset er størst, og det er ikke gunstig med et MTB-regime som oppmuntrer næringens utøvere til å la mest mulig laks vokse seg slakteklar i denne perioden"*. Nordlaks, Lerøy og flere mindre aktører støttet imidlertid innføringen av systemet med den begrunnelse at det vil gi større mulighet til å utjevne produksjonen. Flere mindre aktører pekte på

at rullerende MTB gir aktører med færre konsesjoner større mulighet til å oppnå full utnyttelse av MTB.

I 2015 valgte regjeringen Solberg å ikke gå videre med forslaget. Imidlertid ble det i 2016 innført en prøveordning med en variant av rullerende MTB, en tilpasning til den såkalte "Bremnes-modellen".

Figur 3.1: Figur hentet fra høringsbrev om innretning av prøveordning med variabel MTB i 2016.

Modellen innebar at det ble satt et øvre tak for MTB for hver måned, med en profil som gjorde det mulig å holde mer fisk i sjø på høsten og vinteren, mens MTB-taket ble satt lavere om våren og sommeren. Gjennomsnittet av takene tilsvarte regulær MTB. Forslaget ville kunne gi en produksjonsøkning, og Staten tok derfor vederlag fra oppdretterne som ville delta på ordningen. Vederlaget ble satt til 1,5 millioner kroner per standardtillatelse (945 tonn MTB for tillatelser i Troms og Finnmark, og 780 tonn for resten av landet). For tillatelser som var avgrenset på andre måter var vederlaget 1923 kroner per tonn. Seks aktører deltok med til sammen 21 tillatelser. Ordningen varte frem til desember 2019, og har hittil ikke blitt evaluert.

I medhold av trafikklyssystemet vedtok NFD i februar 2020 et nedtrekk i tillatelsesbiomassen for første gang i produksjonsområde (PO) 4 og 5. PO3/4 Kunnskapsinkubator fremmet 20. mars 2021 et forslag om at havbruksaktørene i PO4 og 5 skulle få redusert sitt biomassetak med 12 prosent fra april 2021 til august 2021, og få igjen den tapte produksjonen gjennom et høyere biomassetak i perioden august 2021 til april 2022 (såkalt variabel MTB). Dette i stedet for å få et nedtrekk i MTB på 6 prosent i fra august 2020. Forslaget forutsatte at antall fisk i produksjon ikke ville øke, uten å presentere noen konkrete tall. Gitt den store variasjonen i antall fisk gjennom året og fra år til år er det svært usikkert hvilke antall forslaget bygger på. På bakgrunn av henvendelsen ba NFD om at *Styringsgruppen for vurdering av lakseluspåvirkning på ville laksefisk* utredet de biologiske konsekvensene av forslaget.

NFD mottok Styringsgruppens utredning høsten 2020 (*PO 4- rapporten*). Rapporten konkluderte med at forslaget om variabel MTB ikke ville styrke forholdene for sjørret og laks i PO4. I stedet fant Styringsgruppen at forslaget med stor sikkerhet ville medføre negative konsekvenser for

luseproduksjon, for sjørret og laksebestandene, samt fiskehelse og fiskevelferd sammenlignet dagens forhold. Styringsgruppen viste til at forslaget med høy sannsynlighet ville føre til høyere stående biomasse hele året, og følgelig gi motsatt effekt av hva et vedtak om 6 prosent nedtrekk i MTB innebærer. Nærings- og fiskeridepartementet tok på bakgrunn av Styringsgruppens rapport ikke forslaget til følge.

4 Forslag til prøveordning om rullerende maksimalt tillatt biomasse

4.1 Innledning

Vi vil nedenfor nærmere gjennomgå forslaget til prøveordning.

Departementet har i forskriftsforslaget lagt opp til at regelverket for ordningen samles i et nytt kapittel i laksetildelingsforskriften, fremfor at de særskilte reglene som gjelder for ordningen implementeres tematisk i ulike forskrifter, eks. laksetildelingsforskriften og akvakulturdriftsforskriften. Det er både fordeler og ulemper ved en slik metodikk. Fordelen er at det er enkelt og finne frem til de særlige reglene som gjelder for ordningen, mens ulempen blant annet er at brukerne må se regelsett i sammenheng. Brukeren vil følgelig finne regler om rapportering til Fiskeridirektoratet i laksetildelingsforskriften og akvakulturdriftsforskriften. Departementet imøteser innspill fra høringsinstansene om dette.

I tråd med anmodningsvedtakets føringer er prøveordningens hovedformål å bidra til økt grad av bearbeiding og verdiskaping i havbruksnæringen. Videre er det en målsetning med prøveordningen å gi mindre aktører uten stordriftsfordeler større fleksibilitet og med det bedre muligheter til å tilpasse produksjonen til egne forutsetninger.

Det presiseres i næringskomiteens innstilling at en ordning som vil medføre økt miljøbelastning og redusert dyrevelferd ikke vil være i tråd med den omforente målsetningen om bærekraftig vekst i næringen. Departementet vil allerede her påpeke at det er vår vurdering at å innføre rullerende MTB medfører økt biologisk risiko i næringen, deriblant økt risiko for negativ miljøpåvirkning og sykdomsutfordringer. Forslaget er utformet slik at risikoen for eventuelle negative miljøkonsekvenser reduseres, men som tidligere nevnt er det etter departementets syn svært utfordrende å skulle realisere en prøveordning under de forutsetningene som Stortinget har skissert.

Forslaget påvirker ikke hvordan tillatelser ellers kan utnyttes på lokalitetsnivå, og gir ikke oppdretter anledning til å holde en biomasse som overstiger den enkelte lokalitets klarering. Dersom oppdretter som følge av deltakelse i ordningen mener det er behov for økt MTB på lokalitetsnivå eller nye lokaliteter, må dette omsøkes på ordinær måte.

4.2 Prøveordningens utforming

4.2.1 Innretning på rullerende MTB

Departementet ser for seg tre alternative innretninger for hvordan rullerende MTB kan gjennomføres:

- 1) Skjematisk variabel MTB
- 2) Rullerende MTB uten tak
- 3) Rullerende MTB med tak

De ulike modellene har klare positive og negative sider, avhengig av om det er næringens, forvaltningens eller miljøperspektivet som står i sentrum. Som nevnt tidligere har samtlige alternativer potensial til å gi en volumøkning, med mindre MTB senkes fra dagens nivå. Denne volumveksten vil skje fordi oppdretterne kan ha stående mer fisk i sjøen i den perioden der tilveksten er mest gunstig, men også holde større volumer av fisk i sjø over en lengre periode ut over høsten og tidlig vinter.

Uavhengig av hvilket alternativ som velges kan en rekke (påregnelige) faktorer føre til at produksjonen ikke kan gjennomføres på en "ideell" måte. Dette gjelder for eksempel sykdom, slakterikapasitet, brønnbåtkapasitet, miljøutfordringer etc. Slike faktorer kan føre til at man kommer inn i perioder med et tak for MTB eller slutten av en avregningsperiode, med altfor høy biomasse, noe som igjen kan forårsake at det må slaktes ut større mengder fisk innenfor et kort tidsrom.

For å begrense miljørisikoen noe, foreslår departementet at det bør settes et biomassetak på MTB, som er mindre enn 100% av tillatelsenes pålydende MTB, i en periode på våren/forsommeren. Hensikten med dette er å redusere risikoen for at prøveordningen fører til en (for stor) økning i lusepresset på viltlevende laksefisk, men som PO4-rapporten viser vil ikke dette på noen måte fjerne risikoen. En effekt av en slik begrensning er at det vil fremtvinge en syklisk produksjon med lavest biomasse på våren/sommeren og høyest biomasse på høst/vinteren. Dette er relativt normalt, men vil innebære at de aktørene som i dag best utnytter MTB innenfor dagens MTB-system, vil ha mindre å hente på å delta i prøveordningen. En slik effekt ligger imidlertid vel innenfor formålet med ordningen, som er å gi de som i dag har liten fleksibilitet i driften og lav utnyttelse av MTB bedre muligheter til å tilpasse sin drift.

4.2.1.1 Skjematisk variabel MTB

Skjematisk variabel MTB består av forhåndsdefinerte absolutte grenser for hvor høy biomassen i en tillatelse kan være i gitte perioder. Den forrige prøveordningen, som ble avsluttet ved nyttår 2019, er et eksempel på skjematisk variabel MTB.

Departementet ser blant annet følgende fordeler ved alternativet:

- Med et forhåndsdefinert skjema vil det være enkelt å kontrollere innrapportert biomasse opp mot en eksakt og forhåndsdefinert biomassegrense, både for forvaltningen og for næringsaktørene.

- Gitt at modellen er tilpasset oppdretterens produksjonsstrategi og naturgitte miljøforhold, gir det anledning til å ha et annet slaktemønster gjennom året og samtidig ha god kapasitetsutnyttelse.
- Avhengig av MTB-profilen gjennom året kan ordningen være et verktøy for å (i hvert fall delvis) ivareta viktige miljøhensyn, f.eks. ved at det kan defineres øvre verdier for MTB i perioden for utvandringen for vill laksesmolt.

Alternativet innebærer blant annet følgende ulemper:

- For oppdretter vil all regulering av produksjonskapasitet kunne virke begrensende.
- Det vil være utfordrende å tilpasse profilene til oppdrettere som har forskjellige forutsetninger som miljøforhold, sjøtemperatur og driftsplaner. En satt profil vil kunne begrense den tiltenkte fleksibiliteten med ordningen.
- Flere ulike profiler (eksempelvis egen profil for hvert PO) vil være utfordrende for forvaltningen, både ved kontroll underveis og ved evaluering i etterkant av ordningen.
- Det er ikke gitt at endret slaktemønster vil gi økt bearbeiding, da det er flere faktorer som påvirker bearbeidingsgraden, eksemplvis høye relative lønnskostnader i Norge, utfordringer med logistikk og transport, samt høy toll på bearbeidede lakseprodukter i EU.

4.2.1.2 Rullerende MTB uten tak

Rullerende MTB uten tak er en løsning basert på MTB definert av et glidende gjennomsnitt av biomasse holdt i tillatelsen i en tolv månedersperiode. Det kan også tenkes holdt innenfor en forhåndsbestemt tidsperiode, f.eks. kalenderåret. Oppdretter står her fritt til å ha en så høy biomasse som ønskelig på et gitt tidspunkt, så lenge gjennomsnittet ved avregningstidspunktet er innenfor regulær MTB.

Departementet ser blant annet følgende fordeler ved alternativet:

- Modellen kan tilpasses individuelt til næringsaktørens produksjonsstrategier og naturgitte produksjonsforhold. Denne innretningen gir aktørene størst fleksibilitet.
- Det kan tenkes at alternativet kan være fordelaktig for aktører som ønsker å bearbeide en større del av produksjonen, men det er likevel usikkert om det vil føre til generelt høyere bearbeidingsgrad.

Alternativet innebærer blant annet følgende ulemper:

- Sikrer ikke at det tas tilstrekkelig miljøhensyn med hensyn til lakselusmitte på vill laksefisk, fordi oppdretter står fritt til å prioritere høy biomasse når det er mest fordelaktig for driften uavhengig av miljøkonsekvensen.
- Kan gi økt risiko for dårlig fiskevelferd og fiskehelse dersom oppdretterne prioriterer mer biomasse på den delen av året der sjøtemperaturen er høy.
- Vanskeliggjør kontroll underveis ettersom verken forvaltning eller aktør vil ha sikker kunnskap om man er innenfor lovpålagte grenser før hele beregningsperioden er tilbaketrukket.
- Dersom ordningen utnyttes i økende grad gjennom beregningsperioden, vil oppdretter kunne bli tvunget til kraftig utslakting av store kvanta helt i slutten av beregningsperioden. Dette vil kunne føre til kapasitetsutfordringer hos slakterier, brønnbåtneringen osv.

- Vil trolig ikke gi grunnlag for høyere grad av bearbeiding, snarere tvert imot.

4.2.1.3 Rullerende MTB med tak

Dette er en hybrid av variabel og rullerende MTB. Det settes her varierende maksgrenser (tak) for MTB, for eksempel for enkelte perioder av året som er ansett å være av særlig betydning for fiskehelse og miljøpåvirkning. Alternativet skiller seg likevel fra variabel MTB ved at gjennomsnittet av makstakene settes høyere enn regulær MTB. Det forutsettes likevel at gjennomsnittlig biomasse ved avregningstidspunktet er innenfor grensene for regulær MTB. Det nivåådelte taket tenkes lavest i andre og tredje kvartal, mot en høyere oppregulering i øvrige deler av året.

Departementet ser blant annet følgende fordeler ved alternativet:

- Anses å være det beste alternativet for å kunne balansere hensynet til aktørenes fleksibilitet mot hensynene til miljømessig bærekraft, fiskehelse og fiskevelferd.
  - o Et tak der det årlige *gjennomsnittet* for taket ligger noe over 100 prosent vil kunne gi virksomhetene en økt fleksibilitet, samtidig som de kvartalvise takene begrenser risikoen ved fleksibiliteten.
- Åpner for et annet slaktemønster gjennom året enn i dag, og samtidig ha en god kapasitetsutnyttelse.
- Makstakene vil være absolutte, og kan kontrolleres underveis og i etterkant av ordningen.

Alternativet innebærer blant annet følgende ulemper:

- Gir ikke sikker kunnskap om at man er innenfor lovpålagte grenser i den fleksible perioden før hele beregningsperioden er tilbakelagt.

4.2.1.4 Departementets vurdering

Alle relevante utredninger konkluderer med at innføring av rullerende MTB gir rom for økt biomasse og at mer fisk kan holdes i sjøen over et lengre tidsrom, med de potensielle konsekvensene det innebærer for miljøpåvirkning, fiskehelse og fiskevelferd. Departementet mener det er helt sentralt å innrette ordningen slik at den i størst mulig grad reduserer risikoen for negativ innvirkning og ivaretar næringens miljømessige bærekraft. Slik departementet ser det er det alternativ 3, "*Rullerende MTB med tak*", som er best egnet til å realisere formålene med prøveordningen. Det er trolig at ordningen vil gi aktørene reell fleksibilitet og mulighet for mer effektiv utnyttelse av biomasse, samtidig som makstak reduserer risikoen for negativ miljøpåvirkning, samt negativ effekt på fiskehelse og fiskevelferd.

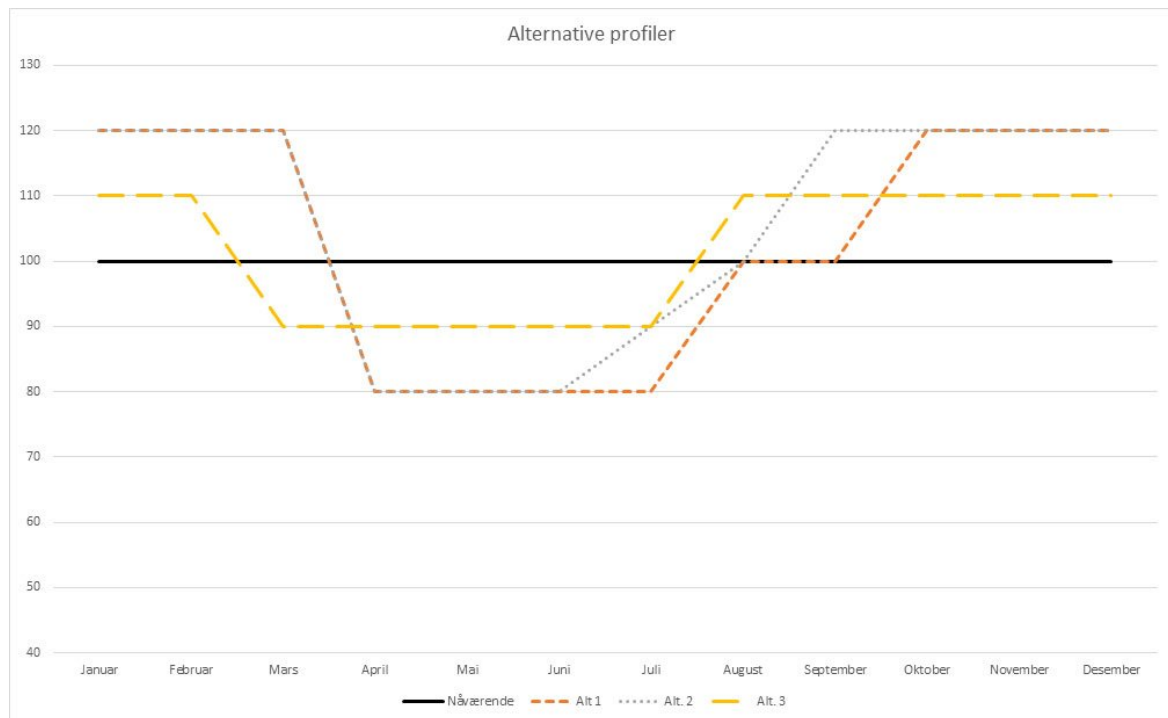
Departementet foreslår med dette at prøveordningen innrettes som en *Rullerende MTB med tak*", og har utarbeidet et forskriftsforslag som illustreres hvordan en slik ordning kan reguleres. Departementet ber om høringsinstansenes tilbakemelding på valg av innretning.

4.2.2 Makstak

Departementet foreslår å velge en løsning som gir økt fleksibilitet i en periode av året hvor miljørisiko i utgangspunktet er tilstrekkelig lav, kombinert med et forhåndsdefinert "lavt tak" som ligger lavere enn dagens MTB-grense i perioden med høyere miljørisiko. Konkret vil dette innebære at det settes et makstak for overskridelse av tillatelsens MTB om høsten, så vel som et makstak som er under tillatelsens pålydende på våren.

For vill atlantisk laks starter smoltutvandringen i Sør- og Midt Norge (PO 1-7) omkring slutten av april, mens den i PO 8-10 starter en måned senere. I PO 11-13 starter den fra begynnelsen til midten av juni. Hensynet til vill laksefisk vil tilsi at biomassen i oppdrettsanleggene bør holdes lavest mulig i perioden april-juli i PO 1-7, og i perioden mai – juli i PO 8 -13. Departementet ser samtidig at målet om lavest mulig MTB i denne perioden også får uheldige konsekvenser. For det første følger det av forslaget natur at lave MTB-verdier i en produksjonsperiode fører til tilsvarende høyere verdier i en annen periode. Høyere MTB-verdier om sommer og høst vil innebære risiko for dårlig helse og velferd for oppdrettsfisken. For der andre vil store biomasser som må slaktes ut med begrenset brønnbåt- og slakterikapasitet tett opp mot perioden hvor biomassen skal være lav, fører til økt fare for at grensene blir overskredet. Dette kan føre til at for mye fisk blir stående inn i en periode hvor smittepresset på vill laksefisk bør være lavt.

Departementet mener det er avgjørende at RMTB ikke medfører en fleksibilitet som ødelegger eller utvanner hensynet til vill laksefisk som trafikklyssystemet er ment til å ivareta. Hensikten med makstakene er å redusere risikoen for at prøveordningen fører til en (for stor) økning i lusepresset på villlevende laksefisk, men som PO4-rapporten viser vil ikke dette på noen måte fjerne risikoen. Departementet minner også om at en slik begrensning vil innebære at de aktørene som i dag best utnytter MTB muligens vil ha mindre å hente på å delta i prøveordningen.

Figur 4.1 Viser forslag til ulike MTB-profiler. Merk at alternativ 2 er likelydende med alternativ 1 fra oktober til juni. Merk videre at y-aksen starter på 40 prosent.

I figur 4.1 har departementet skissert tre alternative tak:

- Alternativ 1: legger opp til en utnyttelse på ca. 103,3 %
- Alternativ 2: legger opp til en utnyttelse på ca. 105,8 %
- Alternativ 3: legger opp til en utnyttelse på ca. 101,6 %

Den svarte linjen viser nåværende MTB-tak, med andre ord 100 % utnyttelse av MTB. Gjennomsnittet for alternativ 1, 2 og 3 er over 100 prosent utnyttelse for å gi aktørene reell fleksibilitet. Avgjørende for hvor høyt maksgrensen settes er hvor stor biologisk risiko som er akseptabel med hensyn til de utfordringene som finnes knyttet til miljøpåvirkning og sykdom. Samtidig vil mulighetene for at noen aktører klarer å nå 100 prosent utnyttelse over en 12-måneders periode øke jo høyere taket settes over 100 %.

Det vil være fordeler og ulemper uansett hvilken profil som velges, men departementet er av den oppfatning at det vil være sentralt at profilen som velges legger opp til å redusere de biologiske utfordringene, i tråd med Stortingets føringer. Med dette som bakteppe legger departementet i forskriftsforslaget opp til bruk av alternativ 1. Forslaget innebærer grovt sett et makstak på 80 prosent utnyttelse fra april til juli, et makstak på 100 prosent utnyttelse fra juli til september og et makstak på 120 prosent utnyttelse fra september til mars. Forslaget vil justeres for produksjonsområde 8 -13 jf. diskusjonen ovenfor. Departementet ber særlig om tilbakemelding fra høringsinstansene på valg av makstak.

4.2.3 Tidsintervall

Et spørsmål er hvilket tidsintervall den gjennomsnittlige MTB-en skal beregnes ut ifra. Et alternativ, likelydes høringsforslaget i 2013, er en *flytende* innretning, der den gjennomsnittlig stående biomassen i den til enhver tid siste 12-månedersperioden ikke kan overstige biomassen som følger av tillatelsen.

Et annet alternativ er en *fastsatt periode*, der gjennomsnittlig stående biomasse i løpet av en 12 måneders periode kan ikke overstige den tillatte biomassen som følger av tillatelsen.

Departementet ser positive og negative sider ved begge innretninger. Med en fastsatt periode vil aktørene ha størst fleksibilitet i starten av perioden, mens handlingsrommet vil snevres inn jo senere i perioden man er.

En flytende innretning vil på sin side gi aktørene mulighet til å tilpasse produksjonen løpende, men departementet vurderer det slik at snittet over tid vil bli mindre enn 100 prosent. Gitt at aktørene hele tiden løpende må tilpasse produksjonen til siste gjennomsnitt er det tvilsomt om ordningen vil gi reell fleksibilitet. En slik ordning vil også være mer krevende forvaltningsmessig, i tillegg til at dag-til-dag oppfølging krever mer av aktørene.

Etter departementets syn vil en fastsatt periode være mest egnet til å gi oppdretterne reell fleksibilitet, i tråd med prøveordningens formål. Departementet ber likevel om at høringsinstansenes innspill på dette punkt.

4.2.4 Biomassetak og avgrensning mot felles biomassetak og samdrift

Det fremgår av forskriftsforslaget § 20a annet ledd at søknaden om å delta i prøveordningen må omfatte alle innehaverens kommersielle matfisktillatelser til laks, ørret og regnbueørret. Departementet har vurdert om aktørene bør stå fritt til å melde inn det antallet tillatelser aktøren selv ønsker i ordningen, fremfor at alle innehaverens tillatelser innenfor et PO må meldes inn. Dersom det åpnes for dette, ser vi at det vil øke den administrative byrden, samtidig som oppdrettere vil måtte forholde seg til ulike biomassetak innenfor et PO – uten at vi kan se at en slik fleksibilitet vil gi noen større fordeler sett opp mot ordningens formål. Høringsinstansene må imidlertid gjerne kommentere på dette punkt.

Departementet foreslår at akvakulturdriftsforskriftens regler om biomassetak for selskap skal gjelde fullt ut, jf. akvakulturdriftsforskriften § 47 annet ledd. Det samme gjelder reglene om biomassetak for konsern, jf. § 48.

Gitt at noe av formålet med ordningen, slik det er redegjort for ovenfor, er å gi selskaper som ikke har geografisk fleksibilitet større fleksibilitet i driften, legges det opp til at tilbudet kun gis til aktører som ikke har felles biomassetak mellom produksjonsområder. En fordel med en slik avgrensning er at det vil gjøre det enklere å faktisk vurdere virkningen av ordningen, gitt at den relative fleksibiliteten for deltakerne sannsynligvis vil øke. Det kan vurderes om aktører som har felles biomassetak mellom produksjonsområder kan delta hvis de frasier seg denne muligheten under prøveperioden. Departementet ber om høringsinstansenes innspill på dette.

Dersom det skal tillates samdrift i prøveordningen, er det naturlig at begge deltagere må være med i prøveordningen, jf. forskriftsforslaget § 20d siste ledd. Departementet ber om høringsinstansenes innspill på dette.

4.2.5 Varighet av prøveordning

Omlegging av drift tilpasset en ordning med rullerende MTB vil ta tid, prøveordningen må derfor ha en viss varighet slik at det er tilstrekkelig med tid for den enkelte aktør til å tilpasse produksjonsmønsteret sitt (inkludert nødvendige tilpassinger for tilgang på smolt, brønnbåtkapasitet og slakterikapasitet), samt at det bør være mulighet til å få gjennomført to produksjonssykluser. Departementet legger til grunn at potensialet i ordningen vil ta noe tid å utnytte, og erfaringer fra ordningen med variabel MTB ("Bremnes modellen") viser at 3 års varighet antakelig var for kort til å se fulle effekter. Hvis det legges til grunn at en syklus inkludert brakklegging kan være opp mot 2 år, synes derfor 5 år som et hensiktsmessig tidsperspektiv. En prøvelengde på 5 år vil også være tilstrekkelig til å ivareta hensynet til lengre sykluser i nord og innlagte brakkleggingsperioder.

Prøveordningens lengde er nedfelt i forskriftsforslaget § 20a siste ledd, ved at prøveordningen varer fra en gitt dato i 2021/22 til en gitt dato i 2026/27, dette kan for eksempel være 1. januar 2022 til 31. desember 2026. Det er i forskriften ikke satt noen dato for når søknaden må være direktoratet i hende. Departementet legger således opp til at det er mulig å søke om inntreden i prøveordningen også etter prøveordningens start. Inntreden etter prøveordningens starttidspunkt *får ikke betydning for prøveperiodens sluttidspunkt*. Departementet har i forlengelsen av dette ikke foreslått noen løsning der det åpnes for at enkeltaktører kan få forlenget prøveperioden grunnet manglende evne til å utnytte potensialet i ordningen, dette er uavhengig av grunn - herunder f.eks. sykdomsutbrudd der lokaliteter må saneres og brakklegges eller utfordringer knyttet til infrastruktur. Slike hendelser er en iboende del av å drive oppdrett, og er en risiko som oppdretter bærer selv.

4.3 Tilsyn og rapportering

Dersom rullerende MTB blir innført viser vurderinger fra Fiskeridirektoratet at det bør vurderes å endre rapporteringsplikten for dem som deltar på ordningen. Dette for å hindre en konkurransevridende effekt av ordningen. Direktoratet finner det mest hensiktsmessig å gjennomføre daglig "maskin-til-maskin"-rapportering til Fiskeridirektoratet.

Biomassetaket (maksimalt tillatt biomasse, MTB) skal overholdes til enhver tid, men rapportering på månedsnivå øker mulighetene for at beholdningen overstiger MTB en eller flere ganger dersom det slaktes mye fisk mot slutten av måneden. Dersom det gis mulighet til å få rullerende MTB, ved at det beregnes gjennomsnittlig, vil det etter direktoratets syn ikke være tilstrekkelig med kun 12 biomasserapporter pr. år. Det vil ikke være hensiktsmessig å beregne et gjennomsnitt av så få rapporter da det vil være svært konkurransevridende sammenlignet med dagens ordning. Det er en vesentlig risiko for at det da slaktes ned mye fisk like før målingene, noe som vil gi en stor fordel for dem som deltar. For øvrig vurderer direktoratet det slik at også ukentlig rapportering vil gi en vesentlig utilsiktet fordel for dem som deltar i ordningen.

Det er direktoratet vurdering at daglig "maskin-til maskin"- rapportering ikke vil føre til vesentlig økte byrder for den enkelte deltaker ettersom oppdrettere i dag skal journalføre beholdningen daglig, jf. Akvakulturdriftsforskriften §§ 41 og 42, i tillegg til at dette er nødvendig for driftsplanleggingen for oppdretter. Det vil i så fall bare være snakk om å sende inn det som allerede journalføres. Maskin-til-maskin-rapportering vil også gjøre det unødvendig å sende data via Altinn. Det er videre direktoratets vurdering at det er nødvendig for et effektivt tilsyn at rapporteringen også inkluderer sjøtemperatur da dette er en vesentlig faktor i beregningen av fiskens vekst. Departementet ber om innspill på rapporteringsfrekvens, da særlig daglig kontra ukentlig, og rapporteringsmetode for prøveordningen.

4.3.1 Tilsynsavgift

Det er ventet at ordningen med rullerende MTB vil være krevende for tilsynsetatene å følge opp, og departementet legger derfor opp til en tilleggsavgift på 12 000 NOK per tillatelse per år for hver tillatelse som er tilknyttet prøveordningen, se også forslag til endring av forskrift om gebyr og avgift i forbindelse med akvakulturvirksomhet.

4.4 Nærmere om innmelding og utmelding av prøveordningen

Det følger av § 20a annet ledd at inntredelse i prøveordningen skjer ved søknad til Fiskeridirektoratet. Søknaden kan kun skje i elektronisk form via Fiskeridirektorets nettbaserte søknadsløsning, og må omfatte alle kommersielle tillatelser tildelt innenfor samme art til samme formål, samme type og tilhørende samme person innenfor et produksjonsområde (PO).

Det er et særlig spørsmål om det skal være mulig å tre ut av prøveordningen. Slik vi ser det bør det i hvert fall ikke være mulig å tre ut for deretter å melde seg på prøveordningen igjen. Departementet har i forslaget til forskrift § 20f lagt inn en bestemmelse om utmelding av prøveordningen.

4.5 Forholdet til produksjonsområdeforskriften

I 2017 innførte departementet det såkalte "Trafikklyssystemet" i havbruksnæringen. Med dette ble det opprettet 13 geografisk avgrensede områder til akvakultur med laks, ørret og regnbueørret i tråd med produksjonsområdeforskriften § 3. Trafikklyssystemet regulerer produksjonskapasiteten innenfor hvert område, med andre ord den øvre grensen for hvor mye fisk en oppdretter kan ha i sjøen til enhver tid. Det avgjørende for produksjonskapasiteten lakseluspåvirkning hos villaksbestanden. Formålet med systemet er å sikre en forutsigbar og bærekraftig vekst i næringen. Systemet innebærer at departementet annet hvert år vurderer om produksjonskapasiteten skal oppjusteres med 6 prosent (grønt lys), opprettholdes på nåværende nivå (gult lys), eller nedjusteres med 6 prosent (rødt lys)) jf. produksjonsområdeforskriften § 8 jf. §§ 9, 10 og 11.

Stortinget har vedtatt at trafikklyssystemet skal være det primære verktøyet for vekst i norsk lakseoppdrett. Departementet ser det som naturlig at prøveordningen avgrenses til et begrenset antall grønne produksjonsområder, hvor miljøsituasjonen med hensyn til lakselus er ansett som akseptabel, se også forskriftsforslaget § 20a første ledd. Departementet har tatt utgangspunkt i at

samtligge av NFDs fagmiljøer i 2013 vurderte at RMTB ville kunne medføre betydelige utfordringer mht. lakselus, og at Styringsgruppen opprettholdt denne vurderingen i 2020.

Departementet vil komme tilbake til hvilke produksjonsområder som er aktuelle for ordningen etter høringsrunden. Vi presiserer at hvilke områder som skal omfattes vil ses i sammenheng med den kommende fargeleggingen etter trafikklyssystemet.

Et særlig spørsmål er hva som vil være konsekvensen av at et område som omfattes av prøveordningen endrer farge etter trafikklyssystemet under prøveperioden. Et alternativ som kunne tenkes er at ordningen da oppheves for produksjonsområdet dersom det blir rødt lys, forutsatt at det er gode holdepunkter for at prøveordningen er en vesentlig årsak til det røde lyset.

Departementet mener at det vil kunne bli krevende å dokumentere hvilket og eventuelt hvor stort utslag en slik prøveordning kan ha hatt for fargeleggingen, særlig ettersom varigheten av prøveordningen vil kunne ha vært begrenset forut for fargeleggingen. Det vil i tillegg være lite forutsigbart for aktørene som deltar i ordningen. Videre vil det være fordelaktig for den kommende evaluering av ordningen at prøveperioden er mest mulig sammenhengende.

Departementet mener derfor at det mest hensiktsmessige er at prøveordningen følger trafikklysets system. Dette innebærer at aktører i områder som blir grønne vil kunne kjøpe økt kapasitet, mens aktører i røde produksjonsområder vil få nedjustert sin biomasse i henhold til trafikklyssystemet. I alle tilfeller vil de få beholde den økte fleksibiliteten ordningen medfører.

4.6 Vederlag

Departementet anser at ordningen bør tilbys mot vederlag dersom den innebærer økning i potensiell produksjon. Ordinære matfisktillatelse er strengt regulerte, og innehar derfor en betydelig markedsverdi. Produksjonsøkninger som følge av en oppmykning av driftsvilkår bør derfor i utgangspunktet prises likt ordinær vekst. Hvis ordningen tilbys i flere produksjonsområder kan det også være aktuelt å differensiere vederlaget over disse, for å reflektere at de ulike produksjonsområdene har ulik produktivitet. Vederlag vil også prise ut aktører som allerede ligger nær full utnyttelse av sin biomasse, og derfor har marginal lønnsomhet av å delta på ordningen. Dette vil være fordelaktig dersom den eventuelle økte miljøpåvirkningen er uavhengig av aktørenes lønnsomhet ved å delta.

Selv om departementet mener at vekst som hovedregel bør skje til markedspris, er det likevel flere eksempler på at dette prinsippet fravikes. Rullerende MTB har til formål å øke bearbeiding og øke utnyttelsesgraden blant mindre aktører. At ordningen har begrenset varighet vil medføre en viss risiko for aktørene, ettersom erfaringene fra prøveordningen med variabel skjematisk MTB (2016) viser at det er vanskelig å umiddelbart tilpasse seg optimalt til en slik ordning. Et annet hensyn er knyttet til datainnsamling. Siden det er snakk om en prøveordning bør det være et mål at tilstrekkelig mange aktører deltar til å sikre et godt evalueringsgrunnlag. Disse momentene tilsier at hvis det velges en modell med potensiell produksjonsøkning, bør det i fastsettelsen av et vederlag gjøres enkelte fratrukk fra markedsprisen ved ordinær tildeling.

Et alternativ til vederlag er at tillatelses-MTB til de deltagende aktørene reduseres tilsvarende forventet økning i potensiell produksjon. En slik tilnærming vil kun ta sikte på at produksjonsmønsteret endres, uten at faktisk produksjon øker. Aktørene vil gjennom en slik

reduksjon kompensere for oppmykningen i driftskrav, og grunnlaget for vederlag faller da bort. En slik tilnærming vil kunne ivareta miljøhensyn bedre, ettersom den forsøker å holde den faktiske produksjonen uendret. Vi anser at dette vil være å foretrekke for aktører som allerede har drift i de aktuelle produksjonsområdene, men som ikke selv ønsker å delta på ordningen med rullerende MTB. Av samme hensyn som for vederlag kan det argumenteres for at prosentsatsen for en slik reduksjon bør settes noe lavere enn den faktiske potensielle produksjonsøkningen.

En utfordring uavhengig av hvilken tilnærming som benyttes vil være å fastsette størrelsen på vederlaget - eventuelt prosentsatsen for reduksjon i tillatelses-MTB. Dette må vurderes i lys av hvordan de øvrige betingelsene i ordningen ser ut. Departementet ønsker innspill på hvilke av de to tilnærmingene som bør benyttes.

4.7 Forholdet til reaksjonsforskriften

Departementet har i vedlagte forskriftsforslag lagt opp til at biomasseoverskridelser innenfor ordningen med rullerende MTB vil omfattes av reaksjonsforskriftens bestemmelser om inndragning av utbytte ved lovovertridelser og overtredelsesgebyr, på lik linje med andre overskridelser av biomasseregelverket.

Departementet gjør oppmerksom på at vi tar sikte på en gjennomgang av reaksjonsforskriftens bestemmelser om inndragning. Dette vil vi eventuelt komme tilbake til.

5 Økonomiske, administrative og miljømessige konsekvenser

5.1 Miljø, fiskehelse og fiskevelferd

Biomasse og tetthet er gjerne drivere for infeksiøse sykdommer da disse smitter lettere mellom vertene når vertsantallet og/eller tettheten øker. Innføring av rullerende MTB vil trolig føre til en høyere biomasse i relevante PO, blant annet sensommer og høst. Styringsgruppen for vurdering av lakseluspåvirkning på ville laksefisk for Trafikklyssystemet utarbeidet, som nevnt tidligere, sammen med Fiskeridirektoratet og Mattilsynet i oktober 2020 en rapport til NFD som belyser hvilke konsekvenser variabel MTB ville ha på lakselusindusert påvirkning på laks og sjørret i PO 4. Forslaget som ble utredet innebar skjematisk variabel MTB i form av et nedtrekk på 12 % om våren og en økning i 12 % om høsten. Rapporten utreder også konsekvensene for helse og velferd ved en økning av biomasse i perioden august – mars.

Rapporten konkluderer med at dersom rullerende biomasse fører til at det blir en økning i biomassen i perioden august – mars (noe som i praksis er formålet med RTMB) vil luseproduksjonen øke sammenlignet med dagens situasjon. Konsekvensen av dette vil være økt lakseluspåvirkning på sjørret som oppholder seg i sjøen om høsten og vinteren. Oppdretterne vil da gå inn i høst- og vinterperioden med et høyere volum (biomasse og sannsynligvis antall) av oppdrettslaks og et større potensiale for produksjon av lakselus. Et høyere lakselusetall i inngangen til vinterne vil trolig også gi et høyere lakselusnivå på senvinteren. Dette vil kunne medføre økt infeksjon på utvandrende laksesmolt om våren og sjørret som vandrer tidlig ut i sjøen. Sensommer og høst er generelt en utfordrende periode for fiskehelsen med en kombinasjon

av høy vanntemperatur og stor biomasse i anleggene med påfølgende risiko for lavt oksygeninnhold i merdene. Lakselus utvikler og formerer seg også hurtigere ved høyere temperatur.

Generelt gjelder at håndtering stresser og svekker fisken slik at helsesituasjonen kan bli forverret. Dette gjelder spesielt når håndteringene kommer hyppig slik at fisken får mindre mulighet til rekonvalesens. Dersom oppdretterne går inn i vinteren med høy biomasse, kan det også bli utfordrende å overholde lusegrensen på 0,2 voksne hunnlus per fisk om våren uten en ekstra innsats med avlusing. Økt behov for behandling mot lus og økt bruk av ikke-medikamentelle behandlingsmetoder gir økt risiko for nedsatt velferd for oppdrettsfisken. Når både biomassen, tettheten og håndteringshyppigheten øker i en periode som allerede er utfordrende for fiskehelsen og -velferden, kan resultatet bli økt dødelighet, økt forekomst av sykdom og svekket velferd både for laks og rensefisk.

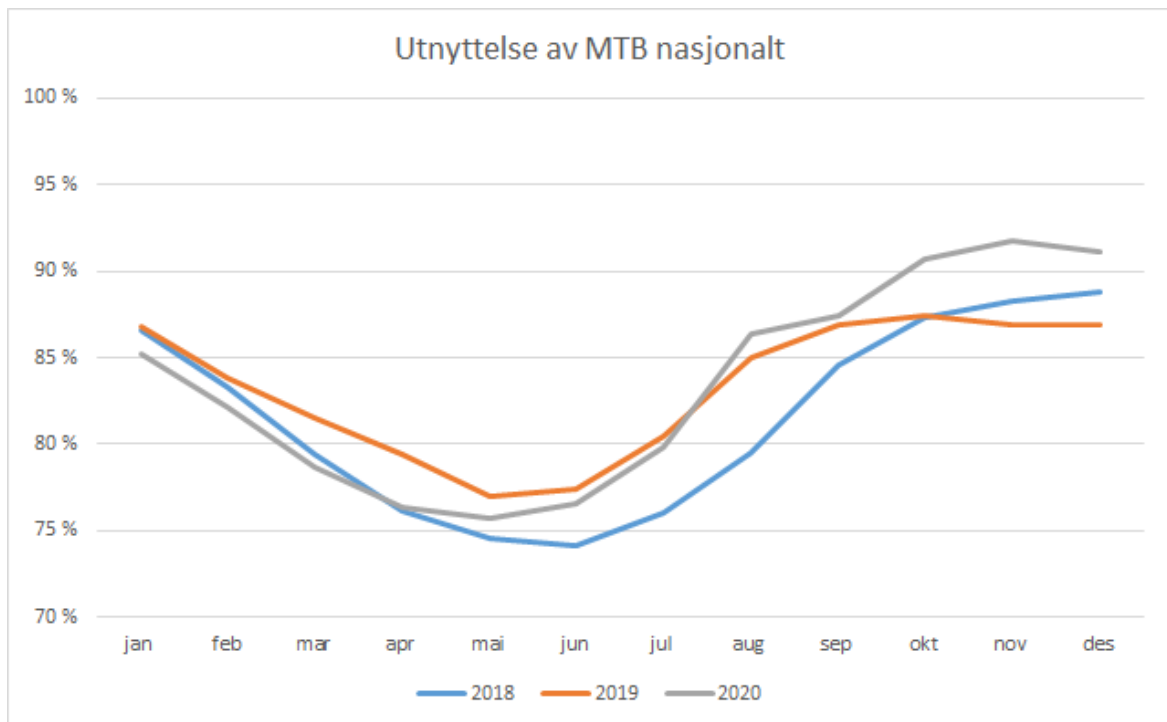
Dertil kommer at erfaring tilsier at produksjonskapasiteten som regel øker før kapasitet for støttefunksjoner som behandling, transport og slaktning bygges opp.

Rømmingsrisiko er ikke i samme grad som de øvrige miljørisikoene koblet til størrelsen på biomassen, men risiko for rømming er i vesentlig grad knyttet til antall arbeidsoperasjoner, som f.eks. avlusningsoperasjoner. Økt biomasse og høyere andel lakselus vil derfor kunne få negative følger for fiskevelferd, fiskehelse og miljø, og vil i perioder kunne utfordre kapasiteten for forsvarlig håndtering av fisken og beredskap for dette.

Spesielt hensynet til vill laksefisk er vesentlig for å sikre miljømessig bærekraft i norsk oppdrettsnæring. I utformingen av dette høringsforslaget har derfor departementet vurdert at hensynene til risiko for lakseluspåvirkning på vill laksefisk og hensynet til god fiskevelferd og god fiskehelse hos oppdrettsfisken må tillegges stor vekt.

5.2 Økonomiske konsekvenser

Under dagens avgrensningssystem med maksimal tillatt biomasse er det klare sesongvariasjoner i MTB-utnyttelsen på nasjonalt nivå. Dette produksjonsmønsteret henger i stor grad sammen med at klimatiske forhold gjør at veksten er best på høsten.

Figur 5.1: Utnyttelse av MTB for alle tillatelser til laks, ørret og regnbueørret i sjø, bortsett fra slektemerdtillatelser. Merk at y-aksen starter på 70%.

Det er imidlertid store variasjoner i utnyttelse. Noen selskap ligger nær 90-100% utnyttelse store deler av året, mens andre ligger langt lavere. Kjennetegn på aktører med høy utnyttelse er ikke bare fleksibilitet, men også at de har kontroll over settefiskproduksjon, slakteri, tilgang til brønnbåter, antall lokaliteter, sykdom, produksjonsplanlegging mv.

De fleste ordninger med rullerende MTB vil innebære en klar mulighet for volumvekst, med mindre tillatelsenes pålydende MTB senkes fra dagens nivå. Denne volumveksten vil skje fordi oppdretterne kan ha stående mer fisk i sjøen i den perioden der tilveksten er mest gunstig, men også holde større volumer av fisk i sjø over en lengre periode ut over høsten og tidlig vinter. Når tilveksten er lav – på vinteren og våren – holdes biomassen i sjø lav, slik at snittet blir så nært tillatelses-MTB som mulig. Det er videre sannsynlig at det vil være de aktørene med størst potensiale for økning i produksjon som er mest interesserte i å delta. Dette vil være aktører som i dag ligger under gjennomsnittlig nasjonal MTB-utnyttelse. Rullerende MTB kan derfor gi betydelig økning for enkeltaktører, men den totale økningen i næringen er vanskeligere å anslå da det er usikkert hvor mange som ønsker å delta. Hvorvidt den enkelte aktør ser det som hensiktsmessig vil henge sammen med størrelsen på et eventuelt vederlag.

Det er utfordrende å gi gode anslag på hvordan en prøveordning med rullerende MTB vil påvirke verdiskaping. Ordningen kan gi økt verdiskaping på ulike måter, for eksempel hvis ordningen gjør at aktører i økt grad klarer å utnytte til tillatte biomasse. Det vil også kunne gi økt verdiskaping hvis ordningen medfører en økning av totalproduksjonen.

Hvor store de ulike effektene vil være er vanskelig å anslå på forhånd. Dette vil blant annet avhenge av ordningens utforming, og hvor mange som ønsker å delta som igjen avhenger av hvordan et eventuelt vederlag settes. Det er også et usikkerhetsmoment hvor raske aktørene som deltar er til å tilpasse seg ordningen.

Ordningen kan også ha negative påvirkninger på samlet verdiskaping. Dårligere fiskevelferd og økte sykdomsutfordringer vil gi økt dødelighet og behov for behandling. Ordningen kan også øke lusepåvirkningen på villaks. Hvis det siste blir tilfellet, og påvirkningen blir betydelig kan ordningen få konsekvenser for fargeleggingen av det som nå er grønne produksjonsområder. Et slikt scenario vil ha betydelig påvirkning på den fremtidige verdiskapingen, enten gjennom at produksjonskapasiteten fryses (gult lys) eller det blir nødvendig å gjennomføre nedtrekk (rødt lys).

Videre fremgikk det av utredningen fra Kontali & Sintef (2013) at innføring av RMTB trolig ville ha liten effekt på bearbeidingsgraden. Det skyldes at det vil være rasjonelt for den enkelte oppdretter å optimalisere sin egen drift gjennom høyest mulig produksjon, dvs. gjennom å ha høy biomasse i den beste tilvekstperioden på høsten. Selskaper som i større grad kontrollerer hele verdikjeden sin, kan tenkes å ville prioritere å spre uttaket av fisk over en lengre periode for å sikre et mer jevnt produksjonsmønster. Om dette vil medføre en høyere grad av bearbeiding, er usikkert og avhengig av en rekke faktorer, herunder hva som er mest lønnsomt. Det vil også være utfordrende å fastslå hva effekten av rullerende MTB er på bearbeiding når ordningen evalueres, med mindre effekten er betydelig.

5.3 Administrative konsekvenser

For forvaltningen vil innføring av prøveordning med RMTB innebære søknadsbehandling samt enkelte endrede tilnærminger og rutiner ifm. kontroll og tilsyn jf. ovenfor. En del av kostnadene knyttet til dette vil kunne dekkes av inntektene fra tilsynsavgiften. Det vil også måtte settes av ressurser til en evaluering av ordningen etter endt prøveperiode.

For næringen vil deltagelse i prøveordningen, innebære økt fleksibilitet som igjen vil kunne gi blant annet økt biomasseutnyttelse. Vi viser for øvrig til kap. 5.2 om produksjon og verdiskaping. Deltagelse i ordningen vil medføre et årlig tilsynsgebyr på 12 000 NOK og enkelte endringer i rapporteringsrutiner. Vi viser for øvrig til kap. 4.7 om potensielt vederlag eller potensiell reduksjon i produksjonskapasitet.

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Vestland fylkeskommune
Postboks 7900
5020 BERGEN

Deres ref

Vår ref

Dato

21/5768-2

7. september 2021

Høring av prøveordning for rullerende MTB

Nærings- og fiskeridepartementet sender med dette på høring forslag om prøveordning for rullerende maksimalt tillatt biomasse (RMTB) for kommersielle matfisktillatelser til akvakultur med laks, ørret og regnbueørret. Forskriftsforslaget er vedlagt høringsnotatet.

Høringer er åpne, og alle kan sende innspill til oss. Frist for å sende inn hørings svar er 3. november 2021. Les og svar på høringen her: www.regjeringen/id2870679

Høringsinnspill kan også leveres per e-post til postmottak@nfd.dep.no eller via brev. Høringsinstansene bes vurdere om Nærings- og fiskeridepartementets forslag bør forelegges underliggende etater.

Med hilsen

Kjersti P. Vartdal(e.f.)
avdelingsdirektør

Marie L. Teigen
førstekonsulent

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Postadresse
Postboks 8090 Dep
0032 Oslo
postmottak@nfd.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 8
www.nfd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
912 660 680

Avdeling
Havbruksavdelingen

Saksbehandler
Marie Bjørland
22 24 64 99

Saksnr: 2021/18979-1
Saksbehandlar: Adeline Berntsen Landro

Saksgang

Utval	Utv.saknr.	Møtedato
Yrkesopplæringsnemnda		21.10.2021
Yrkesopplæringsnemnda	23/21	21.10.2021
Hovudutval for opplæring og kompetanse	54/21	26.10.2021
Hovudutval for næring	69/21	26.10.2021
Fylkesutvalet		09.11.2021
Fylkestinget		15.12.2021

Eigarstyring av Fagskulen Vestland og delegeringsreglement

Forslag til innstilling

1. Fylkestinget utøver eigarstyring gjennom oppnemning av styre, fastsetjing av vedtekter og budsjett, samt gjennom målstyring i samband med regional kompetansepolitikk.
2. Forslag til reviderte vedtekter for styret for Fagskulen Vestland vert vedteke slik det kjem fram av saka.
3. Den fylkeskommunale fagskulen skal vere organisert som ein del av opplærings- og kompetansesektoren.

Samandrag

I denne saka vert det gjort greie for lovverket og historikk knytt til styring av fylkeskommunale fagskular. Vidare vert det gjort greie for rolla til fylkestinget som skuleeigar, samt rolla til fylkesdirektøren og fylkesadministrasjonen. Relasjonen mellom styret/rektør og fylkesadministrasjonen vert også drøfta. Til slutt vert det gjort greie for korleis Vestland fylkeskommune kan utøve eigarstyring av Fagskulen Vestland, organisatorisk plassering av fagskulen, samt framlegg til endringar i vedtekter for styret for Fagskulen Vestland i høve til dagens vedtekter. Fylkesdirektøren vil tilrå at det er vedtektene for styret som syner fordeling av kompetanse mellom skuleeigar og styret.

Rune Haugsdal
fylkesdirektør

Bjørn Lyngedal
avdelingsdirektør

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

1 vedtekter-171219

2 Vedtekter styret for Fagskulen
Vestland

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Vestland fylkeskommune ved fylkesutvalet har i møte 09.02.2021 vedteke ei bestilling av sak om eigarstyringa av Fagskulen Vestland som følger:

Vedtak

Uttale/bestilling av sak: Fagskulen i Vestland

I samband med samanslåinga av fagskulane i Sogn og Fjordane og Hordaland, er det etablert eit eige prosjektstyre. Fagskulen i Vestland blir den nest største fagskulen i landet. Arbeidet er omfattande og det er difor avgjerande at roller og ansvar er så tydeleg som mogeleg. Då må grensesnittet mot opplæringsavdelinga i Vestland fylke vera avklart.

Fylkesutvalet ber om ei sak om eigarstyring av Fagskulen i Vestland. I saka ber ein fylkesrådmannen fremja eit delegasjonsdokument som regulerer forholdet og fordeling av myndighet mellom fagskulestyret/rektor og fylkesadministrasjonen. Rolla til fylkesadministrasjonen og fylkestinget som skuleeigar og den organisatoriske plasseringen av fagskulen i fylkeskommunen, bør også drøftast.

Vidare bør saka sjå nærare på størrelsen på den fylkeskommunale delen av fagskulen sitt budsjett, samt størrelsen på Vestland fylkeskommune sitt bidrag relativt til andre fylkeskommunale fagskular i landet.

Saka skal leggjast fram for politisk handsaming hausten 2021. Prosjektstyret for Fagskulen i Vestland skal gje uttale til saka før politisk behandling.

På bakgrunn av bestillinga legg fylkesdirektøren til grunn ei utgreiing av følgjande punkt:

- eigarstyring av Fagskulen Vestland
- rolla til fylkestinget som skuleeigar
- rolla til fylkesdirektøren
- relasjonen mellom styret/rektor og fylkesdirektøren
- forslag til delegeringsreglement (vedtekter) som syner fordeling av kompetanse mellom eigar og styre for fagskulen eller rektor
- organisatorisk plassering av fagskulen

I høve til spørsmål om storleiken på fylkeskommunen sitt tilskot til dei fylkeskommunale fagskulane sett i høve til dei andre fylkeskommunane vert det lagt fram ei eiga melding om dette.

Prosjektstyret for Fagskulen Vestland vil gje uttale før endeleg handsaming i fylkestinget. Uttalen vert lagt ved saka når den ligg føre.

Vidare i denne saka vert det gjort greie for dagens lovverk og historikk knytt til reguleringa av fagskulesektoren, før det vert gjort greie for punkta over.

Relevant lovverk for fylkeskommunale fagskular

Fagskulesektoren er regulert av følgjande lovverk:

- Lov 8. juni 2018 nr. 28 om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskulelova)
- Forskrift 11. juli 2019 nr. 1005 om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskuleforskrifta)
- Forskrift 23. april 2020 nr. 853 om akkreditering av og tilsyn med høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoletilsynsforskriften)
- Forskrift 1. februar 2010 nr. 96 om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (studiekvalitetsforskrifta)

I tillegg til dette lovverket gjeld andre lover og forskrifter som regulerer offentlege verksemder som t.d. kommunelova, anskaffingslova, arkivlova, arbeidsmiljølova og forvaltningslova m.m.

Fylkeskommunale fagskular er ein del av fylkeskommunen som rettssubjekt, og fagskulane må følgje regel- og avtaleverk som gjeld generelt for fylkeskommunen. Vidare er dei fylkeskommunale fagskulane i Vestland organisert som ei ytre eining i fylkeskommunen, slik som dei vidaregåande skulane, og ikkje som eit selskap. Fagskulane sin eigenart gjer det likevel slik at dei skil seg frå anna fylkeskommunal verksemd i høve til styring.

Fylkestinget er jf. kommunelova § 5-3 det øvste organet i fylkeskommunen og treff vedtak på vegne av fylkeskommunen om ikkje anna følgjer av lov (særlover). Fagskulelova er ei særlov, som går framfor kommunelova i høve til styringa av ein fagskule. Fagskulelova § 9 regulerer mellom anna at fagskular skal ha eit styre som øvste styringsorgan, og kva kompetanse styret skal ha. Fagskulelova § 9 presiserer også at fylkeskommunale fagskular, og fagskular organisert som studieforbund, skal ha eit styre. Styret for ein fylkeskommunal fagskule er såleis jf. fagskulelova det øvste styringsorganet, og kan ikkje instruerast i sitt virke.

Det kjem tydeleg fram av fagskulelova at styret for ein fagskule er ansvarleg for at verksemda følgjer nemnde lov med forskrifter, men lovverket er derimot ikkje tydeleg på relasjonen mellom eigar (fylkestinget), fylkesdirektøren og eit styre for ein fylkeskommunal fagskule. Dette kjem til uttrykk i spørsmål om mellom anna kompetanse i høve til personalforvaltning og instruksjonsmynde i saker.

Private eller offentlege fagskular som er organisert som eit selskap eller stifting er gjennom anna lovverk (t.d. aksjelova) tydelegare regulert i høve til styring av verksemda. Samtidig er fagskulelova som nemnt ei særlov, og der t.d. aksjelova er i strid med fagskulelova, er det sistnemnde som gjeld. Fylkeskommunale fagskular som ikkje har ein selskapsform har ikkje anna lovverk å regulere drifta etter enn fagskulelova med forskrifter og andre generelle lover der dei passar.

Det er fleire fagskular og fylkeskommunar som peiker på at lovverket er uklart i høve til styring. Nasjonalt fagskoleråd har motteke førespurnader frå fylkeskommunale fagskular om å seie noko om korleis dei vil tilrå at fylkeskommunale fagskular bør vere organisert i fylkeskommunane. Fagskolerådet vil ikkje meine noko om korleis fylkeskommunane organiserer fagskulane så lenge føremålet i fagskulelova er ivaretatt. Saka vart handsama av fagskolerådet 4. mars 2021. I saka kjem det fram at organiseringa av dei fylkeskommunale fagskulane er noko ulik frå fylke til fylke, men i hovudtrekk er det mykje likt. Unntaket er Vestfold og Telemark fylkeskommune som har organisert fagskulen som eit særlovsselskap.

Historikk og utvikling knytt til styring av fylkeskommunale fagskular

I handsaming av [Ot.prp. nr. 32 \(2002-2003\)](#) om lov om fagskoleutdanning kom det inn ei føresegn i fagskulelova om at også offentlege fagskular skulle ha eit styre som øvste styringsorgan. Dette har soleis vore regulert av lov sidan 2003. Dette forslaget var ikkje ein del av høyringa, men føreslått i Kyrkje-, utdannings- og forskingskomiteen¹ og vidare vedteke av stortinget.

Seinare handsama stortinget [Ot.prp. nr. 39 \(2006-2007\)](#) om lov om endringer i lov 20. juni 2003 nr. 56 om fagskoleutdanning. I høyringsrunden hadde fleire instansar teke til orde for at fylkeskommunale fagskular ikkje burde ha eit eige styre som følgjer:

«KS, Nasjonalt utvalg for teknisk fagskoleutdanning, Rådet for fylkeskommunale fagskoler, enkelte fylkeskommunale fagskoler, de fleste fylkeskommunene og flere fagforbund ønsker ikke at fylkeskommunale fagskoler skal ha et eget styre som øverste ansvarlige styringsorgan.»

Fleire av desse høyringsinstansane meinte at fylkestinget vart sett på sidelinja i høve til ansvar for utvikling og drift av eigne fagskular. Dette var mellom anna knytt til fylkeskommunane sitt ansvar for regional utvikling. Vidare meinte nokon av instansane at det vart skapt uklare tilhøve kring arbeidsgjevaransvaret. Høyringsinstansane vart ikkje høyrte på innvendingane om styring, og føresegna om at også fylkeskommunale fagskular skulle ha eit styre som øvste styringsorgan vart vidareført.

I proposisjonen vurderte Kunnskapsdepartementet det slik at det er viktig, uavhengig av eigarskap, å kunne identifisere eit eige organ som er ansvarleg for fagskuleopplæringa. Departementet peikte på at dette mellom anna ville vere viktig med omsyn til handsaming av eventuelle klager frå

¹ <https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/innstillinger/odelstinget/2002-2003/inno-200203-078.pdf>

studentar, samt studentar og tilsette sine rettar til å delta i styret sine møter og på denne måten kunne kome i dialog med ansvarleg organ for verksemda. Departementet meinte dette ville bidra til å gjere det føreseieleg og opent rundt avgjerder som vert gjort i drifta av skulen. Vidare peikte departementet på at det er styret som skal tilsette administrativ og fagleg leiing, og elles ha ansvar for drifta av fagskulen. Fylkestinget er formell eigar, men den reelle styringsretten ligg til styret for fagskulen. Fylkeskommunen si rolle og moglegheit for innverknad som skuleeigar vert tydeleg i dei tilfelle nytt styre vert oppretta. Departementet trekk her ein parallell til generalforsamling i aksjeselskap som vel og oppnemner styre i aksjeselskap. Det valte styret får såleis dei oppgaver og det ansvar som følgjer av lover og forskrifter. I høve det uklare arbeidsgjevartilhøve understrekar departementet at arbeidsgjevar vil vere den same uavhengig av om fagskulen har eit styre.

I 2014 gjorde Hordaland fylkeskommune² og Sogn og Fjordane fylkeskommune³ ei utgreiing om fylkestinget og styret sin kompetanse i høve til den fylkeskommunale fagskulen. Felles for begge utgreiingane er at dei peika på tre område for styringsrett ved fylkestinget:

- Oppnemning av medlemmer til styret, og eventuell avsetjing av styret
- Finansiering
- Fastsetje vedtekter for styret

Det vart også peikt på at det er styret som har kompetanse til å tilsette fagleg og administrativ leiar (rektor) ved fagskulen.

I saksutgreiinga til fylkestinget i Sogn og Fjordane vart det gjort følgjande vurderingar av styringa: «Det er altså styret som tilset leiinga ved skulen og elles har ansvaret for drifta av skulen. Den reelle styringsretten overfor leiinga ved skulen (rektor) ligg såleis til styret. Ei følgje av dette er at det er styret, ved styreleiar, som har personalansvaret for rektor. Rektor har sekretariatsfunksjon for styret»

Vidare gjorde fylkestinget i Sogn og Fjordane følgjande vurdering:

«I og med at det er fylkestinget som fastset dei økonomiske rammene for fagskulen, må saker som kan kome til å krevje særskilde løyvingar eller som er av overordna karakter, som t.d. lokaliseringssaker og investeringar som krev låneopptak, avgjerast av fylkestinget.

[ ] I medhald av kommunelova § 23 nr. 2 har fylkesrådmannen likevel rett og plikt til å føre tilsyn og kontroll med fagskulen og styret sitt arbeid på lik line med andre fylkeskommunale einingar. Fylkesrådmannen vil presisere at fagskulen kan nytte seg av støttefunksjonar hjå fylkesrådmannen som andre fylkeskommunale einingar.»

I saksutgreiinga i Hordaland fylkeskommune vart mellom anna følgjande vurdering gjort i saka: «Hordaland fagskulestyre sine oppgaver og kompetanse ser formelt ut til å vere i samsvar med fagskulelova. Likevel har det oppstått uklare situasjonar som tyder på at eit uavhengig styre i praksis ikkje har vore lagt til grunn fullt ut internt i fylkeskommunen. Thommessen understrekar at eigar (Fylkestinget og eventuelt underordna organ som Fylkestinget gjev myndigheit til gjennom delegasjon) har ein svært avgrensa styringsrett. Dersom Fylkestinget ønskjer å gje føringar for Fagskolane i Hordaland sine prioriteringar - eksempelvis oppretting av nye studietilbod, bruk av bestemte IT-system mm. - kan det gjerast i form av eit tildelingsbrev der det vert gjeve vilkår for tildelinga av midlar (finansiering).»

I samband med regionreforma og samanslåinga av dei to fylkeskommunane vart det også gjort ei vurdering av mellom anna plassering av personalansvaret for rektorane ved dei fylkeskommunale fagskulane gjennom delprosjekt 1.8 Fagskule⁴. Denne vart handsama som ei melding⁵ i administrasjonsutvalet i Vestland fylkeskommune 26.11.2019. Vurderinga om personalansvar for rektorane kan lesast på side 7 i sluttrapporten (note 4). Kort summert vart det tilrådd at personalansvaret vart lagt i linja i fylkesadministrasjonen for å sikre at personalforvaltninga vart

2

<https://innsyn.vlfk.no/InnsynHFK19/DmbHandling/ShowDmbHandlingDocument?dmbId=2709&caseType=CasesFremlegg&registryEntryId=66576&sourceDatabase=>

<https://innsyn.vlfk.no/InnsynHFK19/RegistryEntry/ShowDocumentFromDmb?registryEntryId=66576&documentId=116248>

³ [http://www2.sjf.no/sff/k2pub.nsf/viewAttachments/C1256B3B0048DA1DC1257CED0064499E/\\$FILE/14036638.PDF](http://www2.sjf.no/sff/k2pub.nsf/viewAttachments/C1256B3B0048DA1DC1257CED0064499E/$FILE/14036638.PDF)

⁴ <https://innsyn.vlfk.no/Innsyn/RegistryEntry/ShowDocumentFromDmb?registryEntryId=134&documentId=286>

⁵ <https://innsyn.vlfk.no/Innsyn/DmbHandling/Details/435?sourceDatabase=>

handsama i tråd med fylkeskommunen elles, og at det skulle bli utarbeidd eit styrings og delegeringsdokument som syner relasjonen mellom styret, fylkesdirektøren og fagskulane.

Summert er det på bakgrunn av departementet sin vurdering i Ot.prp. nr. 39 (2006-2007) klart at føremålet med § 9 i lova er at styret for ein fagskule skal vere tydeleg for både studentar og tilsette som det øvste ansvarlege styringsorganet. Samtidig er ikkje fagskulelova heilt tydeleg på kva kompetanse og ansvar som ligg til fylkeskommunale fagskulestyrer i høve ansvar for økonomi, personalforvaltning m.m. Dette er tydelegare for private fagskular.

Som vist gjennomførte dei to tidlegare fylkeskommunane ei utgreiing av kompetanse knytt til styringa av fagskulane, og likevel vart det gjort ulike vurderingar og velt ulike modellar. I Sogn og Fjordane vart personalansvaret for rektor lagt til styret, medan i Hordaland vart det lagt i linja i fylkesadministrasjonen, men den faglege oppfølginga av rektor låg hos styret, t.d. oppfølging av kvalitet i utdanningane. Gjennom delprosjekt 1.8 vart det bestemt at personalansvaret for rektorane skulle ligge i linja i fylkesadministrasjonen i Vestland fylkeskommune.

Rolla til fylkestinget og fylkesadministrasjonen som skuleeigar

Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) er tilsynsorgan for høgare utdanning og høgare yrkesfagleg utdanning. På spørsmål⁶ om forholdet mellom styret for ein fagskule og eigar, peikar NOKUT på at det er eigar som vel medlemmer til styret, og at styret for både private og offentlege fagskular skal ta sjølvstendige avgjerder utan at eigar gjev føringar for dette. Fylkestinget har såleis

kompetanse til å velje medlemmer til styret (bortsett frå student- og tilsettrepresentant), men ikkje å instruere styret i oppgåver som av lova er lagt til styret. Eigar kan velje nye medlemmer til styret dersom eigar ikkje er nøgd med korleis styret løyser sitt oppdrag.

Vidare skal eigar fastsette vedteker for styret, men styret har ansvar for å kontrollere at vedtektene stemmer med fagskulelova og tilhøyrande forskrifter. Vedtektene kan ikkje avgrense eller ta bort noko av det ansvaret som styret har etter lova.

Til slutt så skal eigar vedta eit budsjett for styret og fagskulen, og eigar har såleis stor moglegheit til å ha innverknad på dei økonomiske rammene til fagskulen. Likevel kan ikkje eigar gjere budsjettvedtak som gjer at fagskulen må bryte med vilkåra for akkreditering, eller at andre krav i lov og forskrifter ikkje vert følgt.

På bakgrunn av dette har eigar ved fylkestinget følgjande kompetanse i styring av fagskulen:

- Velje og avsetje medlemmer til styret (ikkje student- og tilsettrepresentant)
- fastsette vedteker
- vedta budsjett for styret og fagskulen

Relasjonen mellom styret/rektor og fylkesdirektøren

Som nemnt er det ingen definert relasjon mellom styret/rektor og fylkesdirektøren i fagskulelova. All kompetanse som ikkje ligg til fylkestinget, er etter lova lagt til styret for fagskulen. Fagskulelova har fleire føresegner om delegering av mynde frå styret til rektor eller andre ved fagskulen, men seier ingenting om at styre kan delegerare kompetanse til fylkesdirektøren. Samtidig er fagskulen ein del av fylkeskommunen som rettssubjekt og dette legg likevel nokre føringar for drifta av fagskulane som ved andre fylkeskommunale einingar. Døme på dette vil vere krav til internkontroll jf. kommunelova § 25-1, rekneskap og årsbudsjett, personalforvaltning og trygg og forsvarleg drift.

Samtidig er fagskulane i dag avhengig av fylkesadministrasjonen for støtte i høve til ei rekkje system, både i høve til IKT og brukarretteiing. Fagskulane nyttar t.d. fylkeskommunen sitt økonomisystem, skuleadministrativt system, sak- og arkivsystem med meir. Vidare får fagskulane støtte i høve til juridisk kompetanse, og støtte knytt til mellom anna HR og eigedom. I høve til juridisk støtte er dette knytt til både innkjøp og HR. HR gjev dessutan støtte i personalhandtering i alt frå løn, personalsaker og tilsettingar. Eigeomsavdelinga forvaltar bygga til fagskulane og dette inkluderer drift, vedlikehald og reinhald. Det er såleis ingen laus kopling mellom fagskulane og fylkesadministrasjonen i praksis.

⁶ <https://www.nokut.no/norsk-utdanning/fagskole/regelverk-for-fagskoler/hva-er-oppgavene-til-fagskolens-styre/>

Støtta som fylkesadministrasjonen gjev er både naudsynt og føremålstenleg. Skulle fagskulane ikkje ha slik støtte ville det ha ført til betrakteleg høgare driftskostnader ved fagskulane. I tillegg er fylkesadministrasjonen profesjonell og spesialisert i sine oppgåver, og støtta frå administrasjonen bidrar til ei trygg drift med høg kvalitet for fagskulane.

Når det gjeld personalforvaltninga av tilsette ved fagskulane er dei, som departementet har peika på i Ot.prp. nr. 39 (2006-2007), tilsett i fylkeskommunen. Tilsetjingsforholdet i fylkeskommunen gjev dei tilsette både rettar og pliktar, og fylkesdirektøren legg her til grunn at reglar for personalforvaltninga ved fagskulane vert gjort i tråd med personalforvaltninga og lønspolitikken elles i fylkeskommunen. Døme på rettar som tilsette har kan vere om det er overtal ved ein skule, så har tilsette rett til ei stilling ein annan plass i fylkeskommunen så lenge det er ledige stillingar som etterspør den kompetansen ei eventuell overtalig har. Denne retten følgjer av Hovudtariffavtalen kap. 1 § 3-3 og av arbeidsmiljølova § 15-7. På bakgrunn av dette vil tilsettingar ved fagskulane kunne ha økonomisk og juridisk konsekvens for fylkeskommunen, og tilsettingar ved fagskulane må følgje reglar for tilsettingar elles i fylkeskommunen.

Sjølv om fagskulane skal følgje personalforvaltninga i fylkeskommunen vil ikkje dette måtte bety at alle føresetningar som gjeld for dei vidaregåande skulane også må vere gjeldande for fagskulane. Døme på dette er mellom anna at lærarar i vidaregåande skular skal ha praktisk pedagogisk utdanning, noko som følgjer av opplæringsforskrifta § 14-1. For fagskulane er det ikkje krav til praktisk pedagogisk utdanning, men fagskuletilsynsforskrifta § 2-3 stadfester at det i fagmiljøet knytt til utdanninga skal vere personar med utdanningsfagleg kompetanse. Dette kan vere pedagogisk utdanning eller erfaring. I tillegg går det fram av same paragraf at det skal vere ein utdanningsfagleg ansvarleg for utdanninga, og at denne skal ha utdanningsfagleg utdanning. Andre døme er at fagskulane kan ha behov for anna organisering eller anna kompetanse enn det dei vidaregåande skulane har. I motsetning til ein vidaregåande skule har fagskulane ansvar for eige inntak, lokal klagenemnd og akkreditering av eigne utdanningar.

Styring av fagskulane

Som vist i denne saka kan fylkestinget styre gjennom oppnemning av styret, finansiering og fastsetjing av vedtekter, medan fylkesadministrasjonen har eit avgrensa rom for styring. Likevel må fylkesdirektøren sikre at fagskulane, som ein del av fylkeskommunen som rettssubjekt, føl reglar knytt til offentlege verksemder, og at personalforvaltninga er i tråd med fylkeskommunen elles. Fagskulen Vestland må såleis følgje reglar i fylkeskommunen knytt til mellom anna personalforvaltning, disponering av bygg, samt andre reglar knytt til offentlege verksemder. På bakgrunn av dette er det naturleg at fylkesdirektøren på vegner av fylkestinget følgjer opp fagskulane i høve til regelverket. Samtidig er det styret som har det øvste styringsansvaret og har kompetanse i alle driftssakar og faglege saker knytt til fagskulelova.

Personalforvaltninga i fagskulen og personalansvaret for rektor bør følgje linja elles i fylkeskommunen slik at ein sikrar at skulen vert drifta i tråd med reglar for offentlege verksemder, hovudtariffavtalen og i tråd med fylkeskommunen sin løns- og personalpolitikk. Fagleg oppfølging av rektor vil etter dette ligge til styret i tråd med fagskulelova, og som nemnt kan styret ikkje instruerast i sitt virke og dei krav som er sett til kompetanse gjennom fagskulelova med forskrifter.

Sjølv om styringsretten for fagskulen ligg til styret har fylkestinget eit handlingsrom for styring til oppnemning av styret, vedtak av budsjett og fastsetjing av vedtekter. Vidare vert det gjort greie for korleis fylkestinget kan utøve eigarstyring av den fylkeskommunale fagskulen.

Målstyring / styringssignal

Dei tre områda for styringsrett som ligg til fylkestinget gir rom til å styre for å sette mål for fagskulesektoren i regionen, og dette kan gjerast gjennom t.d. fylket sin kompetansepolitikk som vert fastsett gjennom regionale planar. Fagskulane vert finansiert gjennom statlege tilskot som fylkeskommunane forvaltar, og denne forvaltninga skal vere i tråd med regionale kompetansebehov og fylkeskommunen sin kompetansepolitikk. Dette følgjer av fagskulelova § 3 som stadfester at fylkeskommunen skal sørgje for at det vert tilbydd akkreditert fagskuleutdanning i samsvar med behovet for kompetanse lokalt, regionalt og nasjonalt. I tillegg vert dette sett i samanheng med fylkeskommunen sitt ansvar for å arbeide med kompetansepolitikk gjennom mellom anna regionreforma og kompetansereforma.

Fylkestinget kan fastsetje mål (styringssignal) for fagskulesektoren i regionen, både til egne og private fagskular som får tilskot frå fylkeskommunen. Slike mål bør kome fram av regionale planar, i tillegg til at dei bør gå fram av årleg tildelingsbrev som vert gitt i samband med tilskot til fagskular utan at dei avgrensar styret sitt handlingsrom innanfor styret sin kompetanse. I høve til mål for sektoren vert det også gitt nasjonale mål av både Storting og regjering, og fylkeskommunen bør sjå til at det ikkje vert for stort sprik i målsetting og forventningar på tvers av styringsnivåa fordi dette kan føre til vanskar med å oppnå måla.

Oppnemning av styremedlemmer

Vidare vert fylkestinget sitt handlingsrom synleg dersom styra for egne fagskular ikkje arbeidar med målsettinga, eller på anna måte ikkje forvaltar verksemda i tråd med dei rammene som er gitt av fylkestinget (t.d. økonomiske rammer). Då har fylkestinget høve til å avsetje styret og nemne opp eit nytt styre. Jf. dagens styrevedtekter for dei to fylkeskommunale fagskulane vel fylkestinget 4 eigarrepresentantar, der ein av dei skal representere hovudutval for opplæring og kompetanse og ein av dei skal representere hovudutval for næring. Vidare skal ein av eigarrepresentantane representere fylkesdirektøren. I tillegg vel fylkestinget tre arbeidslivsrepresentantar etter framlegg frå fylkesdirektøren. Prosjektstyret har fem eigarrepresentantar og to arbeidslivsrepresentantar frå LO og NHO. Fylkestinget nemner ikkje opp tilsett- og studentrepresentant då det følgjer av fagskulelova § 10 (1) at desse skal veljast av og for dei tilsette og studentane.

Eit styre skal syte for internkontroll med verksemda (jf. fagskulelova § 9). Ved å gjennom å nemne opp styre med medlemmer under fylkestinget og i fylkesadministrasjonen syter eigar for at styret forvaltar oppgåva med internkontroll i tråd med fylkestinget sine vedtak samt andre reglar knytt til drift og forvaltning.

Vedtekter

I tillegg til eigarstyring gjennom oppnemning av eit styre, finansiering og målstyring, kan fylkestinget styre gjennom å fastsetje vedtekter. Vedtektene kan likevel ikkje avgrense styret sitt mynde når dette følgjer av lov. Til døme vil den daglege drifta av fagskulane og faglege vurderingar av innhaldet i utdanningane ligge til styret. Av den politiske bestillinga til denne saka går det fram at det er ønskeleg med eit forslag til delegeringsreglement som skal regulere forholdet og fordeling av mynde mellom styret og fylkesdirektøren. Delegeringsreglementa i Vestland fylkeskommune syner i hovudsak delegering frå fylkestinget til dei politiske utvala og fylkesdirektøren (Reglement for folkevalde organ og delegering). Vidare har fylkesdirektøren delegert vidare oppgåver vidare i organisasjonen (jf. delegeringsmatriser i E-handboka). Fylkestinget kan ikkje delegere oppgåver om til styring av fagskulane etter fagskulelova til fylkesdirektøren, og det vil ikkje vere naturleg at eit reglement kjem fram av dei nemnte dokumenta. Fylkesdirektøren vil difor tilrå at fordeling av mynde og oppgåver kjem tydelegare fram i styret sine vedtekter, og at vedtektene vert revidert.

Av vedtektene bør det kome tydeleg fram kva kompetanse som er lagt til fylkesting og kva som er lagt til styret. Vidare bør det kome fram kva oppgåver fylkesdirektøren skal ivareta på vegner av fylkestinget. Døme på dette er å ivareta personalforvaltninga gjennom personalansvar for rektor, samt å leggje til rette for rapportering av mellom anna årsrekneskap, og gjennomføre saksførebuing til fylkestinget i saker som styret vil fremje.

Når det gjeld delegering av mynde mellom styret og rektor, så vil dette vere eit forhold mellom styret og rektor, og vedtektene skal såleis ikkje fordele kompetanse mellom dei. Vedtektene kan peike på kompetanse som følgjer av lov, men kva styret vil delegere av oppgåver til rektor må definerast av styret sjølv.

Forslag til reviderte vedtekter

Vidare i saka vert det vist til føresegner i mellom anna kommunelova, spesielt knytt til fylkeskommunale føretak, som bør gjenspegle vedtektene for å ivareta krava til både fagskulelova og kommunelova. Det er også sett til Universitets og høgskulelova i høve til regulering av samansettinga av eit styre for ein utdanningsinstitusjon. Til slutt vert det vist ei oversikt over kva som vert føreslått endra i styrevedtektene opp mot dagens vedtekter. Dagens vedtekter, samt forslag til reviderte vedtekter ligg som vedlegg i saka.

Relasjonen mellom skuleeigar og styret

Det bør kome fram av vedtektene til styret kva kompetanse fylkestinget har i høve til styra for fagskulane, og dette er ivaretatt i dagens vedtekter. Vidare bør det kome fram at fylkesdirektøren ikkje har instruksjons- eller omgjeringsrett overfor styret eller rektor ved fagskulen så lenge styret eller rektor utøver sitt virke i tråd med sitt mynde. Dette er i tråd med føremålet i fagskulelova, og parallell føresegn er å finne i kommunelova kap. 9 om fylkeskommunale føretak, § 9-16. Samtidig bør det kome fram av vedtektene at i saker der styret eller rektor ikkje har mynde, kan fylkesdirektøren instruere styret og rektor om at eit vedtak ikkje skal setjast i verk før fylkestinget har handsama saka. Dette kan til døme vere vedtak som går utover den økonomiske ramma som styret har fått, eller saker som er av ein uvanleg art som t.d. å inngå ei leigeavtale om bygg.

Av kommunelova § 9-16 kjem det fram at for fylkeskommunale føretak skal fylkesdirektøren ha høve til å uttale seg før styret gjer vedtak som også skal handsamast av fylkestinget, og at uttalen skal leggjast fram for styret før det vert gjort vedtak i saka. Vidare fastset § 9-16 i kommunelova at styret sitt vedtak skal sendast til fylkestinget via fylkesdirektøren. Såleis er det fylkesdirektøren si oppgåve å førebu saker frå styret til fylkestinget. Dette bør også kome fram av vedtektene til styret, og vil bidra til å klargjere kva som er rette tenesteveg i høve til saker som styret ønskjer å melde for fylkestinget. Fylkesdirektøren vil for enkeheltens skuld tilrå at saker som styret ønskjer å leggje fram for fylkestinget vert sendt til fylkesdirektøren for handsaming, og at styret får høve til å gje uttale før endeleg vedtak i fylkestinget.

Samansetninga av styret

Samansetninga av fagskulestyret er regulert i fagskulelova § 10, men seier ikkje noko om rektor kan vere medlem av styret. Ved universiteta og høgskulane vert rektor tilsett på åremål, eller valt av tilsette (§§ 10-1 og 10-2 i UH-Lova). Dersom rektor er valt er hen leiar for styret, men om rektor er tilsett på åremål er hen ikkje medlem av styret. Kommunelova § 9-5 andre ledd stadfester at dagleg leiar ikkje kan vere medlem i styret.

Rektor for Fagskulen Vestland er tilsett, og det vert ikkje nytta val eller åremålstilsetjing. Prosjektstyret for Fagskulen Vestland har vedteke at det er eit ønskje å vurdere åremålstilsetjing for rektor, men dette er per no ikkje handsama vidare (VS 03/21⁷). Som i føresegnene om rektor i UH-lova og om dagleg leiar for fylkeskommunale selskap vil det vere føremålstenleg at rektor for fagskulen ikkje kan vere medlem av styret. Dette vil bidra til å styrke styret sin funksjon som eit styrings- og tilsynsorgan for verksemda ved fagskulen. Fylkesdirektøren vil difor tilrå at det kjem fram av vedtektene at rektor ikkje kan vere medlem av styret.

Personalforvaltninga ved fagskulen

Dagens vedtekter seier ikkje noko om personaloppfølginga av rektor eller personalforvaltninga elles ved fagskulane. I dag er personalansvaret for rektorane lagt i linja under fylkesdirektøren og fleire andre fylkeskommunar har ei slik organisering. Jf. fagskulelova § 12 er det styret sjølv som skal tilsetje rektor, og dette kjem fram av vedtektene i dag. Samtidig er lovverket som vist i denne saka uklar i høve til korleis personalforvaltninga vert ivareteke. For å sikre lik personalforvaltning som elles i fylkeskommunen vil fylkesdirektøren tilrå at personalansvaret for rektor vert lagt i linja under fylkesdirektøren, slik som ved andre ytre einingar, men som er del av fylkeskommunen som rettssubjekt. Styret vil ha det faglege oppfølgingsansvaret for rektor, samt oppfølging av skuledrifta jf. fagskulelova.

Styret sitt mynde og ansvar

I denne saka viser fylkesdirektøren til at styret øvste styringsorgan for fagskulen, og at styret kan fatte vedtak i alle saker innanfor sitt mynde. Dette bør kome fram av vedtektene, samtidig bør det kome fram at styret er ansvarleg for at fagskulen vert drifta i samsvar med lover og forskrifter, fagskulen sitt føremål og vedtekter, samt fylkeskommunen sin økonomiplan og årsbudsjett. Det bør også presiserast at ressursane i fagskulen skal nyttast effektivt og i samsvar med reglar, føresetnader, god forvaltningsskikk og effektiv bruk av offentlege ressursmidlar.

Vidare bør vedtektene stadfeste dei krav til styret om rapportering av årsrekneskap, og rapportering av rekneskap gjennom året. Slik oppfølging vert ivareteke i dag, og bør vere tydeleg i vedtektene for styret som er øvste ansvarlege organ, og såleis ansvarleg for rapportering. Rekneskapsrapportering vert i dag gjort frå fagskulane til fylkesdirektøren, som rapporterer vidare til fylkestinget i samband med rapporteringa for heile den fylkeskommunale drifta. Denne praksisen er i tråd med at styret skal rapportere til fylkestinget, og at det er fylkesdirektøren som skal førebu

⁷ <https://www.hordaland.no/contentassets/22c43efa2afe44e89597e0ff2fb91697/moteinnkalling-og-sakspapirer-280521.pdf>

saker til fylkestinget. Styret kan sjølvstøtt delegerer den praktiske oppfølginga av rapporteringa til rektor, det må i så fall kome fram av eit delegeringsreglement frå styret til rektor.

Fylkeskommunen er eigar av fleire ulike selskap, og som ein del av eigarstyringa vert det årleg orientert for fylkestinget. Styreleiarane for dei fylkeskommunale fagskulane bør også gje slik orientering til fylkestinget, og dette kan gjerast i samband med fagskulen sin årsmelding som vert lagt fram i mars. Kommunelova § 14-7 set krav til at det skal utarbeidast ei eiga årsmelding til kvart fylkeskommunalt føretak, samt at årsmeldinga skal gis seinast 31. mars.

Til slutt bør det også kome fram kva krav og ansvar styret har for representasjon. Styret skal representere fagskulen, og rektor representerer fagskulen innanfor sitt mynde. Det vil også vere naudsynt at styret inngår avtaler, eller stadfester at rektor har fått slikt mynde av styret. Dette gjeld t.d. ved søknader om tilskotsordningar gjennom Direktoratet for høgere utdanning og kompetanse (HK dir.). Samtidig bør det gå fram av vedtektene at styret ikkje kan inngå avtaler som går utover styret sitt mynde eller økonomiske ramme.

Endringsmatrise

På bakgrunn av saksframlegget vil fylkesdirektøren tilrå følgjande endringar i vedtektene for styret for Fagskulen Vestland:

Dagens vedtekter	Forslag til endring/nye føresegner	Kommentar
1 Styret sin legitimitet, virkeområde, samansetning og oppnemning	1 Styret sin legitimitet, virkeområde, samansetning og oppnemning	Ingen endring
<p><u>§1-1 Lovgrunnlaget - relasjonen mellom skuleeigar og styret</u> 1) Fagskular er underlagt lov av 08.06.2018 om høgare yrkesfagleg utdanning (fagskulelova) samt andre aktuelle lover, forskrifter og reglement som gjeld for offentlege verksemdar.</p> <p>2) Vestland fylkeskommune ved fylkestinget er den formelle eigar av Fagskolen i Hordaland og Fagskulen i Sogn og Fjordane. Fylkestinget treff vedtak som skuleeigar om ikkje anna følgjer av lov eller delegasjonsvedtak.</p> <p>3) Fagskulelova §§ 9 og 10 stadfester at fagskular skal ha eit styre som øvste ansvarlege styringsorgan med minst sju medlemar.</p> <p>4) Skuleeigar skal utøve eigarskap på tre måtar a) Val av styremedlemar og eventuelt avsetting av styret b) Finansiering c) Styret sine vedtekter</p>	<p><u>§1-1 Lovgrunnlaget - relasjonen mellom skuleeigar og styret</u> 1. Fagskular er underlagt lov om høgare yrkesfagleg utdanning (fagskulelova) med forskrifter samt andre aktuelle lover, forskrifter og reglement som gjeld for offentlege verksemdar i fylkeskommunen.</p> <p>2. Vestland fylkeskommune ved fylkestinget er den formelle eigar av Fagskulen Vestland. Fylkestinget treff vedtak som skuleeigar om ikkje anna følgjer av lov eller delegasjonsvedtak.</p> <p>3. Fagskulelova §§ 9 og 10 stadfester at fagskular skal ha eit styre som øvste ansvarlege styringsorgan med minst sju medlemar.</p> <p>4. Skuleeigar (fylkestinget) utøvar eigarskap på følgjande måtar a. Val av styremedlemar og eventuelt avsetting av styret b. Finansiering c. Styret sine vedtekter d. Målstyring gjennom kompetansopolitikk og tilskotsforvaltning</p> <p>5. Fylkesdirektøren har ikkje instruksjons- eller omgjeringrett overfor styret eller rektor ved fagskulen så lenge utøvinga av virket er i tråd med styret sin kompetanse.</p>	

	<p>6. I saker der styret eller rektor ikkje har kompetanse kan fylkesdirektøren instruere styret og rektor om at eit vedtak ved fagskulen ikkje skal iverksetjast før fylkestinget har handsama saka.</p> <p>7. Fylkesdirektøren skal førebu saker som skal handsamast av fylkestinget. Styret ved fagskulen skal ha høve til å gje uttale før fylkestinget skal handsama saka. Styret sitt vedtak skal sendast til fylkestinget via fylkesdirektøren.</p>	
<p><u>§ 1-2 Samansetning og oppnemning av styret</u> 1) Styret vert oppnemnt av fylkestinget og skal ha 9 medlemmar. Jf. fagskulelova § 10 første ledd skal to av medlemane ha bakgrunn frå relevant arbeids- eller næringsliv; minst ein medlem skal vere valt av og blant dei tilsette, og minst ein medlem skal vere valt av og blant studentane. Det skal veljast personlege varamedlemar for medlemane som er valt av dei tilsette og studentane. Det skal vere minst ein varamedlem for medlemane frå arbeids- eller næringsliv, og minst ein varamedlem for dei andre medlemane.</p> <p>2) Fylkestinget vel leiar og nestleiar, eigarrepresentantar og arbeids- eller næringslivsrepresentantar. Eigarrepresentantar vert valt for fire år, og arbeids- eller næringslivsrepresentantar vert valt for to år med moglegheit for forlenging av fylkesutvalet. Tilsettrepresentant vert valt for to år, og studentrepresentant vert valt for eitt år. Tilsett- og studentrepresentant vert valt av og blant tilsette og studentar. Styremedlemar kan veljast igjen.</p> <p>3) Ved val av styremedlemar gjeld likestillings- og diskrimineringslova § 28 innan den enskilde valkrets.</p> <p>4) Styret for Fagskolen i Hordaland og styret for Fagskulen i Sogn og Fjordane skal ha følgjande samansetning: a) Tre representantar frå det regionale folkevalde nivået, der ein representant vert valt frå hovudutval for opplæring og</p>	<p><u>§ 1-2 Samansetning og oppnemning av styret</u> 1. Styret vert oppnemnt av fylkestinget og skal ha 9 medlemmar. Jf. fagskulelova § 10 første ledd skal to av medlemane ha bakgrunn frå relevant arbeids- eller næringsliv; minst ein medlem skal vere valt av og blant dei tilsette, og minst ein medlem skal vere valt av og blant studentane. Det skal veljast personlege varamedlemar for medlemane som er valt av dei tilsette og studentane. Det skal vere minst ein varamedlem for medlemane frå arbeids- eller næringsliv, og minst ein varamedlem for dei andre medlemane.</p> <p>2. Fylkestinget vel leiar og nestleiar, eigarrepresentantar og arbeids- eller næringslivsrepresentantar. Eigarrepresentantar vert valt for fire år, og arbeids- eller næringslivsrepresentantar vert valt for to år med moglegheit for forlenging av fylkesutvalet. Jf. fagskulelova § 10 vert tilsett- og studentrepresentant valt av og blant tilsette og studentar. Tilsettrepresentant vert valt for to år, og studentrepresentant vert valt for eitt år. Styremedlemar kan veljast igjen.</p> <p>3. Ved val av styremedlemar gjeld likestillings- og diskrimineringslova § 28 innan den enskilde valkrets.</p> <p>4. Styret for Fagskulen Vestland skal ha følgjande samansetning: a. Fire representantar frå det regionale folkevalde nivået, der ein representant vert valt frå hovudutval for opplæring og</p>	<p>I denne paragrafen er det føreslått ei endring i samansetninga av styret, lik den samansetninga som er vedteke for prosjektstyret for Fagskulen Vestland.</p>

<p>kompetanse, og ein representant frå hovudutval for næring, naturressursar og innovasjon, og med to varamedlemar.</p> <p>b) Ein representant frå fylkesadministrasjonen med ein varamedlem etter framlegg frå fylkesrådmannen.</p> <p>c) Tre representantar frå relevant arbeids- og næringsliv med ein varamedlem etter framlegg frå fylkesrådmannen.</p> <p>d) Ein representant frå dei tilsette ved fagskulen med ein personleg vara valt av dei tilsette ved fagskulen.</p> <p>e) Ein representant frå studentane ved fagskulen med ein personleg vara valt av studentane ved fagskulen.</p>	<p>kompetanse, og ein representant frå hovudutval for næring, og med to varamedlemar.</p> <p>b. Ein representant frå fylkesdirektøren med ein varamedlem etter framlegg frå fylkesdirektøren.</p> <p>c. To representantar frå relevant arbeids- og næringsliv med ein varamedlem etter framlegg frå fylkesdirektøren.</p> <p>d. Ein representant frå dei tilsette ved fagskulen med ein personleg vara valt av dei tilsette ved fagskulen.</p> <p>e. Ein representant frå studentane ved fagskulen med ein personleg vara valt av studentane ved fagskulen.</p> <p>5. Rektor kan ikkje vere medlem av styret.</p>	
<p><u>§ 1-3 Vedtaksført styre og gjennomføring av styremøte</u></p> <p>1) Styret kan fatte vedtak når meir enn halvparten av medlemane eller tilsvarande mange varamedlemar er til stades og avgjev stemme. Vedtak vert fatta med alminneleg fleirtal om ikkje anna er fastsett i fagskulelova i høve til einskilde saker. Ved likt tal på stemmer avgjer møteleiar med dobbelstemme.</p> <p>2) Styremøta vert leia av styreleiar. Om ikkje styreleiar er til stade utpeikar styret ein møteleiar (jf. fagskulelova § 11 tredje ledd).</p> <p>3) Styret vert kalla inn av styreleiar eller når minst to styremedlem krev det.</p> <p>4) Det skal førast møtebok frå styremøta. Møteboka skal godkjennast av styreleiar før den vert publisert og godkjennast av styret i det påfølgjande møtet.</p> <p>5) Styremedlemane er omfatta av arbeidsvilkår for folkevalde og får møtegodtgjersle jf. Reglement for godtgjersle og arbeidsvilkår for folkevalde.</p> <p>6) Rektor har ansvar for sekretariatsfunksjonen for styret og har møte- og talerett i styret.</p>	<p><u>§ 1-3 Vedtaksført styre og gjennomføring av styremøte</u></p> <p>1. Styret kan fatte vedtak når meir enn halvparten av medlemane eller tilsvarande mange varamedlemar er til stades og avgjev stemme. Vedtak vert fatta med alminneleg fleirtal om ikkje anna er fastsett i fagskulelova i høve til einskilde saker. Ved likt tal på stemmer avgjer møteleiar med dobbelstemme.</p> <p>2. Styremøta vert leia av styreleiar. Om ikkje styreleiar er til stade utpeikar styret ein møteleiar (jf. fagskulelova § 11 tredje ledd).</p> <p>3. Styret vert kalla inn av styreleiar eller når minst to styremedlem krev det.</p> <p>4. Det skal førast møtebok frå styremøta. Møteboka skal godkjennast av styreleiar før den vert publisert og godkjennast av styret i det påfølgjande møtet.</p> <p>5. Styremedlemane er omfatta av arbeidsvilkår for folkevalde og får møtegodtgjersle jf. Reglement for godtgjersle og arbeidsvilkår for folkevalde i Vestland fylkeskommune.</p> <p>6. Rektor har ansvar for sekretariatsfunksjonen for styret og har møte- og talerett i styret.</p> <p>7. Avdelingsdirektør for opplæring og kompetanse er observatør i</p>	<p>I denne paragraf er det foreslått lagt til at avdelingsdirektør for opplæring og kompetanse kan møte som observatør i møta, med møte og talerett. Dette vart foreslått i rapporten frå DP 1.8 Fagskule, men vart ikkje teke inn i vedtektene den gang.</p>

	styremøta og har møte- og talerett i styret.	
2 Styret sitt ansvar, mynde og oppgaver	2 Styret sitt mynde, ansvar og oppgaver	
<p><u>§ 2-1 Oppgaver og mynde</u></p> <p>1) Styret skal bidra til å leggje premissane og utforme strategi for utviklinga av fagskuleutdanninga innafor dei mål og rammer som gjeld for fagskulen.</p> <p>Styret skal sikre at fagskuleutdanningane held høg kvalitet, og at studentane får gode utdanningsvilkår.</p> <p>Dei fylkeskommunale fagskulane i Vestland skal i samarbeid med offentlege instansar, bransjar, bransjeorganisasjonar og næringsverksemdar vere ein regional utviklingsaktør med fleksibilitet i tilbudsstruktur og utdanningstilbod.</p> <p>2) Styret er, jf. fagskulelova § 9, a) og b), økonomisk og juridisk ansvarleg for all fagskuleutdanning. Styret er også økonomisk og juridisk ansvarleg for kursverksemd som vert tilbudd av fagskulen, og for å sikre at eigedom vert disponert i samsvar med gjeldande regelverk.</p> <p>3) Styret skal leggje fram årsrekneskap med resultat og framlegg til budsjett for komande år til fylkestinget.</p> <p>4) Ein fagskule skal ha ein rektor, og styret sjølv skal tilsette rektor. Rektor skal ha naudsynt fag- og leiarkompetanse. Studentane og dei tilsette skal verte høyrd før ein rektor vert tilsett. Om ei avgjerd i ei sak ikkje kan vente til styret kan kome saman i møte kan rektor ta avgjerd i saka. Styret kan også gje rektor fullmakt til å avgjere saker som ikkje bør utsettast til neste styremøte.</p> <p>5) Styret sjølv skal fatte vedtak om det etter styret sitt skjønner er forsvarleg å ta opp nye studentar. Vedtaket skal fattast før studiestart jf. fagskulelova § 9 andre ledd.</p> <p>6) Styret kan delegere avgjersler til andre ved fagskulen dersom det ikkje følgjer av fagskulelova at styret sjølv skal fatte vedtak jf. fagskulelova § 9 fjerde ledd.</p>	<p><u>§ 2-1 Mynde</u></p> <p>1. Styret har mynde til å treffe vedtak i alle saker som gjeld fagskulen innanfor styret sin kompetanse.</p> <p>2. Ein fagskule skal ha ein rektor, og styret sjølv skal tilsette rektor. Rektor skal ha naudsynt fag- og leiarkompetanse. Studentane og dei tilsette skal høyrast før rektor vert tilsett.</p> <p>Om ei avgjerd i ei sak ikkje kan vente til styret kan kome saman i møte kan rektor ta avgjerd i saka. Styret kan også gje rektor fullmakt til å avgjere saker som ikkje bør utsettast til neste styremøte jf. fagskulelova § 12.</p> <p>Styret har fagleg oppfølgingsansvar for rektor. Fylkesdirektøren gjev administrativ støtte i personalforvaltninga og ivaretek personalansvaret for rektor. Personalforvaltninga ved fagskulen skal vere i tråd med fylkeskommunen sin personalpolitikk.</p> <p>Rektor er ansvarleg for den daglege drifta av fagskulen. Rektor er underordna styret og skal følge dei retningslinjene og påleggja som styret gir. Rektor har det løpande personalansvaret for fagskulen, inkludert tilsettingar og tenestelege reaksjonar.</p> <p>Dagleg leiing er ikkje omfatta av saker som er av uvanleg art eller av stor tyding for føretaket.</p> <p>3. Styret sjølv skal fatte vedtak om at det etter styret sitt skjønner er forsvarleg å ta opp nye studentar. Vedtaket skal fattast før studiestart jf. fagskulelova § 9 andre ledd.</p> <p>4. Styret kan delegere avgjersler til andre ved fagskulen dersom det ikkje følgjer av fagskulelova at styret sjølv skal fatte vedtak jf. fagskulelova § 9 fjerde ledd.</p>	<p>I kapittel 2 vert det foreslått å dele opp føresegner om oppgaver og mynde i to paragrafar.</p>

<p>7) Styret er ansvarleg for at det vert gjeve forskrift om opptak, eksamen, prøver og anna arbeid, samt disiplinære sanksjonar, reglar for skikkavurdering og reglar for klagehandsaming.</p> <p>8) Fagskular skal opprette ei lokal klagenemnd som skal handsame klager over skulen sine enkeltvedtak. Styret kan bestemme at den lokale klagenemnda også skal handsame og gjere vedtak i saker etter §§ 23 til 27 i fagskulelova. Avgjerd om habilitet etter §§ 6-10 og om teieplikt etter §§ 13-13 e i forvaltningslova gjeld for handsaming av saker. Avgjerd om opptak, fritak, godskriving, avsluttande vurdering, skikkavurdering, bortvisning, utestenging, annullering av eksamen og andre disiplinære sanksjonar skal handsamast etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova.</p>	<p>5. Styret skal gje forskrift om opptak, eksamen, prøver og anna arbeid, samt disiplinære sanksjonar, reglar for skikkavurdering og reglar for klagehandsaming i tråd med fagskulelova og forskrift om høgere yrkesfaglig utdanning.</p> <p>6. Fagskular skal opprette ei lokal klagenemnd som skal handsame klager over skulen sine enkeltvedtak. Styret kan bestemme at den lokale klagenemnda også skal handsame og gjere vedtak i saker etter §§ 23 til 27 i fagskulelova. Avgjerd om habilitet etter §§ 6-10 og om teieplikt etter §§ 13-13 e i forvaltningslova gjeld for handsaming av saker. Avgjerd om opptak, fritak, godskriving, avsluttande vurdering, skikkavurdering, bortvisning, utestenging, annullering av eksamen og andre disiplinære sanksjonar skal handsamast etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova.</p>	
<p><u>§ 2-2 Styret sitt ansvar for fagskuleutdanninga</u></p> <p>1) Styret skal:</p> <p>a) Sørge for at studentane får den utdanninga som fagskulen har akkreditering for</p> <p>b) Sørge for at alle vilkår for eventuelle offentlege tilskot er oppfylt</p> <p>c) Sørge for at opplysningar som vert gjeve til NOKUT, studentar og dei som søker utdanning er korrekte og fullstendige</p> <p>d) Sørge for at det vert gjeve naudsynt informasjon og rettleiing til søkerar og studentar ved fagskulen, mellom anna om kostnader knytt til utdanninga, studietilbod, søknadsfristar og opptakskrav.</p> <p>e) Bestemme krav til lærarkompetanse, instruktørkompetanse og leiinga ved fagskulen.</p> <p>f) Sørge for at verksemda vert drifta i samsvar med gjeldande lover og reglar, og etablere og sørge for gjennomføring av systematiske kontrolltiltak (internkontroll) for å sikre dette.</p> <p>2) Styret har det overordna ansvaret for studentane sitt læringsmiljø. Styret skal, i samarbeid med studentorgana,</p>	<p><u>§ 2-2 Ansvar og oppgåver</u></p> <p>1. Styret skal sjå til at fagskulen vert drifta i samsvar med lover og forskrifter, fagskulen sitt føremål og vedtekter, samt fylkeskommunen sin økonomiplan og årsbudsjett. Ressursane skal nyttast effektivt og i samsvar med gjeldande reglar, føresetnader og god skikk.</p> <p>2. Styret skal bidra til å leggje premissane og utforme strategi for utviklinga av fagskuleutdanninga innafor dei mål og rammer som gjeld for fagskulen.</p> <p>3. Styret skal sikre at fagskuleutdanningane held høg kvalitet, og at studentane får gode utdanningsvilkår.</p> <p>4. Fagskulen Vestland skal i samarbeid med offentlege instansar, bransjar, bransjeorganisasjonar og næringsverksemdar vere ein regional utviklingsaktør med fleksibilitet i tilbodsstruktur og utdanningstilbod.</p> <p>5. Styret er, jf. fagskulelova § 9, a) og b), økonomisk og juridisk ansvarleg for all fagskuleutdanning. Styret er også</p>	

<p>legge til rette for eit godt og inkluderande læringsmiljø.</p>	<p>økonomisk og juridisk ansvarleg for kursverksemd som vert tilbydd av fagskulen, og for å sikre at eigedom vert disponert i samsvar med gjeldande regelverk.</p> <p>6. Rektor skal minst to gongar i året rapportere til styret om utviklinga i inntekter og utgifter i høve til fagskulen sitt årsbudsjett. Om utviklinga tilseier vesentlege avvik frå årsbudsjettet skal rektor føreslå endringar i dette. Styret skal endre årsbudsjett når det er naudsynt for å fylla krava til realisme og balanse innanfor tildelt økonomisk ramme jf. Kommuneleva § 14-4.</p> <p>7. Styret skal gjennom budsjettåret, som ein del av fylkeskommunen sin rekneskapsrapportering til fylkestinget, rapportere til fylkesdirektøren.</p> <p>8. Styret skal leggje fram årsrekneskap med resultat og framlegg til budsjett for komande år til fylkestinget.</p> <p>9. Styret skal utarbeide og leggje fram ei årsmelding for fylkestinget seinast 31. mars kvart år, og styreleiar skal i samband med årsmeldinga orientere fylkestinget om utviklinga ved fagskulen.</p> <p>10. Styret representerer fagskulen utad og inngår avtalar på vegner av fylkeskommunen innanfor føretaket sitt føremål. Styret kan ikkje inngå avtalar som går utover styret sitt mynde eller dei økonomiske rammene for fagskulen. Styret kan delegere representasjon til einskilde medlem i styret. Rektor representerer fagskulen utad i saker innanfor rektor sitt mynde jf. § 2-1 punkt 3.</p>	
	<p><u>§ 2-2 Styret sitt ansvar for fagskuleutdanninga</u></p> <p>1. Styret skal jf. fagskulelova § 9:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Sørge for at studentane får den utdanninga som fagskulen har akkreditering for b. Sørge for at alle vilkår for eventuelle offentlege tilskot er oppfylt c. Sørge for at opplysningar som vert gjeve til NOKUT, studentar og 	

	<p>dei som søker utdanning er korrekte og fullstendige</p> <p>d. Sørgje for at det vert gjeve naudsynt informasjon og rettleiing til søkjarar og studentar ved fagskulen, mellom anna om kostnader knytt til utdanninga, studietilbod, søknadsfristar og opptakskrav.</p> <p>e. Bestemme krav til lærarkompetanse, instruktørkompetanse og leiinga ved fagskulen.</p> <p>f. Sørgje for at verksemda vert drifta i samsvar med gjeldande lover og regler, og etablere og sørgje for gjennomføring av systematiske kontrolltiltak (internkontroll) for å sikre dette.</p> <p>2. Styret kan delegera sitt mynde til andre ved fagskulen om det ikkje følgjer av fagskulelova at styret sjølv skal fatte vedtak.</p> <p>3. Styret har det overordna ansvaret for studentane sitt læringsmiljø. Styret skal, i samarbeid med studentorgana, legge til rette for eit godt og inkluderande læringsmiljø.</p>	
--	---	--

Organisatorisk plassering av fagskulen

Dei to fylkeskommunale fagskulane er i dag organisatorisk lagt til Avdeling for opplæring og kompetanse. Dei fleste andre fylkeskommunane har organisert seg slik. Vestfold og Telemark, og Troms og Finnmark fylkeskommunar har valt ei anna løysing, og den fylkeskommunale fagskulen er her lagt til næringsavdelinga.

Avdeling for innovasjon og næring i Vestland fylkeskommune har samanfallande interesser med både fagskulen og avdeling for opplæring og kompetanse i høve til kompetansepolitikk, regional utvikling og ivaretaking av det regionale og lokale kompetansebehovet. Likevel vil det vere føremålstenleg at Fagskulen Vestland fortsett ligg til opplæring og kompetanse. Avdeling for opplæring og kompetanse har driftsansvar for alle dei vidaregåande skulane, og gjennom dette vert også fagskulane følgt opp gjennom systemstøtte og økonomi. Avdelinga har kompetanse på skuledrift, og sjølv om fagskuledrifta på fleire områder skil seg frå vidaregåande opplæring, vil ein kunne gjere naudsynte tilpassingar.

Vidare har avdeling for opplæring og kompetanse ansvar for kompetansepolitikk saman med innovasjon og næring, i tillegg til at førstnemnte har ansvar for tildeling av tilskot til både offentlege og fylkeskommunale fagskular.

Innovasjon og næring er representert i fagskulen gjennom styret, då både avdelingsdirektør for innovasjon og næring, samt ein folkevald frå hovudutval for næring er medlem av styret. Fagskulane har også tradisjon for å samarbeide med Avdeling for innovasjon og næring, og den organisatoriske plasseringa i opplæring og kompetanse er såleis ikkje eit hinder for dette. Døme på prosjekter er dei internasjonale prosjekta RIGHT og ALBATT. Fagskulane er også medlem av Kompetanseforum Vestland, som har delt leiing frå avdelingsdirektørane for innovasjon og næring og opplæring og kompetanse.

På bakgrunn av dette vil fylkesdirektøren tilrå at av fagskulane i fylkeskommunen organisatorisk vert lagt som i dag til avdeling for opplæring og kompetanse.

Vedtakskompetanse

Fylkestinget som skuleeigar oppnemner styret for ein fylkeskommunal fagskule, fastset vedtekter og budsjett.

Vurderingar og verknader

Økonomi:

Ingen kjent effekt.

Klima:

Ingen kjent effekt.

Folkehelse:

Ingen kjent effekt.

Utviklingsplan for Vestland 2020-2024 (Regional planstrategi):

Saka støttar opp om Regional plan for kompetanse og arbeidskraft i høve til fylkeskommunen sitt ansvar for regional kompetansepolitikk.

Konklusjon

På bakgrunn av saksframlegget vil fylkesdirektøren tilrå at fylkestinget utøver eigarskapet av Fagskulen Vestland gjennom styringssignal og målstyring i samband med planar for regional kompetansepolitikk og fordeling av fylkeskommunalt tilskot til fagskulesektoren. Vidare vert det tilrådd at styret må leggje fram årsmelding med orientering for fylkestinget innan 31. mars kvart år.

Fylkesdirektøren vil også tilrå at personalansvaret for rektor vert lagt i linja under fylkesdirektøren slik at fylkeskommunen sikrar at personalforvaltninga ved fagskulen er i tråd med personalforvaltninga elles i fylkeskommunen. Styret er øvste styringsorgan for Fagskulen Vestland og har fagleg oppfølgingsansvar for rektor, samt ansvar for drifta av fagskulen i tråd med fagskulelova med forskrifter.

For å tydeleggjere fordelinga av kompetanse mellom fylkestinget og styret, samt fordeling av oppgåver mellom styret og fylkesdirektøren vert det tilrådd at vedtektene for styret vert endra i tråd med saksframlegget.

Til slutt vil fylkesdirektøren tilrå at Fagskulen Vestland fortsett vert organisert under Avdeling for opplæring og kompetanse.

Styrevedtekter

Styret for Fagskolen i Hordaland

Styret for Fagskolen i Sogn og Fjordane

Vedteke av fylkestinget *17.12.2019*

Erstattar:

Styrevedtekter – Styret for Fagskolen i Hordaland av 02.10.2018

Vedtekter for Fagskolen i Sogn og Fjordane av 26.09.2018

Lovheimel: Lov om høgere yrkesfaglig utdanning NR. 28 – 08.06.2018

1 STYRET SIN LEGITIMITET, VIRKEOMRÅDE, SAMANSETNING OG OPPNEMNING

§1-1 Lovgrunnlaget – relasjonen mellom skuleeigar og styret

- 1) Fagskular er underlagt lov av 08.06.2018 om høgare yrkesfagleg utdanning (fagskulelova) samt andre aktuelle lover, forskrifter og reglement som gjeld for offentlege verksemder.
- 2) Vestland fylkeskommune ved fylkestinget er den formelle eigar av Fagskolen i Hordaland og Fagskulen i Sogn og Fjordane. Fylkestinget treff vedtak som skuleeigar om ikkje anna følgjer av lov eller delegasjonsvedtak.
- 3) Fagskulelova §§ 9 og 10 stadfester at fagskular skal ha eit styre som øvste ansvarlege styringsorgan med minst sju medlemar.
- 4) Skuleeigar skal utøve eigarskap på tre måtar
  - a) Val av styremedlemar og eventuelt avsetting av styret
  - b) Finansiering
  - c) Styret sine vedtekter

§ 1-2 Samansetning og oppnemning av styret

- 1) Styret vert oppnemnt av fylkestinget og skal ha 9 medlemar. Jf. fagskulelova § 10 første ledd skal to av medlemane ha bakgrunn frå relevant arbeids- eller næringsliv; minst ein medlem skal vere valt av og blant dei tilsette, og minst ein medlem skal vere valt av og blant studentane. Det skal veljast personlege varamedlemar for medlemane som er valt av dei tilsette og studentane. Det skal vere minst ein varamedlem for medlemane frå arbeids- eller næringsliv, og minst ein varamedlem for dei andre medlemane.
- 2) Fylkestinget vel leiar og nestleiar, eigarrepresentantar og arbeids- eller næringslivsrepresentantar. Eigarrepresentantar vert valt for fire år, og arbeids- eller næringslivsrepresentantar vert valt for to år med moglegheit for forlenging av fylkesutvalet. Tilsettrepresentant vert valt for to år, og studentrepresentant vert valt for eitt år. Tilsett- og studentrepresentant vert valt av og blant tilsette og studentar. Styremedlemar kan veljast igjen.
- 3) Ved val av styremedlemar gjeld likestillings- og diskrimineringslova § 28 innan den einskilde valkrets.
- 4) Styret for Fagskolen i Hordaland og styret for Fagskulen i Sogn og Fjordane skal ha følgjande samansetning:
  - a) Tre representantar frå det regionale folkevalde nivået, der ein representant vert valt frå hovudutval for opplæring og kompetanse, og ein representant frå hovudutval for næring, naturressursar og innovasjon, og med to varamedlemar.
  - b) Ein representant frå fylkesadministrasjonen med ein varamedlem etter framlegg frå fylkesrådmannen.
  - c) Tre representantar frå relevant arbeids- og næringsliv med ein varamedlem etter framlegg frå fylkesrådmannen.
  - d) Ein representant frå dei tilsette ved fagskulen med ein personleg vara valt av dei tilsette ved fagskulen.
  - e) Ein representant frå studentane ved fagskulen med ein personleg vara valt av studentane ved fagskulen.

§ 1-3 Vedtaksført styre og gjennomføring av styremøte

- 1) Styret kan fatte vedtak når meir enn halvparten av medlemane eller tilsvarande mange varamedlemar er til stades og avgjev stemme. Vedtak vert fatta med alminneleg fleirtal om ikkje anna er fastsett i fagskulelova i høve til einskilde saker. Ved likt tal på stemmer avgjer møteleiar med dobbelstemme.
- 2) Styremøta vert leia av styreleiar. Om ikkje styreleiar er til stade utpeikar styret ein møteleiar (jf. fagskulelova § 11 tredje ledd).
- 3) Styret vert kalla inn av styreleiar eller når minst to styremedlem krev det.
- 4) Det skal førast møtebok frå styremøta. Møteboka skal godkjennast av styreleiar før den vert publisert og godkjennast av styret i det påfølgjande møtet.
- 5) Styremedlemane er omfatta av arbeidsvilkår for folkevalde og får møtegodtgjersle jf. Reglement for godtgjersle og arbeidsvilkår for folkevalde.
- 6) Rektor har ansvar for sekretariatsfunksjonen for styret og har møte- og talerett i styret.

2 STYRET SITT ANSVAR, MYNDE OG OPPGÅVER

§ 2-1 Oppgåver og mynde

- 1) Styret skal bidra til å leggje premissane og utforme strategi for utviklinga av fagskuleutdanninga innafor dei mål og rammer som gjeld for fagskulen.

Styret skal sikre at fagskuleutdanningane held høg kvalitet, og at studentane får gode utdanningsvilkår.

Dei fylkeskommunale fagskulane i Vestland skal i samarbeid med offentlege instansar, bransjar, bransjeorganisasjonar og næringsverksemdar vere ein regional utviklingsaktør med fleksibilitet i tilbudsstruktur og utdanningstilbod.

- 2) Styret er, jf. fagskulelova § 9, a) og b), økonomisk og juridisk ansvarleg for all fagskuleutdanning. Styret er også økonomisk og juridisk ansvarleg for kursverksemd som vert tilbudd av fagskulen, og for å sikre at eigedom vert disponert i samsvar med gjeldande regelverk.
- 3) Styret skal leggje fram årsrekneskap med resultat og framlegg til budsjett for komande år til fylkestinget.
- 4) Ein fagskule skal ha ein rektor, og styret sjølv skal tilsette rektor. Rektor skal ha naudsynt fag- og leiarkompetanse. Studentane og dei tilsette skal verte høyrd før ein rektor vert tilsett. Om ei avgjerd i ei sak ikkje kan vente til styret kan kome saman i møte kan rektor ta avgjerd i saka. Styret kan også gje rektor fullmakt til å avgjere saker som ikkje bør utsettast til neste styremøte.
- 5) Styret sjølv skal fatte vedtak om det etter styret sitt skjønn er forsvarleg å ta opp nye studentar. Vedtaket skal fattast før studiestart jf. fagskulelova § 9 andre ledd.
- 6) Styret kan delegerer avgjersler til andre ved fagskulen dersom det ikkje følgjer av fagskulelova at styret sjølv skal fatte vedtak jf. fagskulelova § 9 fjerde ledd.

- 7) Styret er ansvarleg for at det vert gjeve forskrift om opptak, eksamen, prøver og anna arbeid, samt disiplinære sanksjoner, reglar for skikkavurdering og reglar for klagehandsaming.
- 8) Fagskular skal opprette ei lokal klagenemnd som skal handsame klager over skulen sine enkeltvedtak. Styret kan bestemme at den lokale klagenemnda også skal handsame og gjere vedtak i saker etter §§ 23 til 27 i fagskulelova. Avgjerd om habilitet etter §§ 6-10 og om teieplikt etter §§ 13-13 e i forvaltningslova gjeld for handsaming av saker. Avgjerd om opptak, fritak, godskriving, avsluttande vurdering, skikkavurdering, bortvisning, utestenging, annullering av eksamen og andre disiplinære sanksjonar skal handsamast etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova.

§ 2-2 Styret sitt ansvar for fagskuleutdanninga

- 1) Styret skal:
  - a) Sørge for at studentane får den utdanninga som fagskulen har akkreditering for
  - b) Sørge for at alle vilkår for eventuelle offentlege tilskot er oppfylt
  - c) Sørge for at opplysningar som vert gjeve til NOKUT, studentar og dei som søker utdanning er korrekte og fullstendige
  - d) Sørge for at det vert gjeve naudsynt informasjon og rettleiing til søkjarar og studentar ved fagskulen, mellom anna om kostnader knytt til utdanninga, studietilbod, søknadsfristar og opptakskrav.
  - e) Bestemme krav til lærarkompetanse, instruktørkompetanse og leiinga ved fagskulen.
  - f) Sørge for at verksemda vert drifta i samsvar med gjeldande lover og reglar, og etablere og sørge for gjennomføring av systematiske kontrolltiltak (internkontroll) for å sikre dette.
- 2) Styret har det overordna ansvaret for studentane sitt læringsmiljø. Styret skal, i samarbeid med studentorgana, legge til rette for eit godt og inkluderande læringsmiljø.

Styrevedtekter

Styret for Fagskolen Vestland

Vedteke av fylkestinget [DATO]

Erstatter:

Styrevedtekter av 17.12.2019

Styret for Fagskolen i Hordaland, Styret for Fagskolen i Sogn og Fjordane

Lovheimel: Lov 8. Juni 2018 nr. 28 om høyere yrkesfaglig utdanning

1. STYRET SIN LEGITIMITET, VIRKEOMRÅDE, SAMANSETNING OG OPPNEMNING

§1-1 Lovgrunnlaget - relasjonen mellom skuleeigar og styret

1. Fagskular er underlagt lov om høgare yrkesfagleg utdanning (fagskulelova) med forskrifter samt andre aktuelle lover, forskrifter og reglement som gjeld for offentlege verksemdar i fylkeskommunen.
2. Vestland fylkeskommune ved fylkestinget er den formelle eigar av Fagskulen Vestland. Fylkestinget treff vedtak som skuleeigar om ikkje anna følgjer av lov eller delegasjonsvedtak.
3. Fagskulelova §§ 9 og 10 stadfester at fagskular skal ha eit styre som øvste ansvarlege styringsorgan med minst sju medlemmar.
4. Skuleeigar (fylkestinget) utøvar eigarskap på følgjande måtar
  - a. Val av styremedlemmar og eventuelt avsetting av styret
  - b. Finansiering
  - c. Styret sine vedtekter
  - d. Målstyring gjennom kompetansepolitikk og tilskotsforvaltning
5. Fylkesdirektøren har ikkje instruksjons- eller omgjæringsrett overfor styret eller rektor ved fagskulen så lenge utøvinga av virket er i tråd med styret sin kompetanse.
6. I saker der styret eller rektor ikkje har kompetanse kan fylkesdirektøren instruere styret og rektor om at eit vedtak ved fagskulen ikkje skal iverksetjast før fylkestinget har handsama saka.
7. Fylkesdirektøren skal førebu saker som skal handsamast av fylkestinget. Styret ved fagskulen skal ha høve til å gje uttlæe før fylkestinget skal handsama saka. Styret sitt vedtak skal sendast til fylkestinget via fylkesdirektøren.

§ 1-2 Samansetning og oppnemning av styret

1. Styret vert oppnemnt av fylkestinget og skal ha 9 medlemmar. Jf. fagskulelova § 10 første ledd skal to av medlemmane ha bakgrunn frå relevant arbeids- eller næringsliv; minst ein medlem skal vere valt av og blant dei tilsette, og minst ein medlem skal vere valt av og blant studentane. Det skal veljast personlege varamedlemmar for medlemmane som er valt av dei tilsette og studentane. Det skal vere minst ein varamedlem for medlemmane frå arbeids- eller næringsliv, og minst ein varamedlem for dei andre medlemmane.
2. Fylkestinget vel leiar og nestleiar, eigarrepresentantar og arbeids- eller næringslivsrepresentantar. Eigarrepresentantar vert valt for fire år, og arbeids- eller næringslivsrepresentantar vert valt for to år med moglegheit for forlenging av fylkesutvalet. Jf. fagskulelova § 10 vert tilsett- og studentrepresentant valt av og blant tilsette og studentar. Tilsettrepresentant vert valt for to år, og studentrepresentant vert valt for eitt år. Styremedlemmar kan veljast igjen.
3. Ved val av styremedlemmar gjeld likestillings- og diskrimineringslova § 28 innan den einskilde valkrets.
4. Styret for Fagskulen Vestland skal ha følgjande samansetning:
  - a. Fire representantar frå det regionale folkevalde nivået, der ein representant vert valt frå hovudutval for opplæring og kompetanse, og ein representant frå

- hovudutval for næring, og med to varamedlemar.
- b. Ein representant frå fylkesadministrasjonen med ein varamedlem etter framlegg frå fylkesdirektøren.
  - c. To representantar frå relevant arbeids- og næringsliv med ein varamedlem etter framlegg frå fylkesdirektøren.
  - d. Ein representant frå dei tilsette ved fagskulen med ein personleg vara valt av dei tilsette ved fagskulen.
  - e. Ein representant frå studentane ved fagskulen med ein personleg vara valt av studentane ved fagskulen.
5. Rektor kan ikkje vere medlem av styret.

§ 1-3 Vedtaksført styre og gjennomføring av styremøte

1. Styret kan fatte vedtak når meir enn halvparten av medlemane eller tilsvarande mange varamedlemar er til stades og avgjev stemme. Vedtak vert fatta med alminneleg fleirtal om ikkje anna er fastsett i fagskulelova i høve til ein skilde saker. Ved likt tal på stemmer avgjer møteleiaren med dobbelstemme.
2. Styremøta vert leia av styreleiaren. Om ikkje styreleiaren er til stade utpeikar styret ein møteleiaren (jf. fagskulelova § 11 tredje ledd).
3. Styret vert kalla inn av styreleiaren eller når minst to styremedlemar krev det.
4. Det skal førast møtebok frå styremøta. Møteboka skal godkjennast av styreleiaren før den vert publisert og godkjennast av styret i det påfølgjande møtet.
5. Styremedlemane er omfatta av arbeidsvilkår for folkevalde og får møtegodtgjersle jf. Reglement for godtgjersle og arbeidsvilkår for folkevalde i Vestland fylkeskommune.
6. Rektor har ansvar for sekretariatsfunksjonen for styret og har møte- og talerett i styret.
7. Avdelingsdirektør for opplæring og kompetanse er observatør i styremøta og har møte- og talerett i styret.

2. STYRET SITT MYNDE, ANSVAR OG OPPGÅVER

§ 2-1 Mynde

1. Styret har mynde til å treffe vedtak i alle saker som gjeld fagskulen innanfor styret sin kompetanse.
2. Ein fagskule skal ha ein rektor, og styret sjølv skal tilsette rektor. Rektor skal ha naudsynt fag- og leiarkompetanse. Studentane og dei tilsette skal høyrast før rektor vert tilsett.

Om ei avgjerd i ei sak ikkje kan vente til styret kan kome saman i møte kan rektor ta avgjerd i saka. Styret kan også gje rektor fullmakt til å avgjere saker som ikkje bør utsettast til neste styremøte jf. fagskulelova § 12.

Styret har fagleg oppfølgingsansvar for rektor. Fylkesdirektøren gjev administrativ støtte

i personalforvaltninga og ivaretek personalansvaret for rektor. Personalforvaltninga ved fagskulen skal vere i tråd med fylkeskommunen sin personalpolitikk.

Rektor er ansvarleg for den daglege drifta av fagskulen. Rektor er underordna styret og skal følge dei retningslinjene og pålegga som styret gir. Rektor har det løpande personalansvaret for fagskulen, inkludert tilsettingar og tenestelege reaksjonar.

Dagleg leiing er ikkje omfatta av saker som er av uvanleg art eller av stor tyding for føretaket.

3. Styret sjølv skal fatte vedtak om at det etter styret sitt skjønn er forsvarleg å ta opp nye studentar. Vedtaket skal fattast før studiestart jf. fagskulelova § 9 andre ledd.
4. Styret kan delegere avgjersler til andre ved fagskulen dersom det ikkje følgjer av fagskulelova at styret sjølv skal fatte vedtak jf. fagskulelova § 9 fjerde ledd.
5. Styret skal gje forskrift om opptak, eksamen, prøver og anna arbeid, samt disiplinære sanksjoner, reglar for skikkavurdering og reglar for klagehandsaming i tråd med fagskulelova og forskrift om høgere yrkesfaglig utdanning.
6. Fagskular skal opprette ei lokal klagenemnd som skal handsame klager over skulen sine enkeltvedtak. Styret kan bestemme at den lokale klagenemnda også skal handsame og gjere vedtak i saker etter §§ 23 til 27 i fagskulelova. Avgjerd om habilitet etter §§ 6-10 og om teieplikt etter §§ 13-13 e i forvaltningslova gjeld for handsaming av saker. Avgjerd om opptak, fritak, godskriving, avsluttande vurdering, skikkavurdering, bortvisning, utestenging, annullering av eksamen og andre disiplinære sanksjonar skal handsamast etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova.

§ 2-2 Ansvar og oppgåver

1. Styret skal sjå til at fagskulen vert drifta i samsvar med lover og forskrifter, fagskulen sitt føremål og vedtekter, samt fylkeskommunen sin økonomiplan og årsbudsjett. Ressursane skal nyttast effektivt og i samsvar med gjeldande reglar, føresetnader og god skikk.
2. Styret skal bidra til å leggje premissane og utforme strategi for utviklinga av fagskuleutdanninga innafør dei mål og rammer som gjeld for fagskulen.
3. Styret skal sikre at fagskuleutdanningane held høg kvalitet, og at studentane får gode utdanningsvilkår.
4. Fagskulen Vestland skal i samarbeid med offentlege instansar, bransjar, bransjeorganisasjonar og næringsverksemdar vere ein regional utviklingsaktør med fleksibilitet i tilbodsstruktur og utdanningstilbod.
5. Styret er, jf. fagskulelova § 9, a) og b), økonomisk og juridisk ansvarleg for all fagskuleutdanning. Styret er også økonomisk og juridisk ansvarleg for kursverksemd som vert tilbydd av fagskulen, og for å sikre at eigedom vert disponert i samsvar med gjeldande regelverk.
6. Rektor skal minst to gongar i året rapportere til styret om utviklinga i inntekter og utgifter i høve til fagskulen sitt årsbudsjett. Om utviklinga tilseier vesentlege avvik frå årsbudsjettet skal rektor føreslå endringar i dette. Styret skal endre årsbudsjett når det er naudsynt for å fylla krava til realisme og balanse innanfor tildelt økonomisk ramme jf. Kommuneleova § 14-4.

7. Styret skal gjennom budsjettåret, som ein del av fylkeskommunen sin rekneskapsrapportering til fylkestinget, rapportere til fylkesdirektøren.
8. Styret skal leggje fram årsrekneskap med resultat og framlegg til budsjett for komande år til fylkestinget.
9. Styret skal utarbeide og leggje fram ei årsmelding for fylkestinget seinast 31. mars kvart år, og styreleiar skal i samband med årsmeldinga orientere fylkestinget om utviklinga ved fagskulen.
10. Styret representerer fagskulen utad og inngår avtalar på vegner av fylkeskommunen innanfor føretaket sitt føremål. Styret kan ikkje inngå avtalar som går utover styret sitt mynde eller dei økonomiske rammene for fagskulen. Styret kan delegere representasjon til ein skilde medlem i styret. Rektor representerer fagskulen utad i saker innanfor rektor sitt mynde jf. § 2-1 punkt 3.

§ 2-2 Styret sitt ansvar for fagskuleutdanninga

1. Styret skal jf. fagskulelova § 9:
  - a. Sørge for at studentane får den utdanninga som fagskulen har akkreditering for
  - b. Sørge for at alle vilkår for eventuelle offentlege tilskot er oppfylt
  - c. Sørge for at opplysningar som vert gjeve til NOKUT, studentar og dei som søker utdanning er korrekte og fullstendige
  - d. Sørge for at det vert gjeve naudsynt informasjon og rettleiing til søkerar og studentar ved fagskulen, mellom anna om kostnader knytt til utdanninga, studietilbod, søknadsfristar og opptakskrav.
  - e. Bestemme krav til lærarkompetanse, instruktørkompetanse og leiinga ved fagskulen.
  - f. Sørge for at verksemda vert drifra i samsvar med gjeldande lover og regler, og etablere og sørge for gjennomføring av systematiske kontrolltiltak (internkontroll) for å sikre dette.
2. Styret kan delegere sitt mynde til andre ved fagskulen om det ikkje følgjer av fagskulelova at styret sjølv skal fatte vedtak.
3. Styret har det overordna ansvaret for studentane sitt læringsmiljø. Styret skal, i samarbeid med studentorgana, legge til rette for eit godt og inkluderande læringsmiljø.

Saksnr: 2021/19603-3
Saksbehandlar: Anne Silje Sylvarnes

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Hovudutval for næring	70/21	26.10.2021

Konsekvensar av nullutsleppsvedtaket

Forslag til vedtak

Vestland fylkeskommune vil gå i dialog med staten om etablering av landstraum i Flåm og be dei om å følgje opp vedtak frå Stortinget, samt be om at det frå statleg hald må ytast ei støtte som gjer det forsvarleg å etablere landstraum i Flåm.

Samandrag

Frå 2026 må båtreisa til Flåm og verdsarvområdet skje utan utslepp, jf. Stortinget sitt vedtak om dette. Aurland Hamnevesen har planar om å bygge landstraumanlegg i Flåm. Dette er støtta av ENOVA. Men det ligg ei stor uvisse i denne investeringa i og med at ein i ein mellomperiode frå 2026 vil ha færre anløp og derav lågare inntening på eit landstaumanlegg, og det er også uklart kva tid ein kan rekne med at det kjem skip inn fjorden att. Stortinget har bedd regjeringa om å føreslå tiltak som sikrar verdsarvfjordane som anløpshamn for cruiseskip også etter 2026, m.a. ved at staten sikrar etablering av landstraum i Flåm som planlagt innan 2022. Gjennom denne saka oppdaterer vi om desse problemstillingane, også litt om den teknologiske utviklinga. Og gjennom denne saka ønskjer vi å seie klart frå at ein frå statleg hald no må legge opp til støtteordningar som gjer det råd å realisere landstraum i Flåm. På sikt vil dette uansett vere eit godt tiltak, sjølv om det i ein mellomperiode vil knyte seg uvisse til kundegrnlaget.

Bård Sandal
Avdelingsdirektør

Endre Høgalmenl
Seksjonssjef naturressursar, landbruk
og reiseliv

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Flåm er i ei særstilling. Flåm har om lag 400 fastbuande, men hadde i 2019 1,5 million besøkande. Flåm har vore ein av Norges største cruisedestinasjonar. Dette gjev store mulegheiter, men og store utfordringar for ei lita bygd og ein liten kommune. Reiselivsnæringa er livsgrunnlaget for dei fleste som bur og arbeider i bygda. Næringa er avhengig av dei besøkande og er blant anna bygd opp kring cruiseturismen.

Med 1,5 million besøkande på eit år, der størstedelen kjem sommarmånadane, så seier det seg sjølv at dette stiller eit betydeleg større krav til kommunale tenester, beredskap og infrastruktur enn storleiken på bygda tilseier. Som andre typiske turiststadar er heilårsarbeidsplassar ei utfordring for Flåm. Flåm har arbeidd godt med å utvikle eit heilårsreiseliv og med det heilårsarbeidsplassar. Men med koronapandemien og med nullutsleppsvedtaket er dette arbeidet naturlegvis blitt råka.

Nærøyfjorden med omgivnadar blei i 2005, saman med Geirangerfjorden, innskrive på UNESCO si verdsarvliste. Av dei 8 norske døma på kultur- og naturarv som er skrive inn på lista er det berre «Vestnorsk fjordlandskap» som er skrive inn som eit døme på unik naturarv. Dette gjer Nærøyfjordområdet til ein attraktiv stad å besøke.

Nullutsleppskravet og landstraum

3. mai 2018 fatta Stortinget følgjande vedtak:

«Stortinget ber regjeringen implementere krav og reguleringer til utslipp fra cruiseskip og annen skipstrafikk i turistfjorder samt andre egnede virkemidler for å sørge for innfasing av lav og nullutslippsløsninger i skipsfarten fram mot 2030 herunder krav om nullutslipp fra turistskip- og ferger i verdensarvfjordene så snart som det er teknisk gjennomførbart og senest innen 2026».

18. februar 2021 behandla Stortinget eit representantforslag om å utsette kravet om nullutslepp i verdsarvfjordane. Representantforslaget blei ikkje vedtatt. Men dei fatta følgjande vedtak:

Vedtak 690: «Stortinget ber regjeringen bidra til gjennomføring av tiltak initiert av lokale og regionale myndigheter, som reduserer utslipp i verdsarvfjordene».

Vedtak 691: «Stortinget ber regjeringen foreslå tiltak som sikrer verdsarvfjordene som anløpshavn for cruisebåtar også etter 2026, blant annet ved at staten sikrer etablering av landstrøm i Flåm som planlagt innen 2022».

Usikkerheit kring 2026 nullutsleppsvedtaket og vedtak 690 og 691 er krevjande for lokalsamfunnet i Flåm der delar av næringslivet er avhengig av cruisetrafikken. Vedtaket gjeld ikkje for heile landet, men for to avgrensa område i Noreg: Nærøyfjorden og Geirangerfjorden. Dette vil truleg vri konkurransen ved at fartøy som ikkje kan drivast utan utslepp må velje område som ikkje er omfatta av dei same reglane. Til tross for at nullutsleppsteknologiar er velutprøvd i nokre segment innan maritime næringar, vil det truleg vere få cruiseskip som kan nytte nullutsleppsløysingar i verdsarvfjordane 2026. Tiltaket kan dermed få store konsekvensar for nokre avgrensa geografiske område, samstundes som den totale miljøbelastninga er uendra, eller til og med negativ. Reiselivsaktørane og hamna ventar at cruiseskipa vil nytte kai utanfor verdsarvfjordane, og busse gjestane inn til verdsarvområda.

Vurderingar og verknader

Det er svært kostbart å byggje landstraum til cruiseskip. For kaianlegget i Flåm er det estimert ein kostnad på 120 mill. kr. Tilskotet frå ENOVA som dei har fått er på 27 mill. kr. Det betyr at dei manglar ei investering nærmare 100 mill. kr, og det er svært mykje for ein liten kommune. I tillegg trengs investeringar til anlegg for andre og mindre båtar. Den investeringa er ikkje med i estimatet på 120 mill. kr. Nullutsleppskravet utløyser i tillegg trong for mottaksanlegg for kloakk og gråvatn. Dagens anlegg er ikkje dimensjonert for å ta imot kloakk og gråvatn frå skip utan vesentleg oppgradering.

Det hastar for Flåm å kome i gang med landstraumanlegget, men risiko og usikkerheit gjer at det første spadetaket ikkje er tatt endå. Det er eit krav frå ENOVA om at landstraumanlegget skal vere oppe å gå seinast 1. juli 2022, i tillegg har ein vedtaket frå Stortinget som ber regjeringa sikre etablering av landstraum i Flåm som planlagt innan 2022.

Problemstillinga i Flåm er at investeringar, blant anna i miljøteknologi, i hamn og destinasjon ikkje kan realiserast som følgje av ekstraordinær uvisse knytt til framtidig trafikkgrunnlag, samt det at eigne finansieringsløysingar ikkje er etablert.

Så langt er det ikkje kome noko forsikringar kring investeringa eller løyvingar til Flåm i samband med Stortingsvedtaket. Det er usikkert kva tid første cruiseskipet kan segle inn til Flåm etter 2026, sjølv med landstraumanlegg på plass. For sjølv om det i dag finst nokre få skip som i dag kan ta i bruk landstraumanlegget, er det ifølgje cruiserederia sjøve og Aurland hamn, ikkje cruiseskip som kan segle inn i Nærøyfjordområdet etter 2026 sidan dei då må segle utsleppsfritt. Vidare er det usikkert kor lang tid det tek før det finst cruiseskip som kan segle utsleppsfritt inn til Flåm. Ifølgje NCE Maritime Cleantech kan ammoniakk og hydrogen vere tilgjengeleg frå rundt 2025 for kommersiell bruk, men skipa må truleg vere mindre enn dei store skipa som er i omløp i dag. Eit anna usikkerheitsmoment er kva tid cruiserederia er klar til å investere og bygge om skipa sine til nullutsleppsskip.

For Aurland hamnevesen og Aurland kommune er ei investering på 100 mill. kr ei svært stor investering med høg risiko. Risikoen er gjort større ved at det er stor uvisse knytt til kva tid ein kan få skip inn fjorden att, samt kor mange skip som då vil kome. I dag er denne risikoen lagt på kommunen og deira økonomi.

Det er derfor viktig at ein får regjeringa til å følgje opp Stortingsvedtaket om å sikre etablering av landstrøm i Flåm med midlar og garantiar. Det er ikkje offentleggjort informasjon om at dette arbeidet er i gong.

Det finst fleire framdriftssystem som ikkje har utslepp av klimagassar og andre skadelege gassar og partiklar. Til nærskipfart og kystfart er batterielektriske system godt utprøvd og det er venta at framdriftssystem basert på hydrogen vil bli tilgjengeleg til nærskipfart innan 2025. For større skip og skip som skal nå langt mellom kvar bunkring, så krevst det energiberarar med større energitettleik enn kva dagens hydrogen- og batteriteknologi kan tilby. I slike tilfelle kan ammoniakk vere aktuell. Samstundes er det sett i gang prosjekt som skal syte for å styrke verdikjedene for hydrogen og ammoniakk, med mellom anna infrastruktur for bunkring av grøn hydrogen og grøn ammoniakk.

Trafikken i Nærøyfjorden er variert. For at ei omstilling til nullutslepp allereie innan 2026 skal gje rom for å oppretthalde verdiskapingsgrunnlaget, vil det vere naudsynt med tilrettelegging for bruk av fleire nullutsleppsteknologiar. Ein bør vurdere å gjere greie for det heilskaplege omstillingspotensialet ved å sjå på teknologiane, deira venta mogningsgrad i 2026 og i kva grad desse teknologiane kan oppfylle behova til reiarlaga. Denne undersøkinga bør gjere greie for dei økonomiske konsekvensane for reiarlaga på både kort og lang sikt på bakgrunn av ulike rammetilhøve med omsyn til offentleg finansiering av infrastrukturiltak. Ei bør i tillegg sjå på regionale innovasjons- og verdiskapingspotensialet ved å lukkast med å etablere ei ny verdikjede for maritime nullutsleppsteknologiar i regionen.

Vedtakskompetanse

Hovudutval for næring har vedtakskompetanse.

Økonomi:

Vedtaket legg ikkje føringar på økonomien til fylkeskommunen, då ein ber om statlege midlar.

Klima:

Vedtaket bidreg til å redusere klimagassutsleppa i fylket og er med å styrkar satsinga på grøn omstilling.

Folkehelse:

Vedtaket fremmar arbeid og sysselsetting, som også er viktig i eit folkehelseperspektiv.

Utviklingsplan for Vestland 2020-2024 (Regional planstrategi):

Tiltaket bidreg til å utvikle eit framtidretta Vestland og er i tråd med overordna føringar i utviklingsplanen.

Konklusjon

Det må frå statleg hald ytast ei støtteordning som gjer det forsvarleg å etablere landstraum i Flåm. Dette for å redusere risikoen i ein mellomperiode til ein har fleire cruiseskip som kan segle inn i verdsarvområdet utan utslepp. På det viset kan ein frå statleg hald følgje opp Stortinget sitt vedtak der ein bad regjeringa om å føreslå tiltak som sikrar verdsarvfjordane som anløpshamn for cruiseskip også etter 2026, mellom anna ved at staten sikrar etablering av landstrum i Flåm. Ein legg elles til grunn at fylkeskommunen vurderer innsats som skal legge til rette for ei berekraftig omstilling gjennom å stimulere til utvikling og bruk at nye teknologiske løysingar.

Saksnr: 2021/46394-1
Saksbehandlar: Inge Døskeland

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Hovudutval for næring	71/21	26.10.2021
Fylkesutvalet		09.11.2021
Fylkestinget		15.12.2021

Etablering av "Havbyen Bergen" som eit treårig prosjekt

Forslag til innstilling

1. Fylkestinget vedtek eit treårig partnerskap med Bergen kommune om Havbyen Bergen som vist i saksframlegget
2. Vestland fylkeskommune og Bergen kommune skal ha ein representant kvar i styret av Havbyen Bergen. Styret skal leiast av fylkesordførar. Næringsbyråd i Bergen kommune skal vera nestleiar.
3. Fylkesdirektør vert gitt fullmakt til å bidra til å slutføre prosess fram mot at samarbeidsavtalen om Havbyen Bergen vert vedtatt av dei respektive partane. Dette inkluderer fullmakt til å gjera mindre endringar og revisjonar av avtalen.
4. Fylkeskommunal finansiering vert handsama i samband med budsjett 2022/økonomiplan 2022 - 2025. Fylkestinget løyver kr. 1 000 000,- i budsjett 2022 og vil løyve kr 1.000.000.- årleg i 2023 og 2024 for finansiering av drift og administrasjon av prosjektet.
5. Vestland fylkeskommune si finansiering føreset at andre partnarar bidreg finansielt i samsvar med sluttrapport frå forprosjekt.
6. Rapport for prosjektet vert lagt fram for fylkestinget årleg. Prosjektdeltaking vert evaluert haust 2022 med omsyn til om ein lukkast med å hente inn eksterne økonomiske bidrag og/eller eigeninnsats frå næringsliv og organisasjonar.

Samandrag

Vestland fylkeskommune har samarbeida med Bergen kommune, samt andre private og offentlege aktørar knytt til havrelaterte aktivitetar på Vestlandet. Målet er å iverksette prosjektet Havbyen Bergen for å auke samhandling og profilering av byen og regionen. Fylkeskommunen bidrar med kr. 1 000 000 årleg i tre år for å drifte prosjektet. Det skal også opprettast eit styre der fylkeskommunen og kommunen skal ha ein representant kvar. Styret skal leiast av fylkesordførar, næringsbyråd i Bergen kommune skal vera nestleiar.

Rune Haugsdal
fylkesdirektør

Bård Sandal
avdelingsdirektør

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Havbyen Bergen, utdjupande informasjon
- 2 Referat Rundebordskonferanse
- 3 Presentasjon Rundebordskonferanse

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Fylkestinget gjorde i juni 2021 sak 37/21 følgende vedtak:

1. *Fylkestinget tek rapporten «Havbyen Bergen - sluttrapport fra arbeidsgruppa» til orientering.*
2. *Fylkestinget støtter at Vestland fylkeskommune, saman med Bergen kommune, tek initiativ til at det blir etablert eit prosjekt som får ansvar for å utvikle «Havbyen Bergen». For 2021 vert det sett av 350.000 kr. Finansiering vert sett i samanheng med sak om overskotsdisponering, rekneskap 2020.*
3. *Fylkestinget ber administrasjonen komme tilbake til fylkestinget med ei sak som konkretiserer samarbeidet med Bergen kommune og prosjektet Havbyen Bergen, samt vidare finansiering frå 2022. Saka skal også omhandle korleis denne satsinga skal styrke og auke samhandlinga i heile regionen.*

I vedtaket over pkt. 1 støtta fylkestinget at Vestland fylkeskommune, saman med Bergen kommune, bidrar til at det blir etablert eit treårig prosjekt som får ansvar for å utvikle Havbyen Bergen.

Denne saka er oppfølging av vedtaket sitt pkt. 3.

Byrådet i Bergen har vore i førarsetet og samarbeida med Vestland fylkeskommune, samt andre private og offentlege aktørar frå bedrifter, næringsklynger, forvaltning, forskning og utdanningsmiljø for å konkretisera prosjektet. Denne saka er basert på felles saksgrunnlag med Bergen kommune.

Prosjekt Havbyen Bergen

Føremålet med prosjektet er å fremme auka samhandling, attraktivitet, berekraftig vekst og kompetanse i havnæringane med Bergen som sentral drivkraft. Det overordna målet er å lede an for eit berekraftig hav. Prosjektet blir oppretta ut frå ynskje både frå private og offentlege aktørar knytt til «hav» i Bergensregionen om utvida samarbeid på dette nivå for å sikre Bergen sin posisjon som «havby».

For å legge til rette for at prosjektet skal lukkast i å oppfylle formålet sitt, vert det i første omgang tilsett to personar i prosjektstillingar som kan drive eit havkontor og samarbeidsprosessane.

Organisering

Havbyen Bergen sitt øvste organ er årsmøtet som blir leia av byrådsleiar i Bergen kommune. Det skal også opprettast eit styre der fylkeskommunen og kommunen skal ha ein representant kvar. Styret skal leiast av fylkesordførar, næringsbyråd skal vera nestleiar. Vidare er det lagt opp til etablering av valkomité, samt eit havkontor som står for den daglege drifta. I tillegg vil det bli oppretta fire arbeidsgrupper som arbeider med kvart sitt fokusområde: samhandling, attraktivitet, berekraftig vekst og kompetanse.

Arbeidsgruppene og havkontoret er dei operative delane av prosjektet og heilt sentrale for at prosjektet skal få god framdrift og lukkast.

Det siste året har rundebordskonferansen i regi av byrådsleiar i Bergen kommune vore ein viktig møtestad for sentrale aktørar innanfor havnæringar i Bergensregionen. Rundebordskonferansen vert vidareført som eit eiga samarbeidsorgan utanfor prosjektet. Byrådsleiar kan kalle inn til rundebordskonferansar for å diskuterte eksempelvis havrelaterte problemstillingar opptil fleire gonger i året. Det er også mogleg å arrangere møter og liknande for alle aktørane innanfor rammene til prosjektet.

Økonomiske konsekvensar

For å drive Havbyen Bergen bidrar Vestland fylkeskommune ved å støtte prosjektet med 1 000 000 kroner årleg i 2022, 2023 og 2024. Dette vert innarbeida i fylkeskommunen sitt forslag til økonomiplan som skal vedtakast i fylkestinget i desember 2021. Bergen kommune vil bidra med tilsvarende sum i den same tidsperioden. Dette er innarbeida i byrådet sitt forslag til budsjett for 2022 og handlings- og økonomiplan for 2022-2025 som skal bli behandla i bystyret i desember 2021.

Eitt av prosjektet sine første oppgåver vert å finne ein finansieringsmodell som også hentar inn økonomiske bidrag og/eller eigeninnsats frå andre offentlege aktørar og dei private aktørane i samarbeidet. Fylkestinget vedtok i første sak i juni 2021 at det vert sett av 350.000 kr til arbeidet

med å detaljere oppgåver og etablere endeleg finansieringsmodell for Havbyen Bergen. Desse midlane kan nyttast i første fase av prosjektet til å kartlegge ynskje og vilje frå næringslivet til å bidra økonomisk og med eigeninnsats i form av tidsbruk. Det kan også vera aktuelt å utgreie korleis fleire kommunar kan koplast på prosjektet.

I tillegg blir det arbeida med å hente inn midlar gjennom ulike verkemiddelordningar, eksempelvis skjønsmidlar frå Statsforvaltaren. Vidare bidrar UiB med kr. 500.000.

Prosjektet skal evaluerast etter tre år. Fylkesrådmannen vil komme tilbake til fylkestinget med anbefaling om prosjektet bør vidareførast eller ikkje basert på desse evalueringane. Dersom prosjektet vert vidareført vil dei økonomiske forpliktingane bli avklart i løpet av 2024. Vestland fylkeskommune og Bergen kommune kan avslutte samarbeidet undervegs i samarbeidsperioden, men dei tilhøyrande økonomiske forpliktingane vil gjelde ut det påfølgande året. Dersom partane ikkje lukkast med å få økonomiske bidrag og/eller eigensats til prosjektet frå andre offentlege og private aktørar, skal samarbeidet og prosjektets framtid evaluerast i løpet av hausten 2022.

Utvida informasjon om organisering, innhald og mål er lagt i vedlegg 1.

Vedtakskompetanse

Reglement for folkevalde organ og delegering. Fylkestinget har ansvar for å fastsetje overordna mål og langsiktige retningslinjer for utviklinga i fylket. Organet har og ansvaret for den fylkeskommunale tenesteproduksjonen.

Vurderingar og verknader

Økonomi:

Fykeskommunal finansiering vert handsama i samband med budsjett 2022/økonomiplan 2022 - 2025. Fylkestinget løyver kr. 1 000 000,- i budsjett 2022 og vil løyve kr 1.000.000.- årleg i 2023 og 2024 for finansiering av drift og administrasjon av prosjektet.

Klima:

Prosjektet har hovudmålsetting basert på auka berekraft og omstilling mot «grønt skifte»

Folkehelse:

Saka har ikkje særleg relevans for folkehelse.

Utviklingsplan for Vestland 2020-2024 (Regional planstrategi):

Alle berekraftsmål er relevante for prosjektet, men dei følgjande seks er spesielt relevante:

- Mål 2: Utrydde svolt
- Mål 7: Rein energi til alle
- Mål 9: Industri, innovasjon og infrastruktur
- Mål 13: Stoppe klimaendringane
- Mål 14: Livet i havet
- Mål 17: Samarbeid for å nå måla

Prosjektet stør opp under utviklingsplan i Vestland med omsyn til styrka regionalt samarbeid

Konklusjon

Fylkeskommunen bidrar med kr. 1 000 000 årleg i tre år for å etablere og drifte prosjektet Havbyen Bergen. Målet er å auke samhandling og profilering av byen og regionen innan det marine og maritime området. Det skal opprettast eit styre der fylkeskommunen og kommunen skal ha ein representant kvar. Styret skal leiast av fylkesordførar, næringsbyråd i Bergen kommune skal vera nestleiar.

Havbyen Bergen, utdjupande prosjektinformasjon

Fokusområda og dei tilhøyrande måla for prosjektet er:

1. Samhandling
  1. Felles identitet, ansvar og kultur for samarbeid.
  2. Auka samhandling med forskning, utdanning, offentlege aktørar og næringsliv.
  3. Styrke samarbeidsarenaer og felles prosjekt.
2. Attraktivitet
  1. Auke tal etableringar av leiande bedrifter og oppstartsbedrifter.
  2. Tilgang til kapital, areal, infrastruktur, talent og kompetanse.
  3. Global kjennskap og preferanse til Havbyen Bergen.
3. Berekraftig vekst
  1. Auka omstilling, berekraftig verdiskaping og sysselsetting.
  2. Overføre kompetanse frå ikkje-fornybare til fornybare næringar.
  3. Sikre ivaretaking av anstendig arbeid for alle og likestilling mellom kjønna.
4. Kompetanse
  1. Verdas beste havforskningsregion.
  2. Relevant og attraktiv utdanning til havnæringane.
  3. Internasjonalt leiande kunnskapsbasert forvaltning og næringskompetanse.

I prosjektet sitt første årsmøte vil det fastsettast visjon, misjon, fokusområde og mål for prosjektet. Det vert tatt utgangspunkt i framlegg frå arbeidsgruppa.

Oppgåver

Den første tida vil ein del tid gå med til å etablere prosjektet. Følgjande oppgåver er viktige i denne fasen:

- Etablere havkontor.
- Utarbeide samarbeidsavtale mellom aktuelle partar i Havbyen Bergen-prosjektet.
- Bygge opp prosjektorganisasjonen.
- Opprette arbeidsgrupper innanfor prosjektets fokusområde.
- Gjennomføre prosjektets første årsmøte.

Å etablere prosjektet er i seg sjølv eit viktig bidrag til arbeidet med å fremme auka samhandling, attraktivitet, berekraftig vekst og kompetanse i havnæringane. I tillegg skal prosjektet i fram mot årsmøtet i april 2022 prioritere følgjande oppgåver:

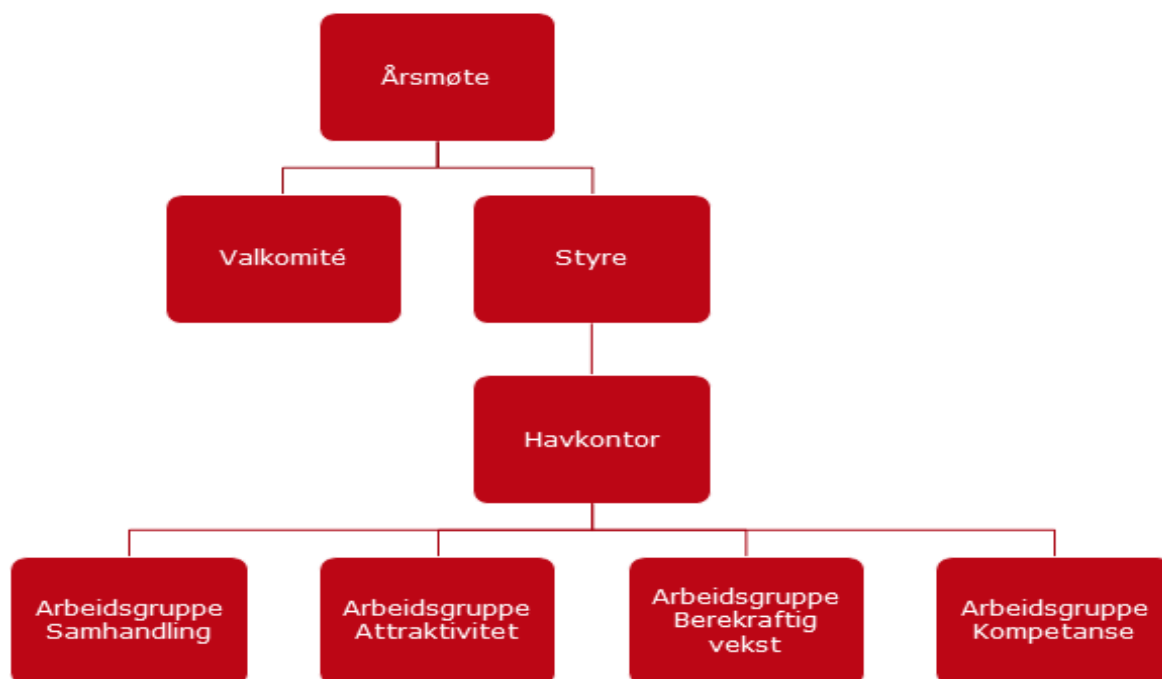
- Ta ansvar for planlegginga av havveka One Ocean Week 2023 som skal arrangerast når Statsraad Lehmkühl kjem tilbake frå jordomseglinga i april 2023.
- Planlegge arrangement på Havdagen 8. juni 2022.
- Planlegge arrangement og deltaking på Arendalsuka 2022.

Prosjektet sitt første årsmøte skal fastsette prioriterte oppgåver knytt opp mot eventuelt endra visjon, misjon, fokusområde og mål.

Styringsmodell/prosjektstruktur

Havbyen Bergen sine faste organ vert årsmøtet, valkomité, styre og eit havkontor som står for den daglege drifta. I tillegg vil det verte oppretta fire arbeidsgrupper som arbeider med kvart sitt fokusområde: samhandling, attraktivitet, berekraftig vekst og kompetanse.

Organisasjonsmodell Havbyen Bergen

Årsmøte:

Årsmøtet består av aktører som bidreg til berekraftig verdiskaping knytt til havet på Vestlandet. Aktørane i årsmøtet må signere samarbeidsavtale om prosjekt Havbyen Bergen som skal utarbeidast i tida før årsmøtet. Samarbeidsavtalen vil vise at aktørane støttar opp om visjon, misjon, fokusområde og mål, og forpliktar dei til eit økonomisk bidrag og/eller ein form for eigeninnsats (eksempelvis deltaking i arbeidsgruppe). Alle aktører som var invitert til rundebordskonferanse 4 1. oktober 2021 (vedlegg 2 og 3) vil verte invitert til å delta på prosjektet sitt første årsmøte. I tillegg vil det gå ut ein open invitasjon til første årsmøte slik at relevante aktører får moglegheita til å delta dersom dei ønskjer det

Den viktigaste oppgåva til årsmøtet er å fastsette strategi og dei økonomiske rammene for drift av prosjektet og velje styret på årsmøtet. I tillegg skal årsmøtet sette ned ein valkomité som foreslår styremedlem og medlem til valkomité i forkant av neste årsmøte.

Årsmøtet skal bestå at representantar for aktørane i prosjektet og det skal utnemnast personleg vara for den enkelte representant. Årsmøtet er avgjerdsdyktige dersom minst halvparten av medlemmane er representert. Avgjerder i årsmøtet blir treft ved alminneleg fleirtal. Ved likt røystetal treff møteleiar avgjerda.

Ordinært årsmøte blir halde kvart år innan utgangen av april månad. Møtedato blir fastsett av styret med minst seks vekers skriftleg varsel til årsmøtet.

Dersom aktørane i årsmøtet ønsker å få behandla ei sak, må denne vere sendt til havkontoret seinast fire veker før årsmøtet. Dagsorden og saksdokument skal sendast til årsmøterepresentantane seinast to veker før årsmøtet.

Ekstraordinært årsmøte kan bli halde med minst tre vekers skriftleg varsel etter vedtak i styret eller når minst 15 aktører krev det skriftleg. Dagsorden skal bli lagt ved innkallinga.

Frå og med hausten 2022 må nye aktører bli godkjent av styret.

Valkomité

Valkomiteen har som oppgåve å foreslå styremedlem, samt forslag til medlemmar i valkomiteen. Valkomiteen skal bestå av tre medlem. Årsmøtet vel valkomiteens medlemmar og kven som skal lede den. Valkomiteen blir valt for to år av gangen, og det er mogleg å vera medlem over fleire to års periodar.

I påvente av at det første årsmøtet vert arrangert skal det nedsettast ein mellombels valkomité. Denne komiteen skal bestå av representant frå:

- Høgskulen på Vestlandet
- VIS Innovasjon
- Akvariet i Bergen

Styret

Styret er valt av årsmøtet. Arbeidsgruppa har føreslått at eit styre skal bestå at sju eller ni personar.

Styret skal representera både offentlege organ, næringsliv og akademia/FoU. I tillegg bør styret søke å sikre balanse mellom dei fem havnæringane marin, maritim, reiseliv, fornybar og ikkje-fornybar energi. Det mellombelse styret skal bestå av fem personar for å sikre effektivitet fram mot første årsmøte, medan det ordinære styret skal bestå av sju eller ni personar for å sikre representativitet. Prosjektets første årsmøte skal avgjere om det skal vera sju eller ni personar i det ordinære styret.

Fylkeskommunen og kommunen skal ha ein representant kvar i styret. Styret skal leiast av fylkesordførar og næringsbyråd skal vera nestleiar. Dei tilsette i havkontoret skal ha ein representant med møte- og talerett. Det skal vera kjønnsbalanse i styret, ref. fokusområde og målanbefaling frå arbeidsgruppa.

Det skal peikast ut personleg vara for det enkelte styremedlem. I dei tilfella der eit styremedlem er politisk valt (til dømes næringsbyråd og fylkesordførar) følgjer vervet embete.

Styret har som oppgåver å:

- Sikre at prosjekt Havbyen Bergen er i stand til å løyse oppgåvene sine
- Ta avgjerder og gi avklaringar for det strategiske arbeidet i prosjektet.
- Godkjenne nye deltakarar i prosjektet frå og med hausten 2022.
- Godkjenne leiarane av og mandat for arbeidsgruppene.

Styret kan sette ned eit eige arbeidsutval om dei ser behov for det.

Styremøte blir arrangert når styrets leiar, medlem av eit eventuelt arbeidsutval eller minst to av styrets medlem finn det nødvendig. Dagorden og saksdokument skal sendast til styremedlem i rimeleg tid før styremøtet.

Styret er vedtaksfør når minst halvparten av medlemmane er til stades. Avgjersler i styret blir treft ved alminneleg fleirtal. Ved likt røystetal treff styrets leiar avgjerda.

Fram til prosjektet held sitt første årsmøte, skal prosjektet bli styrt av ei mellombels styre. Dette mellombelse styret består av:

- Vestland fylkeskommune v/ fylkesordførar
- Bergen kommune v/ næringsbyråd
- Bergen næringsråd
- Universitetet i Bergen
- NCE Maritime CleanTech/ GCE Ocean Technology

I tillegg møter ein representant for dei tilsette. Denne representanten har berre møte- og talerett, ikkje forslags- og stemmerett.

Havkontor

Havkontoret har ansvar for det daglege arbeidet med Havbyen Bergen i tråd med føringar frå årsmøte og styret. Havkontoret har også ansvar for:

- Andre oppgåver som styret eller årsmøtet legg til havkontoret
- Administrativ støtte til arbeidsgruppene
- Sette opp årsrekneskap
- Utarbeide årsrapport
- Førebu saker til styret og årsmøtet
- Sekretærtjenester for styret og årsmøtet

Oppgåvene og økonomien til havkontoret må henge saman, og forventningane til kontoret må stå i stil med det økonomiske handlingsrommet.

Dei tilsette er formelt tilsett i prosjektstillingar i Bergen kommune. Det vil sei at Bergen kommune tek arbeidsgivaransvar for dei tilsette i prosjektet, at kommunen stiller med kontorfasilitetar og tek på seg det administrative ansvaret for prosjektet.

Sjølv om kommunen stiller med kontorfasilitetar vil det vera aktuelt for dei tilsette i havkontoret å hospitere hjå partnarane i prosjektet. Dette er ein god moglegheit for dei tilsette til å bli godt kjent med partnarane, samt for partnarane å få ein god kopling til havkontoret.

Arbeidsgrupper

Det blir i første omgang oppretta fire arbeidsgrupper som arbeider med kvart sitt fokusområde: samhandling, attraktivitet, berekraftig vekst og kompetanse

Leiarar for arbeidsgruppene blir utpeikt av havkontoret og godkjent av styret. Havkontoret og arbeidsgruppeleiarane utarbeider eit forslag til mandat for arbeidsgruppa som så blir godkjent av styret.

Arbeidsgruppene vel sjølv korleis dei ønsker å organisere arbeidet.

I tillegg kan havkontoret sette ned andre arbeidsgrupper og utpeike leiarar av eventuelt nye arbeidsgrupper dersom det er behov for det. Styret skal godkjenne leiarar og mandat for eventuelle nye arbeidsgrupper.

Havkontoret skal støtte opp om arbeidsgruppene sitt arbeid.

Rapportering

Arbeidsgruppene rapportera til havkontoret. Havkontoret rapportera til styret og styret til dei andre partnarane gjennom årsmøtet. I tillegg skal det bli utarbeida ein årsrapport.

Finansiering og varigheit/budsjett

I 2022 bidreg både Vestland fylkeskommune og Bergen kommune med kr. 1 000 000,- til ei stilling inkl. sosiale utgifter. Fylkeskommunen og kommunen skal bidra med tilsvarande beløp i 2023 og 2024. I tillegg skal dei andre aktørane i prosjektet bidra økonomisk og/eller gjennom eigeninnsats. Målet er å finansiere ei tredje stilling, samt at prosjektet får eit driftsbudsjett som gjer at det kan ta ansvar for større oppgåver og arrangement. I tillegg skal prosjektet hente inn inntekter gjennom nokre av tiltaka, eksempelvis fellesprosjekt, sponsor, deltaking på arrangement og eigeninnsats. Arbeidsgruppa foreslo at 70 prosent av finansieringa skulle komme frå det offentlege, medan 30 prosent skulle komme frå det private. Både fylkeskommunen og kommunen er einige i at det skal vera ei jamnare økonomisk fordeling. Vilje til finansiering frå det private vil bekrefte at prosjektet har nytteverdi og relevans ut over det offentlege verkemiddelapparatet.

Eitt av prosjektets første oppgåver er å finne ein finansieringsmodell som også hentar inn midlar frå andre offentlege aktørar og dei private aktørane i samarbeidet. Det mellombelse styret sitt forslag til finansieringsmodell skal leggast fram og behandlast på prosjektets første årsmøte i april 2023. Då skal det også leggast fram eit forslag på om og eventuelt fleire kommunar skal få tilbod om å kople seg på prosjektet.

Dersom partane ikkje lukkast med å få økonomiske bidrag og/eller eigensats til prosjektet frå det andre offentlege og private aktørar, skal prosjektets framtid evaluerast i løpet av hausten 2022.

Prosjektet skal evaluerast etter tre år. Då skal også organisatorisk plassering av prosjektet bli vurdert. Byrådet/fylkesrådmannen vil komme tilbake til fylkestinget/bystyret i løpet av 2024 med ei evaluering av prosjektet og ei anbefaling om prosjektet bør vidareførast eller ikkje. Dersom prosjektet blir vidareført vil dei økonomiske forpliktingane bli avklart i løpet av 2024.

Fordeling av rollar og ansvar mellom fylkeskommunen og kommunen

Samarbeidet mellom Vestland fylkeskommune og Bergen kommune skal legge til rette for at det blir etablert eit treåring prosjekt som kan tar ansvar for å utvikla Havbyen Bergen, samt sikre at prosjektet får rammene til å lukkast. Det er såleis viktig å fordele rollar og ansvar for ulike oppgåver mellom fylkeskommunen og kommunen.

Fellesansvar:

- Støtte prosjektet og bidra til langsiktig finansiering i 2022, 2023 og 2024.
- Arbeide for at andre sentrale aktørar knytt til havet i Bergensregionen på Vestlandet også bidreg med finansiering og/eller eigeninnsats til prosjektet.
- Vera aktive samarbeidspartnarar inn i prosjektet.

Kommunen sitt ansvar:

- Kommunen v/ byrådsleiar leiar årsmøte.
- Bidra med planlegging og gjennomføring av årsmøte inntil havkontoret er på plass og deretter dersom havkontoret har behov for bistand.
- Saman med Vestland fylkeskommune bidra med planlegging og gjennomføring av styremøte inntil havkontoret er på plass.
- Bergen kommune tar på seg arbeidsgjevaransvaret for dei tilsette i prosjekt Havbyen Bergen.
- Bergen kommune stiller med kontorfasilitetar og tek på seg det administrative ansvaret for prosjektet.

Fylkeskommunen sitt ansvar:

- Fylkeskommunen v/ fylkesordførar leiar styret.
- Saman med Bergen kommune bidra med planlegging og gjennomføring av styremøte inntil havkontoret er på plass.
- Bidra med planlegging og gjennomføring av styremøte dersom havkontoret har behov for bistand.

Referat fra rundebordskonferanse #4

Sted: Scandic Bergen City, møterom Dragefjellet
Tid: Fredag 1. oktober 2021 kl. 12.00–13.30
Til stede: Roger Valhammer, Trine Samuelsberg, Harm Christian Tolden, Richard Taule, Elin Sjødin Drange, Vidar Aarhus og Stine Mari Nyttun Leirdal (Bergen kommune), Aslak Sverdrup (Akvariet i Bergen), Johnny Breivik (Bergen Havn), Marit Warncke (Bergen næringsråd), Sara Sekkingstad (Bergensalliansen), Christina Scheildrop (Equinor), Per Sandberg (Fiskeridirektoratet), Tor Instanes (GC Rieber), Owe Hagesæther (GCE Ocean Technology), Peter Haugan (Havforskningsinstituttet), Gro Anita Fønnes Flaten (Høgskulen på Vestlandet), Ole Rasmus Øvretveit (Initiativ Vest), Tone Hartvedt (Invest in Bergen), Siv Remøy-Vangen (Maritime Bergen), Per Kristian Sebak (Museum Vest/Bergen sjøfartsmuseum), Irmelin Grønevik (The Ocean), Geir Mikalsen (NHH), Hans Kleivdal og Stian Anfinssen (NORCE), Jostein Hole Kobbeltvedt (Raftostiftelsen), Haakon Vatile (Stiftelsen Statsraad Lehmkuhl), Amund Måge og Gottfried Greve (Universitetet i Bergen), Kjartan Kramer (VIS), Jon Askeland (Vestland fylkeskommune)

---

1. Velkommen

Byrådsleder Roger Valhammer ønsket velkommen til møtet.

2. Kort status

Byrådsleder Roger Valhammer gikk kort gjennom bakgrunn og status for arbeidet knyttet til Havbyen Bergen.

3. Presentasjon av forslag til organisering av prosjekt Havbyen Bergen

Byrådsleder Roger Valhammer presenterte forslag til organisering av prosjekt Havbyen Bergen.

Se vedlagte presentasjon for mer informasjon.

4. Innspill og tilbakemelding

Deltakerne i rundebordskonferansen kom med innspill og tilbakemelding til forslag til organisering av prosjekt Havbyen Bergen. Innspillene og tilbakemeldingene blir tatt med i det videre arbeidet.

5. Orientering om One Ocean Week 2023

Byrådsleder Roger Valhammer orienterte om status for One Ocean Week 2023.

Se vedlagte presentasjon for mer informasjon.

6. Oppsummering og veien videre

Byrådsleder Roger Valhammer takket for møtet og spesielt for innspill og tilbakemelding knyttet til forslag til organisering av prosjekt Havbyen Bergen.

Endelig forslag til organisering blir presentert i de kommende politiske sakene som skal behandles i Bergen bystyre og fylkestinget i Vestland.

Vedlegg: Presentasjon fra rundebordskonferanse #4

Havbyen Bergen

Rundebordskonferanse #4

1. oktober

BERGEN
KOMMUNE

Agenda

1. Velkommen
2. Kort status
3. Presentasjon av forslag til organisering av prosjekt Havbyen Bergen
4. Innspill og tilbakemelding
5. Orientering om One Ocean Week 2023
6. Oppsummering og veien videre

Kort status

Kort status

- Bystyret og fylkestinget støttet i vår at Bergen kommune og Vestland fylkeskommune tar initiativ til å etablere et prosjekt som får ansvar for å utvikle Havbyen Bergen.
- Har arbeidet sammen for å konkretisere prosjektet.
- Ønsker deres innspill og tilbakemeldinger på vårt forslag.
- Ny sak til Bergen bystyre i november. Fylkeskommunen vil behandle tilsvarende sak i hovedutvalg for næring i oktober og deretter i fylkestinget i desember.

Forslag til organisering av prosjekt Havbyen Bergen

	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars	April
Rundebordskonferanse #4	■						
Politisk behandling, Bergen	■	■					
Politisk behandling, VLFK	■	■	■				
Etablere prosjektet		■	■	■			
Oppstart og første fase av prosjektet				■	■	■	■
Mellombels styre			■	■	■	■	■
Årsmøte							■

Visjon, formål og målsettinger

Visjon	Lede an for et bærekraftig hav (Pioneering a Sustainable Ocean)			
Formål	Fremme økt samhandling, attraktivitet, bærekraftig vekst og kompetanse i havnæringene med Bergen som sentral drivkraft			
Fokusområder	FNs bærekraftsmål <ul style="list-style-type: none"> Samarbeid for å nå målene (17) Livet i havet (14) Stoppe klimaendringene (13) Industri, innovasjon og infrastruktur (9) Ren energi til alle (7) Utrydde sult (2) 			
	Samhandling	Attraktivitet	Bærekraftig vekst	Kompetanse
Mål	• Felles identitet og kultur for samarbeid	• Øke antall etableringer av ledende bedrifter og oppstartsbedrifter	• Økt omstilling, bærekraftig verdiskaping og sysselsetting	• Verdens beste havforskningsregion
	• Økt samhandling mellom forskning, utdanning, offentlige aktører og næringsliv	• Tilgang til kapital, areal, infrastruktur, talent og kompetanse	• Overføring av kompetanse fra ikke-fornybare til fornybare næringer	• Relevant og attraktiv utdanning til havnæringene
	• Styrke samarbeidsarenaer og felles prosjekter	• Global kjennskap og preferanse til Havbyen Bergen	• Sikre ivaretagelse av anstendig arbeid for alle og likestilling mellom kjønnene	• Internasjonalt ledende kunnskapsbasert forvaltning og næringskompetanse

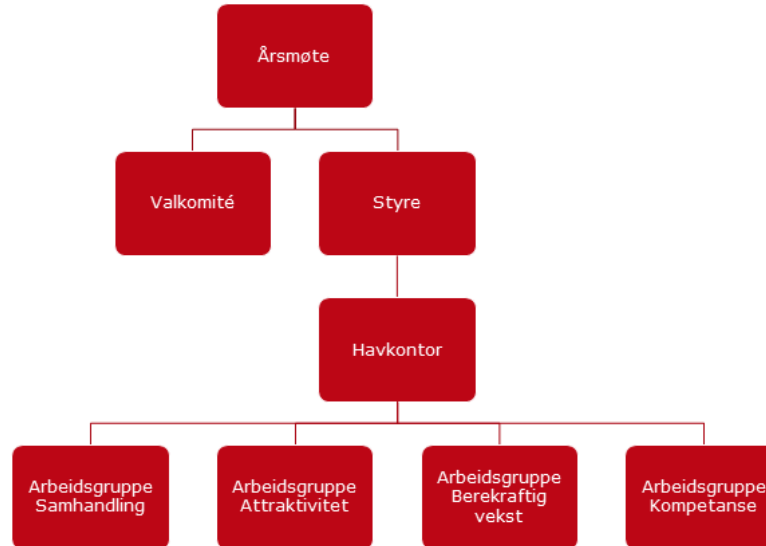

Prosjektstruktur

Årsmøte	50+ medlemmer	Består av aktører som bidrar til bærekraftig verdiskapning knyttet til havet på Vestlandet. Viktigste oppgave er å fastsette strategi og de økonomiske rammene for prosjektets drift og velge styre.
Styre	7-9 medlemmer	Medlemmer valgt av årsmøtet som representerer det offentlige, næring, akademia og forskning. Tar beslutninger og gir avklaringer for det strategiske arbeidet i prosjektet.
Valgkomité	3 medlemmer	Ansvarlig for å foreslå styremedlemmer og valgkomité for årsmøtet.
Havkontoret	2 medarbeidere	Rapporterer til styret. Ansvarlig for å realisere, strategi, mål og tiltak.
Arbeidsgrupper	Fire valgte ledere og variabelt antall medlemmer	I første omgang fire arbeidsgrupper som arbeider med hvert sitt fokusområde: samhandling, attraktivitet, bærekraftig vekst og kompetanse. Rapporterer til havkontoret.

Prosjektstruktur

Årsmøte

- Fastsetter strategi og de økonomiske rammene for prosjektet.
- Velger styre og setter ned valgkomité som foreslår styremedlem.
- Velger ledere av de fire arbeidsgruppene.
- Ordinært årsmøte arrangeres årlig innen utgangen av april.
- Blir ledet av byrådsleder.

Styre

- Består av sju eller ni medlem og blir valgt av årsmøtet.
- Oppgaver:
  - Sikre at prosjekt Havbyen Bergen er i stand til å løse oppgavene sine.
  - Ta avgjørelser og gi avklaringer for det strategiske arbeidet i prosjektet.
  - Godkjenne nye deltakere i prosjektet (fra og med høsten 2022).
  - Sette ned eventuelle nye arbeidsgrupper.
- Midlertidig styre frem til første årsmøte:
  - Vestland fylkeskommune v/ fylkesordfører Jon Askeland (leder)
  - Bergen kommune v/ næringsbyråd Erlend Horn (nestleder)
  - Universitetet i Bergen
  - Bergen næringsråd
  - NCE Maritime CleanTech

Valgkomité

- Består av tre medlem og blir valgt av årsmøtet.
- Skal foreslå styremedlem, samt medlemmer til valgkomitéen.
- Det vil bli nedsatt en midlertidig valgkomité frem til første årsmøte gjennom de politiske sakene.

Havkontor

- Ansvar for det daglige arbeidet med Havbyen Bergen i tråd med føringer fra årsmøtet og styret. Dette innebærer blant annet:
  - Utføre oppgaver som styret eller årsmøtet legger til havkontoret.
  - Administrativ støtte til arbeidsgruppene.
  - Sette opp årsregnskap.
  - Utarbeide årsrapport.
  - Forberede saker til styret og årsmøte.
  - Sekretær for styret og årsmøte.
- I første omgang blir to personer ansatt i Bergen kommune.

Arbeidsgrupper

- Samhandling
  - Attraktivitet
  - Bærekraftig vekst
  - Kompetanse
-
- Årsmøtet velger lederne av de fire arbeidsgruppene.
  - I tillegg kan styret sette ned andre arbeidsgrupper dersom det er behov for det.

Oppgaver for prosjektets første fase

- Etablere havkontor.
- Bygge opp prosjektorganisasjon.
- Opprette arbeidsgrupper innenfor prosjektets fokusområdet.
- Utarbeide forslag til finansieringsmodell.
- Ferdigstille samarbeidsavtale mellom partene i prosjekt Havbyen Bergen.
- Gjennomføre prosjektets første årsmøte.
- Planlegge One Ocean Week 2023 (mer informasjon om arrangementet senere i møte).
- Planlegge arrangement på havdagen 8. juni 2022.
- Planlegge arrangement og deltakelse på Arendalsuken 2022.

Økonomi og varighet

- Vestland fylkeskommune og Bergen kommune bidrar med 1 000 000 kroner årlig i 2022, 2023 og 2024 (avhenger av positivt vedtak høsten/vinter 2021)
- UiB bidrar med 500 000 kroner i 2022, 2023 og 2024.
- For å bekrefte prosjektets nytteverdi ønsker vi i tillegg økonomisk bidrag og/eller egeninnsats.
  - Målet er å finansiere en tredje stilling, samt sikre prosjektet et solid driftsbudsjett
  - Det midlertidige styret vil legge frem forslag til finansieringsmodell på årsmøtet i april 2022.
  - Dersom vi ikke lykkes med å få inn finansiering og/eller egeninnsats må vi vurdere prosjektets fremtid høsten 2022.
  - Prosjektet skal evalueres etter tre år og vil skal gi en anbefaling til bystyret og fylkestinget i løpet av 2024 om prosjektet bør videreføres.

Innspill og tilbakemelding

One Ocean Week 2023

- 15.–21. april 2023
- Fem til syv dager med konferanser, møter, arbeidsverksted og ulike aktiviteter i Bergen
- Skape oppmerksomhet og dele kunnskap om den viktige rollen havet har for bærekraftig utvikling i et globalt perspektiv.

ONE OCEAN WEEK

Meld dere på nyhetsbrev via
<https://oneoceanweek.com/>

Havuken 2023

One Ocean Week 2023

Lørdag 15. april	Søndag 16. april	Mandag 17. april	Tirsdag 18. april	Onsdag 19. april	Torsdag 20. april	Fredag 21. april
Statsraad Lehmkuhl ankommer Bergen		High level meeting: Havbyenes rolle og ansvar for et bærekraftig hav				
Folkefest i Bergen?		The Ocean				
		International Symposium on Effects of Climate Change on the World's Oceans Ecosystem				
	Offisiell mottakelse i Håkonshallen	«Get toghether» for delegate og konferansedeltakere				
Opplevelsespakker og bedriftsbesøk i Bergen om regionen						

- Arbeidet koordineres av et midlertidig styre.
- Vi ønsker gjerne at flere relevante arrangement blir lagt til uken, så send gjerne inn "tips" til aktører vi bør ha kontakt med.

ONE OCEAN WEEK

- Ideer? Kontakt Richard Taule.

Høynivåmøte

Høynivåmøtet vil sette søkelys på den viktige rollen som havbyene og -regionene har i å skape det havet vi trenger for den fremtiden vi ønsker.

Møtet vil også settes søkelys på det ansvaret byer og regioner må ta for å beskytte havet for nåværende og fremtidige generasjoner i lys av de økonomiske, sosiale og miljømessige dimensjonene i FNs bærekraftsmål.

Høynivåmøtet vil samle lokale og regionale beslutningstakere på høyt nivå fra alle de 36 havnene som One Ocean Expedition besøker.

Målet er å levere et felles løfte om at vi sammen skal skape havet vi trenger for fremtiden vi ønsker.

Oppsummering og veien videre

